

BEGROTING 2026-2029

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	4
Inleiding	5
Leeswijzer	6
I. BELEIDSBEGROTING	10
0. Sociale voorzieningen	11
1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid.....	16
2. Onderwijs.....	23
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	27
4. Milieu	38
5. Veiligheid	46
6. Verkeer en vervoer	51
7. Cultuur, sport en recreatie	56
8. Economische structuur	60
9. Bestuur en organisatie.....	65
10. Algemene baten en lasten	67
11. Overhead	71
PARAGRAFEN.....	78
1. Lokale heffingen.....	79
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
3. Onderhoud kapitaalgoederen	91
4. Treasury	97
5. Bedrijfsvoering	101
6. Verbonden partijen.....	103
7. Grondbeleid	121
8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)	124
II. FINANCIËLE BEGROTING	125
1. Saldo Overzicht van baten en lasten	126
Overzicht incidentele baten en lasten.....	128
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	131
2. Financiële positie	132
2.1 Begrotingsbeleid	132
2.2 Arbeidskosten	136
2.3 Investerings	136
2.4 Reserves en voorzieningen	137
2.5 Geprognoseerde balans	138
3. Meerjaren investeringsprogramma 2026-2029	140
4. Meerjarenbegroting	144
Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen.....	147
Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld	153
Bijlage C EMU Saldo.....	154
Bijlage D Ombuigingen	155

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: aanbidding begroting 2026

Eersel, 17 september 2025

Beste raadsleden,

Voor u ligt de programmabegroting van 2026-2029 van de gemeente Eersel. Deze begroting vormt een belangrijk document waarin de financiële plannen en beleidsvoornemens van onze gemeente worden gepresenteerd. Het geeft inzicht in hoe de middelen worden ingezet om de doelstellingen die de raad vaststelt in beleid te bereiken. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting het budget beschikbaar voor de activiteiten in 2026.

Door de meicirculaire worden gemeenten voor de jaren 2026 en 2027 gecompenseerd door het Rijk. Hierdoor ontstaat er voor deze jaren een positief begrotingssaldo. Dit heeft ervoor gezorgd dat een aantal ombuigingsvoorstellen niet zijn ingevoerd in de begroting 2026. In de inleiding wordt hier verder ingegaan op dit proces.

Meerjarenperspectief 2026-2029

Na verwerking van alle mutaties in deze begroting resulteert dit in onderstaande meerjarige begrotingssaldi. De jaarschijf 2026 laat een batig resultaat zien van € 1.609.867,- (exclusief bouwgrondexploitatie). Hiermee verwachten we, na beoordeling door de provincie, voor het jaar 2026 onder repressief toezicht te vallen.

Voor de jaren 2028 en 2029 verwachten we een significant tekort van afgerond resp. € 1.850.000,- en € 2.500.000,-. Dit tekort vloeit voort uit verwerking van de structurele lasten van de tot op heden door uw raad genomen besluiten, waarbij de terugloop van de algemene uitkering is verschoven van 2026 naar 2028 en waarvoor in de meerjarenbegroting nog geen alternatieve dekking is.

(bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Inkomsten	69.044.342	63.690.888	63.075.780	63.463.947
Uitgaven	67.434.475	63.344.398	64.907.924	65.978.359
Begrotingssaldo	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412
Waarvan incidenteel	-5.137	0	0	0
Structureel saldo	1.615.004	346.490	-1.832.144	-2.514.412

H.M.L. Offermans
Secretaris

W.A.C.M. Wouters
Burgemeester

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting van 2026-2029 van de gemeente Eersel. Deze begroting vormt een cruciaal document waarin de financiële plannen en beleidsvoornemens van onze gemeente worden gepresenteerd. Het geeft inzicht in hoe de middelen worden ingezet om de doelstellingen die de raad vaststelt in beleid te bereiken. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting het budget beschikbaar voor de activiteiten in 2026. De speerpunten voor het komende jaar staan in de verschillende programma's. Verder wordt in deze inleiding ingegaan op het financieel perspectief en de leeswijzer.

Ombuigingstraject najaar 2024

In het najaar van 2024 is er gestart met een ombuigingstraject om bij de begroting 2026-2029 een sluitende begroting aan de raad te kunnen presenteren. Het rijk was voornemens om met ingang van 2026 een korting toe te passen in de financiering van gemeenten. De korting zorgde ervoor dat gemeenten te maken kregen met een 'ravijnjaar' in 2026.

Tijdens het ombuigingstraject zijn verschillende draaiknoppen onderzocht, zoals reëel begroten, opbrengst verhogende activiteiten en bestuurlijke keuzes. De insteek van het ombuigingstraject was bedoeld om ombuigingen door te voeren met zo min mogelijk pijnlijke bestuurlijke keuzes. De raad is tijdens twee raadsinformatieavonden geïnformeerd over de voortgang van het ombuigingstraject. Uiteindelijk zijn in de voorjaarsnota 2026-2029 de voorgestelde ombuigingsmaatregelen gepresenteerd en was de verwachting dat door de maatregelen een sluitende begroting 2026-2029 gepresenteerd kon worden.

Financieel perspectief na meicirculaire 2025

Nadat de voorjaarsnota 2026-2029 is verzonden naar de raad werd de meicirculaire 2025 gepresenteerd vanuit het rijk. In de meicirculaire gemeentefonds 2025 is de algemene uitkering voor onze gemeente zeer positief bijgesteld voor met name de jaren 2026 en 2027. Deze bijstelling vloeit voort uit actualisaties in het verdeelmodel, hogere landelijke accressen en geactualiseerde bevolkings- en maatstafgegevens.

De bijstelling naar aanleiding van de meicirculaire 2025 heeft een positief effect van € 1.904.000 op het begrotingssaldo. Deze bijstelling heeft ervoor gezorgd dat het college, mede op basis van de betogen van de raad tijdens de behandeling van de voorjaarsnota, keuzes heeft gemaakt om een aantal ombuigingsmaatregelen niet op te nemen in de begroting 2026-2029. De ombuigingsmogelijkheden die wel zijn opgenomen in de begroting worden genoemd in bijlage D. Voor een toelichting op de mutaties ná de voorjaarsnota verwijzen we u naar blz. 133 van deze begroting.

Meerjarenperspectief 2026-2029

Na verwerking van alle mutaties in deze begroting resulteert dit in onderstaande meerjarige begrotingssaldi. De jaarschijf 2026 laat een batig resultaat zien van € 1.609.867,- (exclusief bouwgrondexploitatie). Hiermee verwachten we, na beoordeling door de provincie, voor het jaar 2026 onder repressief toezicht te vallen.

Voor de jaren 2028 en 2029 verwachten we een significant tekort van afgerond resp. € 1.850.000,- en € 2.500.000,-. Dit tekort vloeit voort uit verwerking van de structurele lasten van de tot op heden door uw raad genomen besluiten, waarbij de terugloop van de algemene uitkering is verschoven van 2026 naar 2028 en waarvoor in de meerjarenbegroting nog geen alternatieve dekking is.

(bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Inkomsten	69.044.342	63.690.888	63.075.780	63.463.947
Uitgaven	67.434.475	63.344.398	64.907.924	65.978.359
Begrotingssaldo	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412
Waarvan incidenteel	-5.137	0	0	0
Structureel saldo	1.615.004	346.490	-1.832.144	-2.514.412

Leeswijzer

De gemeenteraad stelt jaarlijks vanuit haar kaderstellende en controlerende functie de begroting vast. Daarmee geeft de raad invulling aan haar recht het college van B&W toestemming te verlenen om voor een aangegeven prestatie een vastgesteld budget uit te geven. Wijzigingen door het jaar heen worden vervolgens ook ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor het overgrote deel van de budgetten wordt deze toestemming verleend via de begroting.

De begroting bouwt zich op door een optelsom van door de raad vastgestelde beleidsstukken, externe ontwikkelingen die invloed hebben op inkomsten en uitgaven, de voor kennisgeving aangenomen voorjaarsnota 2026, het coalitieakkoord "Doen, tenzij!", de begroting 2025 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met 1 juli 2025 en de jaarstukken over 2024.

De opzet van de begroting 2026

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor hoe gemeenten in Nederland hun begroting dienen op te stellen. In lijn met de BBV bestaat de Eerselse begroting uit twee delen:

- I de beleidsbegroting;
- II de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan (de programma's), het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten" en de paragrafen. De programma's worden conform artikel 2 van de financiële verordening van onze gemeente aan het begin van iedere raadsperiode vastgesteld door de raad.

De financiële begroting omvat het overzicht van baten en lasten, de financiële positie van de gemeente, het investeringsprogramma en de meerjarenbegroting.

1. De beleidsbegroting

1.1 Het programmaplan en de maatschappelijke effecten, indicatoren en normen.

1.1.1 Algemeen

Normen en indicatoren

Al een aantal jaren vindt een doorontwikkeling plaats op het gebied van normen en indicatoren in onze begroting. Vanuit het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) is het sinds de begroting van 2017 landelijk verplicht gesteld een set van benchmarkindicatoren in de programmabegroting op te nemen. Die set heeft het doel:

- de begroting inzichtelijker te maken voor (niet-financiële) raadsleden en inwoners;
- het mogelijk te maken om de gemeente Eersel met andere gemeenten en cijfers te vergelijken.

De verplichte indicatoren zijn in de programmabegroting opgenomen bij de beleidsvelden waar zij (het meest) betrekking op hebben. De indicatoren zijn afkomstig uit bestaande (landelijke) benchmarks en onderzoeken. Indien de raad daarvoor wensen heeft, al dan niet op aangeven van het college van B&W, kunnen deze landelijke indicatoren worden aangevuld met eigen indicatoren. De indicatoren en de bijbehorende meetgegevens worden ontsloten via www.waarstaatjegemeente.nl. Hierbij wordt opgemerkt dat sommige gegevens niet jaarlijks worden gemeten, ofwel tijdig worden geactualiseerd. Daar waar onder een norm de waarden tussen haakjes staan, betreft het de meest recente werkelijke cijfers/scores.

De raad is vrij om voorstellen te doen tot wijzigingen van normen. Meetgegevens voor de eigen (subjectieve) indicatoren worden verkregen aan de hand van de burgerpeiling en ondernemerspeiling. Het verbeteren van de normen en indicatoren is een proces dat continu de nodige aandacht heeft, zodat bovenstaande doelen ieder jaar weer beter te realiseren zijn.

Bij de programma's gaat het in eerste instantie om de inhoud van het beleid. Vanzelfsprekend is ook de financiële ruimte belangrijk. In het programmaplan zijn de beoogde maatschappelijke effecten van de indicatoren vermeld, evenals de (prestatie)normen die daarop betrekking hebben.

1.1.2 Maatschappelijke effecten, indicatoren en normen

In deze programmabegroting zijn de volgende uitgangspunten per programma gehanteerd:

- Gewenst maatschappelijk effect(en) is (zijn) duidelijk geformuleerd;
- Gewenst maatschappelijk effect(en) wordt (worden) uitgesplitst in subdoelen;

- Meetbare indicatoren worden opgenomen die iets zeggen over de mate waarin het gewenste effect is/wordt gerealiseerd;
- Opgenomen indicatoren uit de begroting zijn (op termijn) daadwerkelijk te monitoren, zodat verantwoording hierover mogelijk is;
- Per indicator is een (minimum)norm geformuleerd;
- Een directe koppeling wordt gelegd tussen datgene *wat we willen bereiken* en datgene *wat we daarvoor gaan doen* in het begrotingsjaar.

In de programmarekening, als onderdeel van de jaarstukken, wordt vervolgens aan de hand van kleuren in de tabel aangegeven of de gestelde normen zijn gerealiseerd.

1.1.3 De opbouw van de programma's

De programma's zijn als volgt opgebouwd:

Omschrijving programma

Hierin wordt omschreven wat onder het betreffende programma wordt verstaan. De beleidsterreinen die onder het programma vallen zijn ook aangegeven. Deze beleidsterreinen zijn gekoppeld aan de taakvelden uit het BBV.

De drie w's:

Wat willen we bereiken en Wat gaan we daarvoor doen?

Per programma zijn de beoogde maatschappelijke effecten aangegeven, die moeten worden bereikt door de uitvoering van beleid. In een rubriek zijn indicatoren aangegeven voor de beoogde maatschappelijke effecten. Daarnaast is een rubriek opgenomen waarin (prestatie)normen zijn vermeld, die moeten worden gehaald. Direct hieraan gekoppeld is welke specifieke activiteiten moeten hiervoor verricht worden.

Voorbeeld:

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **“Geformuleerd maatschappelijk effect”**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ONDERWERP		
Indicator	Realisatie	Norm
Indicator behorende bij het maatschappelijk effect.	Hoe hebben we de afgelopen jaren gescoord op deze indicator.	De te behalen norm in 2026.
Wat gaan we daarvoor doen? Opsomming van activiteiten die in 2025 moeten bijdragen aan het realiseren van de gewenste realisatie, die een positieve bijdrage levert aan het behalen van het maatschappelijk effect.		

Vervolgens worden bijzonderheden en speerpunten voor 2026, die invloed hebben op de realisatie, toegelicht.

Wat mag het kosten?

Ieder programma kent baten en lasten. Autorisatie door de raad vindt plaats op het niveau van de programma's. Deze programma's zijn ingedeeld in productgroepen, die gelijk zijn aan de taakvelden uit het BBV. De uitgaven die ten laste van reserves zijn gebracht, zijn opgenomen bij de lasten en baten van de desbetreffende productgroep. Verder zijn de investeringen voor 2024 opgenomen.

Indien de raad instemt met de begroting, worden de investeringskredieten voor het jaar 2025 beschikbaar gesteld, mits er door de raad geen aanpassingen worden gemaakt in het meerjarig-investeringsprogramma.

De programma's 10 en 11

Het programma 'Algemene baten en lasten' (programma 10) en het programma 'Overhead' (programma 11) hebben een andere opbouw dan de overige programma's. Hierin wordt alleen een overzicht van de financiële middelen gegeven.

1.2. De paragrafen

In de paragrafen worden de beleidsmatige aspecten van diverse beheersinstrumenten aangegeven. Bedoelde instrumenten vallen ook onder één of meer programma's. Voor een totaalinzicht in de positie van de gemeente is het van belang dat deze dwarsdoorsnede wordt gemaakt. Het BBV bepaalt welke paragrafen in ieder geval opgenomen moeten worden in onze begroting.

Hieronder wordt kort ingegaan op de diverse paragrafen.

1. Lokale heffingen

Hierin wordt een toelichting gegeven op alle belastingen en heffingen van de gemeente Eersel.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is middelen vrij te maken om tegenvallers te kunnen opvangen. Aangegeven wordt welke risico's de gemeente loopt, welke middelen beschikbaar zijn bij tegenvallers en welk beleid de gemeente heeft ten aanzien van deze aspecten.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

In dit onderdeel wordt ingegaan op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, groen en verlichting, de zogenaamde kapitaalgoederen.

Deze paragraaf is onder meer een instrument om onderhoud systematisch aan te pakken. Het spreekt voor zich dat de instandhouding van de kapitaalgoederen van essentieel belang is voor de realisering van verschillende programma's, zoals 'verkeer en vervoer' en 'onderwijs en educatie'.

4. Treasury

De paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen, welke functie als volgt kan worden gedefinieerd:

'Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's'.

5. Bedrijfsvoering

Bij de bedrijfsvoering gaat het om de besturing en beheersing van, het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie op basis van een bedrijfsvoeringfilosofie (bijvoorbeeld rechtmatig, betrouwbaar, transparant, doelmatig en doeltreffend).

6. Verbonden partijen

Dit onderdeel moet inzicht geven in de zogenaamde verbonden partijen:

'Participaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid'.

Hiermee worden bedoeld de gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en privaatrechtelijke rechtspersonen. Partijen waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

7. Grondbeleid

Het grondbeleid is enerzijds van belang voor de doelstelling van verschillende programma's en anderzijds vanwege de financiële belangen en risico's voor de gemeente.

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Deze nieuwe paragraaf voorziet in de wettelijke verplichting om jaarlijks in de begroting aandacht te besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

2. De financiële begroting

In het overzicht van baten en lasten (zie paragraaf 1 van onderdeel II: de financiële begroting) is het onderdeel waarin is aangegeven tot welke bedragen de raad het college heeft geautoriseerd bij de begroting. Het is een overzicht van de baten en lasten per programma, waarbij afzonderlijk is aangegeven welke onttrekkingen en toevoegingen aan reserves er per programma plaatsvinden.

In het onderdeel financiële positie wordt ingegaan op het gevolgde begrotingsbeleid (inclusief de uitgangspunten), de jaarlijks terugkerende arbeidskosten, de investeringen, de reserves en de meerjarenbegroting. Hiernaast worden alle mutaties die verwerkt zijn na de voorjaarsnota toegelicht.

De 'financiële positie' en de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing" geven samen antwoord op de vraag hoe gezond de gemeente financieel is, of aan alle verplichtingen kan worden voldaan en of er dan nog ruimte is om eventuele tegenvallers op te vangen.

De totale inkomsten en uitgaven en de saldi zien er voor de periode 2026-2029 als volgt uit:

<i>(bedragen in €)</i>	2026	2027	2028	2029
Inkomsten	69.044.342	63.690.888	63.075.780	63.463.947
Uitgaven	67.434.475	63.344.398	64.907.924	65.978.359
Begrotingssaldo	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412
Waarvan incidenteel	-5.137	0	0	0
Structureel saldo	1.615.004	346.490	-1.832.144	-2.514.412

In de begroting 2026 is het batig exploitatiesaldo (excl. bouwgrondexploitatie) voor 2026 ad € 1.609.867,- toegevoegd aan de algemene reserve (zie ook de toelichting bij het onderdeel "Financiële positie", paragraaf 2.1).

Bijlagen

Conform de vastgestelde financiële verordening moet jaarlijks bij de begroting en jaarrekening enkele gegevens per reserve en voorziening worden geactualiseerd. Het overzicht Reserves en voorzieningen maakt in de vorm van een *bijlage A* dan ook deel uit van de begroting en jaarrekening.

Tevens is er een verplicht overzicht van de baten en lasten per taakveld als *bijlage B* opgenomen.

In *bijlage C* is het EMU-saldo opgenomen.

I. BELEIDSBEGROTING

0. Sociale voorzieningen

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **“Inwoners kunnen in hun levensbehoefte voorzien”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
INKOMEN		
Indicator	Realisatie	Norm
1. Netto arbeidsparticipatie <i>(verplicht)</i> <i>% van de beroepsgeschikte bevolking (15-75 jaar) die daadwerkelijk betaald werk heeft.</i>	2024 Eersel: 75,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 73,8% 2023 Eersel: 75,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 73,7%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? KempenPlus ondersteunt de ontwikkeling van cliënten met als doel regulier aan het werk te gaan en te blijven. Als regulier werk niet (of niet direct) haalbaar is, wordt er gekeken naar mogelijkheden tot gesubsidieerde arbeid op de reguliere arbeidsmarkt of een beschutte werkplek bij of via KempenPlus, of een andere vorm van zinvolle dagbesteding. KempenPlus bepaalt voor elke cliënt een passende aanpak: cliënten zijn aan het werk, werken aan werk, participeren, werken aan participatie of hebben een zorgtraject.		
Indicator	Realisatie	Norm
2. Werkloze jongeren <i>(verplicht)</i> <i>% 16 t/m 22-jarigen zonder betaald werk</i>	2024 Gegevens (nog) niet beschikbaar 2023 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%. 2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - KempenPlus biedt ondersteuning aan jongeren van 16 of 17 jaar met een leerplicht of kwalificatieplicht en jongeren van 18 tot 27 die hulp nodig hebben voor het volgen van een leerwerktraject. - KempenPlus zet een breed scala aan re-integratie instrumenten in voor werkloze jongeren en biedt specifieke trainingen aan op basis van nut en noodzaak.		
Indicator	Realisatie	Norm
3. Personen met een bijstandsuitkering <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 10.000 inwoners</i>	2024 Eersel: 90,9 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 176,0 2023 Eersel: 91,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 173,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - KempenPlus verstrekt een bijstandsuitkering aan wie daar recht op heeft. - Alle uitkeringsgerechtigden hebben een actueel plan van aanpak naar (betaald) werk (of een ontheffing van de actieve arbeidsverplichtingen). - TalentPlus wordt ingezet om nieuwe cliënten te diagnosticeren en een passend traject aan te bieden.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Indicator	Realisatie	Norm
4. Lopende re-integratievoor- zieningen <i>(verplicht)</i>	2024 Eersel: 171,2 Gemeenten tot 25.000: 156,6	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
<i>Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar</i>	2023 Eersel: 178,1 Gemeenten tot 25.000: 146,7	

Wat gaan we daarvoor doen?

Door middel van het TalentPlus-programma wordt de afstand van de cliënt tot arbeid in beeld gebracht en worden trajecten ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt te verminderen zodat uitstroom naar werk meer kansen biedt.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

KempenPlus

KempenPlus is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de minimaregelingen en een deel van de Wet inburgering. Daarnaast verstrekt KempenPlus leefgeld aan Oekraïense ontheemden en int de eigen bijdrage van deze Oekraïense ontheemden.

KempenPlus ondersteunt inwoners met als doel hen zo regulier mogelijk aan het werk te laten gaan en te houden, of als dat (nog) niet mogelijk is binnen een beschutte werkomgeving bij of via KempenPlus. Voor inwoners die geen of te weinig inkomen hebben, beoordeelt KempenPlus het recht op bijstand en verzorgt de uitbetaling hiervan.

Daarnaast verzorgt KempenPlus de dienstverlening richting werkgevers. Zij bemiddelen, detacheren of nemen bijvoorbeeld de bemensing van een hele productielijn over.

Toekomstverkenning KempenPlus

De Kempengemeenten en KempenPlus staan voor de gezamenlijke opgave om de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) toekomstbestendig vorm te geven. In 2023 hebben de Kempengemeenten een verkenning laten uitvoeren naar de inrichting van inkomensondersteuning, begeleid en beschut werk, participatie en inburgering. Op basis hiervan heeft Berenschot een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van de Participatiewet en Wsw door KempenPlus. Hierover wordt uw raad nader geïnformeerd.

De volgende stap is het ontwikkelen van een toekomstbestendige, visiegedragen en mensgerichte benadering van het participatiebeleid binnen de Kempengemeenten. Deze nieuwe gemeentelijke visie richt zich niet alleen op een uitvoeringspraktijk die de menselijke maat centraal stelt, maar ook op het versterken van de beleidsvorming en het begrotingsproces als geheel, zodat de Participatiewet en de Wsw duurzaam, effectief en met draagvlak worden toegepast. Medio 2026 wordt het nieuwe beleidskader aan de raad voorgelegd.

Geldzorgen

Inwoners met een laag inkomen kunnen een beroep doen op minimaregelingen. Deze minimaregelingen worden uitgevoerd door KempenPlus. Inwoners met schulden kunnen terecht bij de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening (onderdeel van de GRSK).

In december 2024 is de nieuwe Kadernota Geldzorgen voor de periode 2025-2028 vastgesteld door de raad. In de komende jaren zal de focus liggen op het bereiken van meer inwoners met geldzorgen met het bestaande ondersteuningsaanbod. Daarnaast wordt ingezet op het in een eerder stadium bereiken van inwoners met geldzorgen, zodat de geldstress beperkt blijft en betalingsachterstanden minder oplopen.

Inwoners met een migratieachtergrond

Huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders voor 2025 was 57 (waarvan 32 taakstelling 2025 + 25 achterstand uit 2024). Voor de taakstelling 2026 wordt geen afname verwacht ten opzichte van de taakstelling

2025. Wel verwachten we dat de achterstand uit 2025 iets lager zal zijn dan 25, doordat we de taakstelling in 2025-II naar verwachting gaan halen als gevolg van nareizigers.

In afstemming met de provincie in maart 2024, is een aangepast plan van aanpak besproken in het kader van actief toezicht. De gemeente Eersel heeft de taak gekregen om de gemeentelijke taakstelling van 2024-I, 2024-II en 2025-I te halen en de achterstand in te lopen tot 0 vóór 1 juli 2025. Helaas is het niet gelukt om de taakstelling in 2024-II en in 2025-I te halen en op de achterstand van 2024 in te lopen. Er liggen diverse factoren ten grondslag aan het niet behalen van deze doelstelling en verdere afstemming met provincie zal hierover plaats vinden.

We hebben in het plan van aanpak oplossingsrichtingen benoemd om de achterstand in de huisvesting van statushouders in te lopen.

De volgende oplossingsrichtingen die hierin zijn opgenomen, zijn nog actueel:

- Verdere intensivering van de samenwerking met Woningstichting WSZ:
 - Prestatieafspraken over huisvesting van statushouders, zonder dat dit leidt tot excessen richting andere urgente doelgroepen en leefbaarheid in wijken
 - Prestatieafpraak om woningen die in de verkoop gaan eerst aan te bieden aan de gemeente.
 - Afspraak over inzet op doorstroom van ouderen vanuit eengezinswoningen naar seniorenwoningen en de vrijgekomen eengezinswoningen in te zetten voor o.a. de taakstelling statushouders.
- Samenwerking in de regio met gemeenten om gezinnen te koppelen aan onze gemeente die beter passen bij onze woningvoorraad.
- Onderzoek naar realisatie van tijdelijke flexibele huisvesting van statushouders.

Inburgering

Het inburgeringsaanbod van de gemeente Eersel blijft in 2026 gericht op een zo vroeg mogelijke start van inburgeringstrajecten, conform het landelijke streven. Dit geldt met name voor statushouders die nog verblijven in een COA-opvanglocatie en wachten op toewijzing van een woning. De bijdrage van alle ketenpartners, waaronder taalscholen en ondersteunende organisaties, is hierbij van essentieel belang en vormt een belangrijk speerpunt in de uitvoering.

De gemeente Eersel verwacht dat in 2026 een groot aantal inburgeringstrajecten succesvol wordt afgerond. Daarmee wordt zichtbaar dat de gezamenlijke inzet van alle betrokken partijen – van onderwijsaanbieders tot maatschappelijke begeleiding – zijn vruchten afwerpt. Eersel laat hiermee zien dat het realiseren van duurzame inburgeringstrajecten haalbaar is met een goed afgestemde, lokale aanpak.

Het Eerselse inburgeringsaanbod blijft flexibel en toekomstbestendig. De huidige raamovereenkomsten voor de B1-route en de Z-route lopen eind 2025 af. In 2026 wordt het contract met de huidige taalscholen met één jaar verlengd, aangezien in datzelfde jaar de aanbestedingsprocedure start voor een nieuwe raamovereenkomst met ingang van 1 januari 2027.

Huisvesting asielzoekers

Ondanks dat het nieuwe kabinet voornemens was om de spreidingswet af te schaffen, willen de gemeenten de huisvesting van asielzoekers conform de spreidingswet verdelen over de gemeenten. Dit betekent dat ook de gemeente Eersel inzet op de realisatie van een opvanglocatie voor asielzoekers in 2026. Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en wettelijke verplichting heeft de gemeente Eersel de mogelijkheid voor een (kleinschalige) opvanglocatie voor asielzoekers op haalbaarheid onderzocht. Het ging om het stuk grond langs de provinciale weg op de weg tussen Duizel en Hapert, achter de Donksbergen. De raad heeft het college op 1 juli opgeroepen de locatiekeuze te heroverwegen en alternatieve locaties actief te onderzoeken en een integraal plan van aanpak voor te leggen.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De gemeente Eersel vangt sinds 2022 vluchtelingen uit Oekraïne op. Dat doen we in de gemeentelijke en particuliere opvang. Het gaat om ongeveer 200 opvangplaatsen voor vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast zijn ongeveer 20 personen opgevangen bij particulieren. We verzorgen opvang, ondersteuning voor medische zorg, onderwijs (voor minderjarige kinderen) en de begeleiding naar werk.

We gaan er van uit dat de opvang nog langere tijd nodig zal zijn. Voor hoelang is niet concreet aan te geven, omdat dit samenhangt met de veiligheidssituatie in Oekraïne en de mogelijkheid tot terugkeer. De overeenkomst voor het gebruik van een opvanglocatie in Eersel loopt eind 2026 af. Hier huisvesten we

100 personen. We zoeken opnieuw naar locaties waarin deze aantallen gehuisvest kunnen worden. Vanuit het Rijk is de toezegging gedaan dat gemeenten redelijkerwijs gecompenseerd zullen worden. Dit is inclusief de personele capaciteit die hiervoor wordt ingezet.

De Oekraïners in onze gemeente participeren op arbeidsgebied. Oekraïners kunnen ook een beroep doen op regelingen die vallen onder het sociaal domein. Hiervoor gelden dezelfde voorwaarden als voor onze andere inwoners.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Het programma bestaat uit de volgende productgroep:

1. Werk
2. Inkomen
3. Inwoners met migratieachtergrond

Programma: Sociale voorzieningen						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Werk	147.055	142.142	150.734	150.734	150.734	150.734
Inkomen	3.442.698	3.703.394	3.704.830	3.704.830	3.704.830	3.704.830
Inwoners met migratieachtergrond	446.805	191.676	480.432	46.676	46.676	46.676
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	4.036.557	4.037.212	4.335.996	3.902.240	3.902.240	3.902.240
BATEN						
Werk	10.588	0	0	0	0	0
Inkomen	2.942.504	2.934.805	2.934.805	3.052.000	3.167.000	3.167.000
Inwoners met migratieachtergrond	330.021	110.000	515.000	0	0	0
Totaal baten (excl. beschikking reserve m.b.t. kapitaallasten)	3.283.113	3.044.805	3.449.805	3.052.000	3.167.000	3.167.000
Saldo (baten – lasten)	-753.445	-992.407	-886.191	-850.240	-735.240	-735.240
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	5.736.934	5.975.800	5.598.135	5.563.135	5.572.135	5.575.135
Totaal overige lasten	5.736.934	5.975.800	5.598.135	5.563.135	5.572.135	5.575.135
Saldo programma (baten – lasten)	-6.490.379	-6.968.207	-6.484.326	-6.413.375	-6.307.375	-6.310.375

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Werk

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Inkomen

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Inwoners met een migratieachtergrond

Binnen deze productgroep zijn er in de begroting 2026 inkomsten en uitgaven geraamd voor SPUK statushouders. Bij de begroting 2025 waren geen inkomsten en uitgaven geraamd, maar in verband met de rechtmatigheid is er voor gekozen om deze wel te vermelden zodat er geen afwijkingen ontstaan, hierdoor is er een positief verschil ontstaan van € 110.000 ten opzicht van de begroting 2025. Dit verschil wordt in de tweede begrotingsrapportage in 2025 bijgesteld.

Beleidsdocumenten

- Bedrijfsplan Participatiebedrijf 'iedereen werkt mee'
- Beleidsregels bijzondere bijstand Kempengemeenten 2024
- Beleidsregels Participatieregeling 18+ Kempengemeenten 2024
- Verordening participatieregeling 18+ Kempengemeenten
- Kademota Geldzorgen 2025-2028

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en deelnemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
JEUGD		
Indicator	Realisatie	Norm
5. Jongeren met een delict voor de rechter <i>(verplicht)</i> <i>% 12 t/m 21-jarigen</i>	2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1% Sinds het jaar 2023 wordt deze indicator niet meer uitgevraagd, doordat de vraagstellingen zijn veranderd bij CBS Jeugdmonitor.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Samenwerking met politie en jeugdcoaches; - Vroege signalering in het voorliggende veld (preventie); - Monitoring van de aanmeldingen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) via de verschillende aandachtsgebieden.		
Indicator	Realisatie	Norm
6. Kinderen in uitkeringsgezin <i>(verplicht)</i> <i>% kinderen tot 18 jaar</i>	2024: Gegevens (nog) niet beschikbaar 2023: Eersel: 2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 3% 2022 Eersel: 2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 3%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Middels een subsidie ondersteunen wij Stichting Leergeld Veldhoven & De Kempen, zodat zij kinderen in huishoudens met een laag inkomen ondersteuning kunnen bieden op de terreinen onderwijs, sport, cultuur en welzijn.		
Indicator	Realisatie	Norm
7. Jongeren met jeugdhulp <i>(verplicht)</i> <i>% van alle jongeren tot 18 jaar</i>	2024 Eersel: 9,8% (voorlopig) Gemeenten tot 25.000 inwoners: 13,1% 2023 Eersel: 10,7% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 10,9% 2022 Eersel: 9,9% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 10,6%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Voor zover mogelijk verminderen van het aantal en de duur van specialistische jeugdhulptrajecten; - Preventieve inzet CJG+ en gemeente; - Samen met het gezin een plan opstellen waardoor gezinnen zelf problemen kunnen oplossen.		
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

8. Jongeren met jeugdbescherming (verplicht) % van alle jongeren tot 18 jaar	2024 Eersel: 0,5% (voorlopig) Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,9% 2023 Eersel: 0,4% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,9% 2022 Eersel: 0,4% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,9%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - De gezamenlijke ambitie van zowel de gemeenten als de gecertificeerde instellingen is om op termijn te komen tot een substantiële reductie van de instroom binnen Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en tot het verkorten van de trajectduur; - Hiertoe volgen we de ontwikkelingen van het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming; - We vormen tandems met de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming); - We werken samen met Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming; - Inzet initiatieven van Transformatiefonds.		
Indicator	Realisatie	Norm
9. Jongeren met jeugdreclassering (verplicht) % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024: Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,4% (voorlopig) 2023 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,3% 2022 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,3% Deze indicator wordt niet specifiek voor de gemeente Eersel gemeten.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Samenwerking met jeugdreclassering, politie, voortgezet onderwijs en jongerenwerk.		

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Indicator	Realisatie	Norm
10. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (verplicht) Aantal per 10.000 inwoners	2024 Eersel: 640 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 669 2023 Eersel: 690 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 653	Geen norm
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoeren van de Verordening Wmo voor wat betreft maatwerkvoorzieningen Wmo. - Op het terrein van welzijn is de aandacht gericht op: • Ondersteuning mantelzorgers • Dementie • Ketenzorg • Versterking voorliggende voorzieningen • Inclusief beleid		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

VRIJWILLIGERS

Indicator	Realisatie	Norm
11. Aantal vrijwilligers <i>(eigen indicator)</i> <i>% inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk.</i>	2024 Eersel: 51% De laatst bekende cijfers zijn uit 2024 (onderzoek inwonerspeiling). 2024 Eersel: 51% Gemeenten <25.000 inwoners: 47% (in 2024, meest recente cijfer in Waarstaatjegemeente)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? In 2026 vervolgen wij onze uitvoering van het vrijwilligersbeleid, vastgelegd in het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 – 2026. We richten ons daarbij onder andere op het bieden van een zo goed mogelijke ondersteuningsstructuur, vanuit de gemeente zelf en vanuit het Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar voor vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en individuele hulpvragers. Daarnaast evalueren we dit beleid en actualiseren waar nodig dit beleid als onderdeel van het nieuwe Welzijnsplan voor 2027 – 2030.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026

In april 2023 is het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026 vastgesteld. We steken daarbij in op twee opgaven:

1. Het, waar nodig, versterken en verbinden van de sociale basis;
2. Focus op kwetsbare inwoners met vangnetvoorzieningen.

De sociale basis wordt gevormd door verschillende beleidsterreinen: een passende woning, een plezierige leefomgeving, een stabiele financiële situatie, een baan, dagbesteding en vrijwilligerswerk, een fijn sociaal netwerk, bij een gemeenschap horen, een goede gezondheid en voldoende gelegenheid tot het volgen van onderwijs/opleidingen. Daarnaast ligt de focus op kwetsbare inwoners waarvoor vangnetvoorzieningen nodig zijn om (tijdelijk) ondersteuning te bieden als de sociale basis niet voldoende is om mee te kunnen doen. In het Welzijnsplan is ten aanzien van deze beleidsterreinen opgenomen waarop de komende jaren de inzet is gericht. Voor een aantal onderwerpen sluiten we daarbij aan bij hetgeen over deze onderwerpen al in specifieke beleidsdocumenten is of nog wordt vastgelegd. Zo zijn in 2024 het Uitvoeringsprogramma Woonzorgvisie, de Inclusieagenda 2024/2025, het Accommodatiebeleid, het Gezondheidsbeleid, het integraal huisvestingsplan onderwijs en de kadernota Geldzorgen vastgesteld.

In 2026 geven we uitvoering aan het in deze documenten vastgestelde beleid. Daarnaast evalueren we het huidige Welzijnsplan en starten we met de voorbereiding van een nieuw welzijnsplan voor de periode 2027-2030.

Subsidieprogramma

Een belangrijk middel dat de gemeente heeft om beleidsdoelen te realiseren zijn subsidies. Aan het Welzijnsplan is ook het Subsidieprogramma gekoppeld. In 2023 heeft het college het nieuwe Subsidieprogramma 2024 tot en met 2027 vastgesteld. In dit programma zijn de (vrijwillige) organisaties opgenomen die van gemeentewege voor deze jaren subsidie ontvangen. In 2026 wordt dit subsidieprogramma ongewijzigd doorgezet.

Vrijwilligers

Na een forse daling in de coronaperiode is het aantal inwoners dat zich vrijwillig inzet weer zo goed als terug op het oude niveau. De website Eerselvoorelkaar wordt door steeds meer organisaties en inwoners

gebruikt als een (extra) manier voor het vinden van vrijwilligers, passende hulp, een maatje en het vinden van vrijwilligerswerk. Ook in 2026 blijven we inwoners stimuleren om zich in te zetten voor een vrijwilligersorganisatie of iemand in de omgeving. Vrijwilligersorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden, binden, ondersteunen en boeien van hun vrijwilligers. Wij zien het als onze taak hen hierin zo goed mogelijk te ondersteunen. Het steunpunt vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar speelt hierin een centrale rol. Naast ondersteuning bij het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk (onder andere via Eerselvoorelkaar.nl), bieden we voorzieningen als de collectieve vrijwilligersverzekering en collectieve evenementenverzekering en subsidie voor scholing van vrijwilligers, waardering van vrijwillige inzet en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties bij hun vrijwilligersbeleid. We zetten ons, waar mogelijk samen met onze collega's in de Kempen, in voor het organiseren van informatiebijeenkomsten over thema's die bestuurders van vrijwilligersorganisaties tegenkomen. Thema's die in 2026 extra aandacht krijgen bij de uitvoering van ons vrijwilligersbeleid en de actualisatie hiervan zijn onder andere de groeiende vraag naar individuele hulp en maatjes. Dit zijn vragen die ook relateren aan thema's als eenzaamheid, mantelzorgondersteuning en vergrijzing. Ook met de groeiende vraag naar flexibel vrijwilligerswerk door vrijwilligers en de gevolgen hiervan voor vrijwilligersorganisaties die van oudsher meer traditioneel zijn ingericht en het thema bedrijfsvrijwilligers in de Kempen gaan we in 2026 verder aan de slag.

Jeugdhulp

Het huidige Meerjarenbeleidskader jeugdhulp de Kempen loopt tot 2026. Begin 2024 is door het college een procesvoorstel vastgelegd waarin de stappen zijn opgenomen om te komen tot een nieuw beleidskader voor de periode 2026 tot en met 2029. Het huidige beleidskader is inmiddels geëvalueerd. Er heeft externe consultatie plaatsgevonden waarbij jongeren, ouders en samenwerkingspartners zoals jeugdhulpaanbieders, onderwijs, kinderopvang en GGD bevraagd zijn. Ook de gemeenteraden van de Kempengemeenten en de adviesraden sociaal domein zijn geconsulteerd en momenteel wordt alle input verwerkt in het concept Meerjarenbeleidskader Jeugd. Vervolgens is het de bedoeling dat in het laatste kwartaal 2025 de gemeenteraden het nieuwe meerjarenbeleidskader jeugdhulp voor de jaren 2026 tot en met 2029 gaan vaststellen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Beschermd wonen

In het kader van de Wmo bieden gemeenten inwoners de voorziening 'beschermd wonen' aan. Het doel van beschermd wonen is om mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving te begeleiden en ondersteunen. De inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beschermd wonen als onderdeel van de Wmo ligt nu nog bij de centrumgemeenten. Bedoeling was dat deze verantwoordelijkheid en de financiële middelen vanaf 2023 fasegewijs overgeheveld zou worden van de centrumgemeente naar alle gemeenten. Echter de verantwoordelijk staatssecretaris heeft geconcludeerd dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel beschermd wonen niet haalbaar zijn. Dit betekent dat de beoogde ingangsdatum van de doordecentralisatie beschermd wonen tot nader order is uitgesteld. Tot hierover meer bekend is, houden we vast aan de ambities en uitgangspunten van de 'Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026'. Deze gaat uit van een ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis. Hoewel de formele looptijd van de visie tot 2026 is vastgesteld, hebben gemeenten gezamenlijk besloten om de ingezette koers en samenwerkingsafspraken voort te zetten.

Abonnementstarief

Het abonnementstarief in de Wmo is een vaste eigen bijdrage van €21 per maand voor hulp en ondersteuning. Er zijn plannen om dit tarief vanaf 2027 te vervangen door een inkomensafhankelijke bijdrage. Maar het voorstel is voorlopig controversieel verklaard, waardoor het onzeker is of de inkomensafhankelijke bijdrage in 2027 daadwerkelijk wordt ingevoerd. Het huidige tarief blijft dus voorlopig gelden.

Gezondheid

In 2024 is de nota gezondheid 2024-2026 vastgesteld. Het gezondheidsbeleid loopt af in 2026. Dit betekent dat er volgend jaar evaluatie en een voorbereiding op een nieuwe kadernota plaatsvindt. Onder dit gezondheidsbeleid valt het landelijk programma Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integrale Zorgakkoord (IZA). Aanvankelijk zou GALA na 2026 aflopen, waardoor gemeenten geen extra middelen meer zouden ontvangen voor gezondheidspreventie. Echter is nu bekend dat het kabinet heeft besloten om de ingezette beweging te verbreden, concretiseren, en te versnellen via het nieuwe Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit betekent dat de eerder verwachte stopzetting van de GALA-middelen na 2026 wordt opgevangen via het AZWA. Bovendien maakt de komst van het AZWA het mogelijk om de eerder gestopte ketenaanpakken in de gemeente Eersel te hervatten. Met ingang van 2026 worden de GALA-middelen structureel opgenomen in de begroting. Dit gebeurt budgetneutraal, doordat de rijksbijdrage toeneemt.

Dorpsparticipatie

In 2026 loopt de junior editie van project Krachtige Kernen door bij de deelnemende basisscholen. Net voor de zomervakantie zullen de initiatieven die de leerlingen bedacht en gerealiseerd hebben, gepresenteerd worden in de Muzenval. Voor deze bijeenkomst worden ook de gemeenteraadsleden uitgenodigd.

Ook blijft het in 2026 mogelijk om initiatieven in te brengen via het participatieprogramma. De medewerker Dorpsparticipatie zal samen met de initiatiefnemers bezien wat nodig is om het initiatief te verwezenlijken.

Toelichting op exploitatiekosten 2026

Dorpsondersteuner Steensel

Eind 2022 is besloten om op basis van het Visieplan Welzijn wonen en zorg Steensel voor de pilotduur van twee jaar onder meer een dorpsondersteuner voor 20 uur per week in te zetten in Steensel. De dorpsondersteuner is per 1 mei 2023 gestart. Medio 2024 heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden en besloten is om de pilot nogmaals met twee jaar (van 1 mei 2025 tot 1 mei 2027) voor 20 uur per week voort te zetten. De dorpsondersteuners Vessem en Steensel zouden ervoor kunnen zorgen dat het aantal WMO aanvragen in de toekomst omlaag gaat. Om die reden is een besparing opgenomen op het budget WMO te grote van de totale kosten van de dorpsondersteuners Vessem en Steensel samen.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Exploitatie (bedragen in €)	Exploitatie 2026	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking uit exploitatie
Dorpsondersteuner Knegsel	26.000	0	26.000
Totaal Exploitatie	26.000	0	26.000

Dorpsondersteuner Knegsel

De Dorpsraad Knegsel maakt op dit moment nog geen gebruik van een dorpsondersteuner, maar wil daar wel graag mee gaan starten. Voorgesteld is om ook voor Knegsel een budget voor 8 uur dorpsondersteuner beschikbaar te stellen.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Vrijwilligers;
2. Voorzieningen jeugd en jongeren;
3. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten;
4. Sociaal cultureel werk;
5. Volksgezondheid.

Programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Vrijwilligers	19.591	23.480	24.550	24.550	24.550	24.550
Voorzien. jeugd en jongeren	3.441.404	3.360.656	3.386.820	3.386.820	3.386.820	3.386.820
Oud., chron.zieken en gehand.	5.714.587	5.680.930	5.702.948	5.728.388	5.724.644	5.702.948
Sociaal cultureel werk	732.102	749.013	842.086	842.086	842.086	842.086
Volksgezondheid	1.072.521	1.203.898	1.151.572	1.035.603	1.059.407	1.083.821
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	10.980.204	11.017.977	11.107.976	11.017.447	11.037.507	11.040.225
BATEN						
Vrijwilligers	108	0	0	0	0	0
Voorzien. jeugd en jongeren	116.899	0	110.539	110.539	110.539	110.539
Oud., chron.zieken en gehand.	166.423	146.360	146.360	341.360	341.360	341.360
Sociaal cultureel werk	123.899	98.263	124.788	124.788	124.788	124.788
Volksgezondheid	232.815	187.034	139.180	0	0	0
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	640.143	431.657	520.867	576.687	576.687	576.687
Saldo (baten – lasten)	-10.340.062	-10.586.320	-10.587.109	-10.440.760	-10.460.820	-10.463.538
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	2.545.603	3.016.040	3.772.434	3.772.434	3.772.434	3.772.434
Kapitaallasten	317.753	468.487	386.254	386.254	386.254	386.254
Totaal overige lasten	2.863.356	3.484.527	4.158.688	4.158.688	4.158.688	4.158.688
BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	69.003	85.000	220.834	220.834	220.834	220.834
Totaal overige baten	69.003	85.000	220.834	220.834	220.834	220.834
Saldo programma (baten – lasten)	-13.134.415	-13.985.847	-14.524.963	-14.378.614	-14.398.674	-14.401.392

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Vrijwilligers

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Voorzieningen jeugd en jongeren

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van ongeveer € 84.000 positief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in de eerste bestuursrapportage 2025 een bijstelling is doorgevoerd waarbij de lasten voor jeugdzorg in 2026 met € 70.000 dalen.

Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Sociaal cultureel werk

Binnen deze productgroep is sprake van een afwijking van ongeveer € 66.000 negatief ten opzichte van de begroting 2025. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere storting in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen voor de gemeenschapshuizen.

Volksgezondheid

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026
- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024
- Nota Gezondheid 2024 – 2026
- Meerjaren Beleidskader Jeugdhulp de Kempen 2020 – 2023 (verlengd 2024 en 2025)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026
- Participatieprogramma 'Dorpen maken het verschil'
- Inclusieagenda

2. Onderwijs

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Als gemeente de mogelijkheid scheppen om onderwijs te volgen in gebouwen die aan de minimale eisen van wet- en regelgeving voldoen en in nabijheid van de woonomgeving”.**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ONDERWIJS / LEERPlicht		
Indicator	Realisatie	Norm
12. Absoluut verzuim <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 leerlingen (bij absoluut verzuim is een leerling niet ingeschreven op school)</i>	Schooljaar 2023-2024 *1 Eersel: 14,3 *2 Gemeente < 25.000 inwoners: 8,5 Schooljaar 2022-2023 Eersel: 5,8 Gemeente < 25.000 inwoners: 6,1 <i>*1 De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2024-2025 zijn pas medio 2026 bekend.</i> <i>*2 Absoluut verzuim is verhoogd, omdat nieuwkomers niet binnen de wettelijke termijn van vier weken bij een school staan ingeschreven, omdat het inschrijfproces meer tijd vraagt. (zie RIB ID510 Regionaal jaarverslag leerplicht)</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Doorstroompunt voor voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.		
Indicator	Realisatie	Norm
13. Relatief verzuim <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 leerlingen (bij relatief verzuim is een leerling ongeoorloofd afwezig)</i>	Schooljaar 2023-2024* Eersel: 11 Gemeenten < 25.000 inwoners: 21 Schooljaar 2022-2023 Eersel: 7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 21 <i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2024-2025 zijn pas medio 2026 bekend.</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door: - een goede leerplichtadministratie; - intensieve contacten met scholen, leerlingen/ouders, (keten)partners; - regionale samenwerking.		
Indicator	Realisatie	Norm
14. Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) <i>(verplicht)</i> <i>% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs</i>	Schooljaar 2023-2024* Eersel: 1,9% Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,8% Schooljaar 2022-2023 Eersel: 1,6% Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,9% <i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2024-2025 zijn pas medio 2026 bekend.</i>	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we daarvoor doen?

De leerplichtambtenaar en het Doorstroompunt voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en te begeleiden naar school, werk, een combinatie van beiden of hulpverlening. Het Doorstroompunt werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Onderwijshuisvesting van primair, voortgezet en speciaal onderwijs

Op 2 juli 2024 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024 – 2038 vastgesteld. Uitvoering vindt plaats conform de in dit IHP opgenomen planning met uitzondering van het nieuwe schoolgebouw en gymzaal.

Een aantal voorzieningen zijn al eerder gestart en lopen door in 2026:

- Meester Gijbels: uitbreiding is in 2025 opgeschort vanwege de aanwezigheid van vleermuizen. In 2026 wordt de uitbreiding gerealiseerd.
- Rythovius College: maakt onderdeel uit van de Bestuursopdracht Combinatiekansen. Begin 2026 wordt hierover een voorstel ter besluitvorming aangeboden en conform besluitvorming zal uitvoering plaatsvinden.
- Sinte Lucij: vooronderzoeken voor realisatie in de tweede termijn van het IHP zijn in 2025 gestart en lopen door in 2026.

Een aantal voorzieningen worden in 2026 opgepakt:

- Tijdelijke huisvesting KindCentrum Eersel: voorbereiding zijn al getroffen in 2025 en in 2026 wordt deze tijdelijke uitbreiding gerealiseerd.
- Nieuw schoolgebouw en gymzaal kern Eersel: in 2025 zijn de eerste verkenningen ten behoeve van het nieuwe schoolgebouw al gestart en in 2026 kan met het voorbereidingskrediet ten behoeve van de vooronderzoeken dit verder uitgewerkt worden. De realisatie van Stokkelsche Akker vindt later plaats dan waarmee bij de totstandkoming van het IHP rekening is gehouden. Mogelijk landt het nieuwe schoolgebouw in die wijk en dat betekent dat de realisatie van het schoolgebouw ook later plaatsvindt dan gepland. Dit betekent dat de investering daarvoor met minimaal één jaar opschuift maar ook dat de tijdelijke huisvesting bij 't Busseltje en KindCentrum Eersel langer blijft staan.
- Sint Jan: voorbereidingskrediet ten behoeve van vooronderzoeken voor realisatie in de tweede termijn van het IHP.

In het IHP is tevens opgenomen dat we de leerlingenprognoses jaarlijks herijken. Significante afwijkingen kunnen aanleiding vormen voor actualisatie van het IHP.

DigiTaalhuis

We streven naar een inclusieve samenleving waarbij iedereen mee kan doen. We willen de basisvaardigheden van onze inwoners versterken om hun zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie en doorstroom naar werk of kans op behoud van werk te vergroten. Een gedegen en integrale regionale aanpak van laaggeletterdheid versterkt de sociale basis en draagt bij aan het tegengaan van een tweedeling in de maatschappij. Laaggeletterdheid is een probleem dat een consistente aanpak en een lange adem vergt. Het DigiTaalhuis is een samenwerkingsverband van lokale organisaties die in opdracht van en samen met de gemeente werkt aan een integrale aanpak van laaggeletterdheid en andere basisvaardigheden. Vanaf 2024 is de regisseursrol voor wat betreft de aanpak van laaggeletterdheid bij elke gemeente komen te liggen. In lijn met de andere Kempengemeenten voert het DigiTaalhuis voor de gemeente Eersel taken uit op het gebied van het zoeken en bereiken van laaggeletterde inwoners. Het DigiTaalhuis wil met behulp van de werkgeversaankpak via lokale bedrijven de basisvaardigheden van de werknemers van deze bedrijven versterken door het aanbieden van diverse scholingstrajecten op het gebied van de basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Volwasseneneducatie

De contactgemeenten ontvangen via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) budget voor de (regionale) aanpak van volwasseneneducatie en laaggeletterdheid. De gemeente Eindhoven is de contactgemeente voor onze regio en vervult een centrale rol als regisseur. Het nieuwe REP (Regionaal Educatief Programma) 2026-2029 wordt op dit moment geschreven en bevat de plannen en ambities voor de komende 4 jaren op het gebied van basisvaardigheden binnen de 14 regiogemeentes.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
KindCentrum Eersel eerste inrichting tijdelijke huisvesting	53.000	53.000	0
Sint Jan voorbereidingskrediet	180.000	180.000	0
Onvoorziene uitgaven	45.000	45.000	0
Totaal investeringen	278.000	278.000	0

Toelichting op investeringen 2026

Alle genoemde investeringen zijn gebaseerd op het op 2 juli 2024 vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel:

- KindCentrum Eersel eerste inrichting tijdelijke huisvesting: De tijdelijke huisvesting wordt gerealiseerd (betreft huur dus exploitatie) en dit krediet is voor de eerste inrichting hiervan.
- Nieuwe school en gymzaal kern Eersel voorbereidingskrediet: krediet ten behoeve van de vooronderzoeken voor de nieuwe school en gymzaal.
- Sint Jan voorbereidingskrediet: krediet ten behoeve van de vooronderzoeken voor de nieuwbouw/renovatie van basisschool Sint Jan die in de tweede termijn van het IHP op de planning staat.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Wettelijke onderwijstaken;
2. Lokaal onderwijs;
3. Volwasseneneducatie.

Programma: Onderwijs en educatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Wettelijke onderwijstaken	6.149.376	2.444.023	2.619.357	2.518.954	2.955.954	2.528.644
Lokaal onderwijs	119.969	163.339	28.800	28.800	28.800	28.800
Volwasseneneducatie	27.365	25.890	22.358	22.358	22.358	22.358
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	6.296.711	2.633.252	2.670.515	2.570.112	3.007.112	2.579.802
BATEN						
Wettelijke onderwijstaken	3.959.574	191.974	352.514	260.092	699.184	274.019
Lokaal onderwijs	103.493	139.339	28.800	36.472	36.472	36.472
Volwasseneneducatie	957					
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	4.064.024	331.313	381.314	296.564	735.656	310.491
Saldo (baten – lasten)	-2.232.687	-2.301.939	-2.289.201	-2.273.548	-2.271.456	-2.269.311
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	189.399	195.783	197.399	197.399	197.399	197.399
Kapitaallasten	468.220	1.020.217	584.560	596.028	1.001.806	1.406.905
Totaal overige lasten	657.619	1.216.000	781.959	793.427	1.199.205	1.604.304
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kapst	360.820	921.685	535.380	546.849	952.628	1.357.726
Totaal overige baten	360.820	921.685	535.380	546.849	952.628	1.357.726
Saldo programma (baten – lasten)	-2.529.486	-2.596.254	-2.535.780	-2.520.126	-2.518.033	-2.515.889

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Wettelijke onderwijstaken

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Lokaal onderwijs

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Volwasseneneducatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2024-2038
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Eersel 2015
- Regionale ambtsinstructie leerplicht/Doorstroompunt gemeente Eersel 2024
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Eersel 2021
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2022

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor huidige en toekomstige bewoners”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
EEN GEDIFFERENTIEERD WONINGAANBOD VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN		
Indicator	Realisatie	Norm
15. Demografische druk <i>(verplicht)</i> <i>% van de som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar</i>	2025 Eersel: 80,9% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 82,0% 2024 Eersel: 80,0% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 81,1% 2023 Eersel: 77,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 80,5%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? • Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden. Het accent ligt op woningen voor één en tweepersoonshuishoudens. De woningen die gerealiseerd worden zijn zoveel mogelijk levensloopbestendig. • Om te borgen dat er voldoende sociale en betaalbare woningen worden gebouwd, moet elk plan in principe minimaal 30% sociale huur bevatten en 2/3e deel van het plan bestaan uit betaalbare woningen¹. 1/3e deel is vrij in te vullen.		
Indicator	Realisatie	Norm
16. Nieuw gebouwde woningen <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 woningen</i>	2024 Eersel: 17,6 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 8,6 2023 Eersel: 9,9 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 7,5 2022 Eersel: 7,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 8,9	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? Over de komende 10 jaar is het gemiddeld aantal woningen per jaar dat opgeleverd wordt 150. Dat is ongeveer 16,8 per 1.000 woningen. Bij deze indicator wordt het aantal gebouwde nieuwbouwwoningen gedeeld door het aantal woningen in de gemeente gedeeld door 1.000.		
Indicator	Realisatie	Norm
17. Gemiddelde WOZ waarde <i>(verplicht)</i> <i>Duizend euro</i>	2025 Eersel: € 478.000 (voorlopig) Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 428.000 2024 Eersel: € 485.000 (voorlopig) Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 408.000 2023 Eersel: € 447.000	Norm: n.v.t.

¹ Raadsbesluit 27 september 2022 over het woningbouwprogramma.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

	Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 393.000	
Wat gaan we daarvoor doen? In het woningbouwprogramma is een groot aandeel betaalbare sociale woningen opgenomen, waardoor de gemiddelde WOZ waarde zal dalen.		
Indicator	Realisatie	Norm
18. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden <i>(verplicht)</i> <i>In euro's</i>	2025 Eersel : € 756 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 996 2024 Eersel : € 688 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 947 2023 Eersel : € 670 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 897	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Indicator	Realisatie	Norm
19. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden <i>(verplicht)</i> <i>In euro's</i>	2025 Eersel : € 926 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 1.091 2024 Eersel : € 842 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 1.037 2023 Eersel: € 819 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 985	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Indicator	Realisatie	Norm
20. Aantal nieuwe woningen <i>(eigen indicator)</i> <i>Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen</i>	2024 154 woningen 12 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.) Sloop en overige onttrekking 17 In totaal toename woningvoorraad 149 woningen	Norm: Te bouwen tussen 2023-2030 1.030 woningen (ongeveer 120 woningen per jaar)
Wat gaan we daarvoor doen? Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie "Toelichtingen op ontwikkelingen/ speerpunten 2026".		

EEN HOOGWAARDIG WOON- EN VERBLIJFSKLIMAAT IN EEN AANTREKKELIJKE GROENE GEMEENTE

Indicator	Realisatie	Norm
21. Goed onderhouden groen (eigen indicator) <i>Percentage inwoners dat vindt dat perken, plantsoenen en parken goed zijn onderhouden</i>	2024: Eersel: 59% 2023: Eersel: 61%% Gemeenten < 25.000 inwoners: 59% 2022: Eersel: 56% Gemeenten < 25.000 inwoners: 50%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Conform bestek en werkschrijvingen het onderhoud uitvoeren;		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Plan Bos & Boom

In 2021 heeft de gemeenteraad het Plan Bos & Boom vastgesteld, met als doel het planten van 400.000 bomen in een periode van tien jaar (tot en met 2030). Tot nu toe zijn er circa 135.000 bomen geplant, onder andere via de aanleg van nieuw bos, ecologische verbindingzones, houtsingels en het versterken van bestaande lanen en parken. Ook zijn particuliere grondeigenaren gestimuleerd om bij te dragen aan deze opgave.

In het komende plantseizoen (najaar 2025 – winter 2026) worden 35.000 bomen geplant. Hiermee zetten we verdere stappen richting een groener landschap, meer biodiversiteit en extra CO₂-opslagcapaciteit.

Voorheen was er sprake van dat het benodigde budget jaarlijks werd aangevuld. De voortgang van het plan is onder druk komen te staan door het wegvallen van de cofinanciering vanuit de Provincie via het GOB (Grond- en Ontwikkelingsfonds Brabant), die 50% van de waardevermindering van landbouwgronden bij omzetting naar Natuur Netwerk Brabant (NNB) compenseerde. Hierdoor kunnen we met de huidige gemeentelijke middelen nog slechts circa 5 hectare grond aankopen.

Gelet op de hoge gronddruk in onze gemeente en de bezuinigingsopgave die ons de komende jaren te wachten staat, is het onwaarschijnlijk dat de oorspronkelijke ambitie van 400.000 bomen in 2030 volledig haalbaar is. Desondanks blijft het uitgangspunt om, waar mogelijk, door te gaan met het realiseren van extra groen, in samenwerking met partners en via innovatieve vormen van grondgebruik en financiering.

Omgevingsplan

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het omgevingsplan is de opvolger van de verschillende bestemmingsplannen en delen van verordeningen die bepalingen hebben ten aanzien van de fysieke leefomgeving. De werkwijze is wezenlijk anders dan de voormalige systematiek, omdat er maar één omgevingsplan is. De eerste jaren hebben we nog geen omgevingsplan dat volledig voldoet aan de Omgevingswet. Vooralsnog is in 2027-2028 voorzien in een grootschalige aanvullingsslag voor een integraal Omgevingsplan voor de gemeente Eersel. In 2026 starten we met de voorbereiding om te zorgen dat we in 2027 en 2028 aan een grootschalige wijziging van het omgevingsplan kunnen werken.

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Aantal te realiseren woningen

De druk op de woningmarkt is hoog. Er is vooral behoefte aan sociale huur- en betaalbare koopwoningen zowel voor starters als senioren. In de koopsector betekent dit woningen tot € 405.000,-. We verwachten de komende jaren gemiddeld 150 woningen per jaar op gaan leveren. Dit aantal is gebaseerd op de plannen die op dit moment in voorbereiding en uitvoering zijn. Met de uitwerking van de woningbouwopgave streven we naar een wat aantal om uiteindelijk in 2040 2.750 woningen te hebben gerealiseerd. We realiseren in woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen volgens de door de gemeenteraad op 4 juli 2024 vastgestelde Kempische visie op wonen 2024-2028 met daarin het gemeentelijke woningbouwprogramma.

Woningbouwlocaties binnen en buiten de bebouwde kom

We streven naar de bouw van woningen binnen het bestaande stedelijk gebied. Dit is één van de richtinggevendende principes uit de Brabantse Agenda Wonen, waarbij het accent ligt op duurzame verstedelijking. Dit betekent ook dat we het woningbouwprogramma optimaal inzetten op (toekomstige) inbreidingslocaties, we herstructureren en transformeren bijvoorbeeld leegkomend kantoor-, winkel- en ander vastgoed. Het uitgangspunt hierbij is zorgvuldig en zuinig ruimtegebruik.

Potentiële inbreidings- en transformatielocaties hebben we in beeld. Voor kansrijke locaties hebben we vervolgonderzoek uitgevoerd waarbij we de stedenbouwkundige mogelijkheden van de locaties hebben verkend en waarbij we gekeken hebben naar de milieubelemmeringen en de financiële haalbaarheid. Op basis daarvan zijn er gesprekken gevoerd met grondeigenaren en WSZ om de verdere planvorming en realisatie van nieuwe initiatieven te bespreken. Dit leidt tot de realisatie van diverse plannen. Er vallen ook locaties af bijvoorbeeld omdat een grondeigenaar geen interesse heeft in een transformatie of omdat transformatie naar woningbouw niet rendabel is. Er komen door nieuwe inzichten ook locaties bij.

De ruimtelijke kwaliteit van de dorpen staat altijd voorop. Niet het aantal te bouwen woningen. Als blijkt dat er binnen de kernen niet voldoende woningbouw mogelijkheden zijn, kijken we naar logische en aanvaardbare locaties voor uitbreiding. Hiervoor heeft de gemeenteraad in 2022 de Ruimtelijke visie woonuitbreidingen Eersel vastgesteld. Voor deze visie is onderzoek gedaan naar kenmerken en kwaliteiten van de randen van onze kernen. Er is onder meer een studie uitgevoerd naar landschap, natuur, water en cultuurhistorie. Deze methodiek wordt ook wel genoemd de lagenbenadering en het breed-diep-rond beschouwen van mogelijke ontwikkelgebieden zoals opgenomen in provinciaal beleid. Ook voldoet deze visie aan de koers van het Rijk waarbij water en bodem sturend zijn. De ruimtelijke visie geeft richting voor uitbreidingsgebieden voor woningbouw en geeft ook nadrukkelijk aan welke open ruimten en groenstructuren behouden of versterkt zouden kunnen worden.

Woningbouwkaart

Voor een actueel overzicht van alle woningbouwprojecten in de gemeente Eersel hebben we sinds 2025 de Woningbouwkaart: <https://woningbouwkaart.eersel.nl/>. De Woningbouwkaart is een interactieve kaart met alle projecten die in studie, in voorbereiding of in aanbouw zijn. Bij elk project zie je hoeveel woningen er gebouwd gaan worden en om welk type woningen het gaat. Ook zie je bijvoorbeeld of het huur- of koopwoningen zijn en in welke prijsklasse ze vallen. Vaak is aangegeven wie de ontwikkelaar is. Naast de Woningbouwkaart vind je op deze website ook een dashboard met aanvullende informatie die een totaalbeeld van de woningbouw in de gemeente geeft.

Op 16 september 2025 volgt een raadsvoorstel over de ontwikkelstrategie de Kempen. Dit voorstel is nog niet vertaald in deze begroting.

Gemeentelijke woningbouwprojecten

Duizel-Noord

Aan de noordzijde van Duizel hebben we een uitbreidingsplan ontwikkeld voor de bouw van ongeveer 150 woningen in de eerste twee fasen. Na de eerste fase is ook de tweede fase in 2025 gereedgekomen. In 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen van de ontwikkeling van de 3e fase van dit gebied. Hier kunnen ongeveer 100 woningen worden gebouwd. In 2026 wordt de planologische procedure doorlopen waarna in 2027 gestart kan worden met de bouwwerkzaamheden. Voor alle plannen geldt dat we zoveel mogelijk betaalbare woningen willen bouwen, met ruimte voor starters en senioren. Zo ook in dit plan.

Veldhoek, Eersel

Er komt een uitbreiding aan de zuidkant in Eersel, achter de Steenstraat, Plaatse en Heibloem voor de bouw van ongeveer 175 woningen. De gemeenteraad heeft het gebiedsconcept vastgesteld en besloten om dit gebied verder te ontwikkelen. In december 2024 is het ontwerp voor de wijziging van het omgevingsplan gepubliceerd. In 2025 wordt de planologische procedure afgerond. Vanaf 2026 hopen we met de bouw te starten. In deze nieuwe woonwijk is er ruimte voor woningen voor de sociale huur en sociale koop, collectief particulier opdrachtgeverschap (cpo), projectmatige middel dure (rij)woningen, zelfbouwkavels en particuliere ontwikkelingen, voor starters, doorstromers en senioren.

Stokkelsche Akker, Eersel

We willen in de kern Eersel een nieuwe wijk realiseren tussen de bestaande wijk Kerkebogten, Stokkelen en de Hazenstraat. Met uitbreiding op de Stokkelsche Akker worden betaalbare woningen aan onze gemeente worden toegevoegd. Extra aandacht hebben we voor het realiseren van levensloopbestendige woningen in deze wijk. Bovendien geeft een nieuwe woonwijk ook ruimte aan maatschappelijke voorzieningen, zoals een schoolgebouw. We willen ook de natuur in het gebied verder ontwikkelen, met ruimte voor wandel- en fietsroutes als overgang naar het buitengebied. In 2024 hebben we een voorkeursrecht op het gebied gevestigd. Dit wil zeggen dat de gemeente de voorkeur moet worden gegeven bij eventuele verkoop van de grond. Daarnaast heeft de gemeenteraad in 2024 de uitgangspunten voor deze ontwikkeling vastgesteld en zijn we gestart met de voorbereidingen van dit plan. In 2026 verwachten

we een gebiedsconcept gereed te hebben, waarna in 2027 de planologische procedure zal worden doorlopen. De realisatie van de wijk is voorzien vanaf 2028.

Herontwikkeling locatie zwembad

In de kern Eersel wordt een nieuw zwembad gebouwd. Hiermee komt de huidige locatie van het zwembad aan de Postakkers vrij. Aangrenzend is een aantal percelen waar mogelijk ook ruimte ontstaat voor een andere invulling. De gemeenteraad heeft de visie De Akkers van Eersel vastgesteld. Hieruit volgt dat dit gebied zich leent voor het realiseren van woningen en herinrichten van het openbare gebied. We richten ons op deze plek op levensloopbestendige woningen, mogelijk in combinatie met zorgwoningen. In 2026 wordt de planologische procedure doorlopen. We verwachten in 2027 te starten met de bouw.

Nardushoek, Knegsel

Aan de Nardushoek, nabij de Zandoerleseweg in Knegsel realiseren we een uitbreiding voor het dorp Knegsel. De verwachting is dat hier 80 tot 90 woningen kunnen worden gebouwd. Onderdeel hiervan is de realisatie van een woonhof wat ruimte biedt en stimuleert om meer oog voor elkaar te hebben.

In 2024 is de omgevingsdialoog gevoerd en zijn de nodige onderzoeken uitgevoerd. Door enkele onverwachte resultaten van deze onderzoeken is vervolgonderzoek nodig geweest en is de planvorming vertraagd. In 2025 en 2026 wordt de planologische procedure doorlopen. We verwachten in 2027 te starten met de bouwwerkzaamheden.

Boterbochten, Steensel

We gaan het dorp Steensel uitbreiden met ongeveer 50 woningen. Deze uitbreiding vindt plaats in de buurt van de Boterbocht en de Riethovenseweg. In 2024 is het bestemmingsplan vastgesteld en onherroepelijk geworden. In 2025 is gestart met het bouwrijp maken waarna de bouw kan starten. Realisatie van de nieuwe wijk is naar verwachting in 2027 afgerond.

Herontwikkeling locatie Höllekes

Het huidige gemeenschapshuis de Höllekes wordt verplaatst naar de kerk. Daarna wordt het bestaande gemeenschapshuis gesloopt. Op deze plek bereiden we samen met woningcorporatie WSZ een plan voor met 12 sociale huurwoningen voor senioren en een huisartsenpraktijk. In 2026 doorlopen we de planologische procedure en wordt met de bouw gestart.

Vessem Noord

Voor het plan Vessem Noord heeft de gemeente circa vijf hectare grond gekocht voor woningbouw. Naast deze aankoop is er ook een ontwikkeling voorzien op gronden die in bezit zijn van aanwonenden aan het Heike, de Braak en Kuilenhurk. Mede vanwege deze inbreng van particuliere gronden heeft er een extra uitgebreide omgevingsdialoog plaatsgevonden in 2023 en 2024. De gemeenteraad heeft in september 2024 het gebiedsconcept vastgesteld waarin woningbouw en de grotere opgaven die spelen in het gebied zoals het versterken van natuurwaarden, recreatieve waarden en herstel/versterking van watersystemen samenkomen. In totaal verwachten wij hier maximaal 275 woningen te realiseren, vooral in het betaalbare segment, ook weer gericht op starters, doorstromers en senioren. In 2026 wordt de planologische procedure opgestart.

Ontwikkelingen De Donk, Vessem

De Donk is een oud buurtschap nabij Vessem en ligt middenin het gebied van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze. Het meerwaardetraject de Donk is in 2008 ontstaan vanuit de wens om het buurtschap een impuls te geven door erven te transformeren en maatregelen te treffen om omliggende natuur en landschapselementen te versterken. In 2022 heeft het college besloten om het meerwaardetraject voor de Donk op te starten en hiervoor overeenkomsten te sluiten tussen initiatiefnemers en gemeente. Inmiddels zijn er verschillende gesprekken gevoerd met ondernemers in het gebied en zijn we tot concrete ontwikkelingen gekomen. Deze ontwikkeling wordt gefaseerd uitgevoerd met de realisering van diverse particuliere initiatieven.

Verlengd Aangelag, Wintelre

Ook voor de kern Wintelre is behoefte aan een nieuwe woningbouwlocatie om te kunnen voorzien in de woningbouwbehoefte voor de komende jaren. Hiervoor is een gebied aan de oostzijde van het dorp in beeld waar 75 woningen zullen worden gerealiseerd. In 2024 heeft het college een voorkeursrecht gevestigd. Dit wil zeggen dat de gemeente de voorkeur moet worden gegeven bij eventuele verkoop van de grond. In 2025 wordt de omgevingsdialoog opgestart en gewerkt aan een gebiedsvisie. In 2026 start de ruimtelijke procedure.

Woningbouwprojecten van derden

De Heydael, Duizel

Op de hoek van de Akkerstraat en Meerstraat in Duizel wordt een plan ontwikkeld voor de bouw van ongeveer 64 woningen. In het plan is ruimte opgenomen voor een initiatief voor woningen voor senioren en starters. In 2024 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie vastgesteld. In 2025 wordt de planologische procedure opgestart. Start van het bouwrijp maken is voorzien voor 2026 waarna de bouw zal starten.

Wintermans, Eersel

Aan de rand van Eersel op de plek van de voormalige sigarenfabriek aan de Nieuwstraat, realiseert een ontwikkelaar een nieuwe woonwijk voor ongeveer 290 woningen. In deze nieuwe woonwijk worden grondgebonden woningen, appartementen en zorgwoningen, grotendeels in het betaalbare segment, gerealiseerd. Het plan voorziet in een groene inpassing en overgang naar het omliggende gebied, het realiseren van waterberging en recreatieve routes. Het bestemmingsplan is in 2024 vastgesteld en onherroepelijk geworden. Vanaf 2026 wordt gestart met de bouwwerkzaamheden. Het plan wordt gefaseerd uitgevoerd.

Lindestraat Eersel

Aan de Lindestraat in Eersel zijn eind 2024 11 appartementen opgeleverd op de plek van de voormalige supermarkt. Alle appartementen vallen binnen het betaalbare segment. Daarnaast is in 2024 een omgevingsvergunning verleend en onherroepelijk geworden voor de bouw van 8 betaalbare appartementen op de plek van de voormalige sportschool. In 2025 is gestart met de bouw hiervan. Oplevering van de appartementen zal in 2026 plaatsvinden.

Vosven, Kneysel

Aan de Eerselseweg wordt een plan ontwikkeld voor de bouw van ongeveer 27 woningen in een groene omgeving, passend in de overgang naar het buitengebied. In 2024 zijn de voorbereidingen opgestart. Begin 2025 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie vastgesteld. In 2025 wordt de planologische procedure doorlopen. Start van het bouwrijp maken is voorzien voor 2026 waarna de bouw zal starten.

Flinkert, zorgboerderij Bolle Akker

In de bestaande woonzorgboerderijen van D'n Bolle Akker aan de Flinkert in Vessem worden 12 appartementen gerealiseerd. Er zijn vier reguliere sociale huurwoningen en acht zorgappartementen/ cliëntenkamers. De start van de bouwwerkzaamheden is voorzien voor 2026.

Pastorie, Wintelre

De voormalige pastorie aan de Willibrordusstraat wordt verbouwd tot appartementen. In de achtergelegen tuin worden enkele seniorenwoningen gebouwd. In 2024 zijn de afspraken om tot uitvoering te komen vastgelegd. In 2025 start de ruimtelijke procedure waarna de bouw in 2026 kan starten.

Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente

Woondeal

In 2023 is de Woondeal Zuidoost-Brabant vastgesteld. In 2025 is de woondeal herijkt. Met de woondeal versterken we onze samenwerking met onze partners in volkshuisvesting. De woningbouwprogrammering per regio en gemeente stellen we vast. Iedereen weet dan hoeveel, voor wie en waar er gebouwd kan worden. Corporaties en marktpartijen weten wat ze kunnen bouwen. We zullen vaker contact hebben om knelpunten op te lossen en om de woningbouw te versnellen. Alle partijen, Rijk, provincie, gemeente, corporaties, maar zeker ook de marktpartijen leveren hun aandeel. Met de woondeals nemen we samen de regie op de volkshuisvesting. De Woondeal is een start van een langjarige samenwerking om de woningbouwproductie in onze regio te vergroten. In 2026 werken we verder aan het 'uitvoeringsprogramma' en gaan we verder aan de slag met concrete projecten.

Kempische woonvisie en vertaling naar lokaal uitvoeringsprogramma

Op 4 juli 2024 is de Kempische visie op wonen 2024-2028 – Volkshuisvestingsprogramma, vastgesteld. De belangrijkste punten hierin zijn:

- a. In de periode t/m 2030 bouwen we als ondergrens voor de autonome groei (minimaal 3.220 woningen in de Kempen, waarvan 1.030 voor Eersel) en halen we extra plannen naar voren in de planning gelet op de grote regionale vraag en ter voorkoming van verdere verdringing (2.000 woningen extra in de Kempen, verdeling over de Kempen nader te bepalen).
- b. We zetten sterk in op betaalbaarheid. Onze ambitie is om bij nieuwbouw minimaal 30% sociale huurwoningen en 37% betaalbare koop en/of midden huurwoningen te realiseren.

- c. Bij woningbouw sturen we op het aanbrengen van diversiteit in het woonprogramma. We werken samen met onze partners aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze kernen.
- d. Als Kempengemeenten kiezen we er voor om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken om voldoende en kwalitatief goede huisvesting te regelen voor aandachtsgroepen.

Monitoring woonbeleid

We monitoren alle ontwikkelingen op het gebied van wonen. Dit blijven we ook in 2026 doen. Het gaat om de toewijzing van huur- en koopwoningen aan inwoners uit de eigen gemeente, woningverkoop aan investeerders en de realisatie van woningtypen (met name voor senioren en starters). Op het moment dat zich ongewenste ontwikkelingen op voornoemde onderwerpen voldoen, kan de gemeente interveniëren door bijvoorbeeld het instellen van een huisvestingsverordening.

Huisvesting aandachtsgroepen

De komende jaren zal de vraag naar (betaalbare) sociale huurwoningen in de gemeente Eersel toenemen doordat verschillende aandachtsgroepen (denk bijvoorbeeld aan statushouders, uitstroom uit Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen, etc.) een woning in de gemeente nodig hebben. We hebben een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Deze taakstelling is de afgelopen jaren sterk opgelopen waardoor we een achterstand hebben opgelopen. In 2023, 2024 en 2025 is gewerkt aan het inlopen van de achterstand door versneld sociale huurwoningen te realiseren en meer woningen toe te wijzen aan statushouders. In 2026 blijven we werken aan nieuwe plannen.

Ook voor de opvang van asielzoekers hebben gemeenten door de Spreidingswet een meer prominente taak gekregen. We streven naar het bijdragen aan de opvang van asielzoekers. We werken aan geschikte opvanglocaties en willen die tijdig realiseren en in gebruik nemen.

Groenvoorzieningen

Onderhoud groen binnen de kom

Het onderhoud van het groen binnen de bebouwde kommen van Eersel, Duizel, Steensel en Knegsel wordt uitgevoerd door KempenPlus. Over het algemeen wordt dit werk binnen de gestelde kaders uitgevoerd, maar het wordt steeds uitdagender om het onderhoud op gewenste niveau te handhaven. Dit komt doordat KempenPlus als gevolg van de Participatiewet steeds minder personeel tot haar beschikking heeft.

Op verzoek van KempenPlus hebben we de kernen Wintelre en Vessem het onderhoud uit het werkpakket gehaald en ondergebracht bij aannemingsbedrijven. We streven ernaar om werk zo flexibel mogelijk in de markt te zetten door middel van vierjarige contracten (met een initiële periode van twee jaar en een verlenging van twee jaar). Op deze manier behouden we de mogelijkheid om het werkaanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de beschikbare capaciteit van KempenPlus.

Vervanging groen

Jaarlijks worden een aantal groenvervangingsprojecten uitgevoerd. Het gaat hierbij om openbaar groen waarvan de onderhoudskosten te hoog zijn, dat niet meer aantrekkelijk is of wat overlast veroorzaakt door bijvoorbeeld boomwortels. Bij het bepalen van de nieuwe inrichting kijken we naar praktische toepasbaarheid, aanleg- en onderhoudskosten, waarde voor beleving, natuur en biodiversiteit, en wensen van bewoners. Hierbij houden we rekening met een veranderend klimaat.

Boombeleid en beheerplan

In 2023 heeft uw raad het bomenbeleidsplan 2023-2033 vastgesteld. Uitvloeiend het het beleid zijn we het bomen-beheer plan aan het actualiseren. Hierin staan de beheermaatregelen en jaarlijkse programma's. De actualisatie van het beheerplan wordt in 2026 afgerond en heeft een looptijd van minimaal 5 jaar.

Behoud en versterking natuur, landschap en biodiversiteit

Landschap

De gemeente beheert ongeveer 48 hectare aan landschapselementen. In 2021 zijn we gestart met een herstelplan voor deze elementen. Rondom Wintelre zijn in 2021 en 2022 vrijwel alle landschapselementen opgeknapt. Hier liggen ook de meeste ($\pm 75\%$). In 2023 hebben we ons gericht op het gebied rondom Vessem. In 2024 zijn we gestart rondom Eersel en Steensel en zullen dit voortzetten in 2026. Een volgende stap zou kunnen zijn om het beheer onder te brengen bij de aanliggende grondeigenaren en zo de omgeving te betrekken bij ons landschap. Wij onderzoeken de mogelijkheden hiertoe in het verlengde van het beheerplan dat we regionaal opstellen in het kader van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze.

Daarnaast nemen we deel aan de Stimuleringsregeling Landschap (Stila). Hiermee worden grondeigenaren gestimuleerd om wandelpaden aan te leggen op hun percelen; maatregelen te treffen voor natuur- en landschapsbehoud en om maatregelen te treffen voor klimaatadaptatie. Jaarlijks dragen wij € 25.000,- bij via deze regeling, waarvan het bedrag door de provincie wordt verdubbeld. Uitvoering van deze

regeling gaat via het provinciale subsidieket. Aangelande kunnen gebruik maken van deze subsidie via de provincie. De regeling is onlangs tot en met 2026 verlengd. Wij hebben ons hiervoor opnieuw ingeschreven. De middelen hiervoor zitten structureel in de begroting.

Bos- en natuurgebieden

Onze gemeente bestaat voor ongeveer 25% uit bos- en natuurgebieden. Een groot deel daarvan beheren we zelf. Deze gebieden bieden rust en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ook bieden deze gebieden een thuis aan vele verschillende dier- en plantensoorten. Tegelijkertijd zijn onze bossen een groeiplaats voor het meest duurzame bouw materiaal: hout. Zo combineren we een mooie leefomgeving met een duurzame toekomst. Deze gebieden beheren we kostenneutraal. (inkomsten: houtverkoop en beheer-subsidies).

Procedures ruimtelijke plannen

In de voorgaande jaren zijn meerdere particuliere ontwikkelingen geïnitieerd en herstructureringslocaties onderzocht. In hoeverre dit in 2026 leidt tot ruimtelijke procedures, is op dit moment nog niet bekend.

Overzicht transitieprojecten

Omschrijving	Begroet	Voltooid	Toelichting
Ecologische verbindingzone Run	2016	2028	KRW projectleiding WS Dommel
Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze	2010/14	2026	
IBP-VP proeftuinen in de Kempen	2021	2026	Stuurgroep GGA Kempenland West, Eersel penvoerder

Toelichting doorlopende landschapsprojecten/kredieten

Ecologische verbindingzone Run (tussen Grootgoor en Schadewijk)

Dit krediet is beschikbaar voor ons aandeel in de uitvoeringsmaatregelen in het kader van het beekherstel de Run. Waterschap de Dommel is al geruime tijd bezig met de uitvoering van het beekherstel van de Run tussen het riviervak de Dommel en het buurtschap Schadewijk. Dit deel van de Run is aangewezen als N2000, en er liggen opgaven uit de Kader Richtlijn Water en EVZ. Het gedeelte tussen de Dommel en Grootgoor werd in 2022 voltooid. Op dit moment is het waterschap bezig met de voorbereiding van de werkzaamheden tussen Grootgoor en Schadewijk. Het Projectplan Waterwet (PPWW) is in juni 2024 vastgesteld, er loopt nog beroep. Naar verwachting starten de werkzaamheden in 2026.

Eersel heeft een aantal landschapselementen in dit uitvoeringsplan ondergebracht (bruggetjes, uitzichtpunt, elzensingels, fietsroutes en -parkeerplaatsen). Deze bijdrage betalen we straks deels uit het bovenstaande krediet. Voor onze bijdrage in de bruggetjes en het uitzichtpunt zijn aparte kredieten beschikbaar (zie programma 6). Voor deze landschapselementen verwachten we nog subsidie te krijgen in het kader van het gebiedsakkkoord N69. Hiervoor hebben wij in 2021 cofinancieringsverklaringen bij de provincie afgegeven. Uitvoering vanaf 2028.

Gebiedsontwikkeling Levende Beerze

Dit krediet betreft een uitvoeringsprogramma van verschillende overheden en organisaties onder de vlag van de eind 2023 opgeheven uitvoeringscommissie. In deze samenwerking zijn een flink aantal projecten ondergebracht. Voor Eersel waren van belang:

- Herinrichting van het beekdal van de Kleine Beerze (voltooid)
- Inrichting van 7 ha "Dorp aan de Beek" grotendeels klaar. Het fietspad tussen Spekdonken en de Donk is in het najaar 2024 aangelegd.
- Natuurontwikkeling: Dit betreft een grondportefeuille van Provincie Noord Brabant voor het toevoegen van 248 hectare landbouwgrond aan het NatuurNetwerk Brabant (NNB) rondom Vessem en Middelbeers (waarvan 110 hectare Ondernemende Natuur Netwerk Brabant). Iets meer dan de helft van deze ambitie is behaald.

IBP-VP Proeftuinen in de Kempen

Dit zijn middelen van de Provincie Noord Brabant, die ter beschikking zijn gesteld aan Eersel en haar gebiedspartners. Het is procesgeld en geen inrichtingsgeld. Besluitvorming vindt plaats in uitvoeringscommissie "Levende Beerze". In 2021 heeft de provincie deze ± 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de 'Proeftuinen in de Kempen'. Het IBP-VP is een Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland wat door het Rijk is uitgezet om de problemen zoals Landbouw en Klimaatadaptatie op de Zuidoostelijke zandgronden te kunnen aanpakken. Eersel is penvoerder van deze aanvraag.

Deze aanvraag heeft betrekking op twee deelgebieden:

- Proeftuin Levende Beerze (11 deelprojecten onder aansturing van de uitvoeringscommissie)
- Proeftuin slimme landschappen in de Kempen (3 deelprojecten, o.a. gebiedsontwikkeling de Run)

De bestuurlijke “uitvoeringscommissie de Levende Beerze” is inmiddels opgeheven. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de besteding van IBP-VP middelen is nu ondergebracht bij de stuurgroep GGA Kempenland-West. Bij deze overdracht is een tussenevaluatie geschreven waarin is vastgelegd hoe de resterende middelen worden/zijn herverdeeld.

Gebiedsontwikkelingen in GGA (GebiedsGerichte Aanpak) Kempenland West

De ruimtelijke opgave is de afgelopen jaren groter geworden. Denk hierbij aan klimaat (verdroging en nu ook wateroverlast), energietransitie, transitie landbouw en stikstofdepositie. Dit vraagt een integrale en gebied overstijgende aansturing van deze nieuwe vraagstukken. Dit is ondergebracht bij de stuurgroep GGA Kempenland West. De samenwerking beslaat het grondgebied van de gemeenten Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Bladel, Bergeijk, Eersel en Oirschot. In 2024 is het koersdocument GGA Kempenland-West geschreven. Daarbinnen zijn de volgende deelgebiedsprocessen voor gemeente Eersel van belang:

- Gebiedsproces Levende Beerze, opgesplitst in:
 - Landschotse Heide (trekker provincie en waterschap)
 - Beekdal de Kleine Beerze (Eerselse deel is in 2024 afgerond en afgesloten)
 - Groot en Kleinmeer
- Gebiedsproces Levende Run (Eersel is gezamenlijk met Bergeijk trekker, de externe kosten worden gedekt uit het IBP – VP budget “Proeftuinen in de Kempen”)

Gebiedsontwikkeling Levende Run:

Het gebiedsproces is in 2023 gestart. Dit is sinds 2024 een deelproces van GGA Kempenland-west. De externe kosten worden gedekt uit de IBP-VP middelen van de Provincie. De gemeente Eersel is hiervoor penvoerder. Gemeenten Eersel en Bergeijk trekken dit proces samen. In 2024 hebben we samen een externe projectleider en een externe procesmanager vastgelegd. Het deelgebied “de Run” ligt tussen de kernen Eersel, Bergeijk en Weebosch. We streven naar een integraal en bottom-up proces samen met gebiedspartners Eersel, Bergeijk, Waterschap, Provincie, ZLTO en de klankbordgroep agrariërs. In het gebied ligt geen stikstofgevoelige Natura 2000. De doelen, opgaven en ruimteclaims in het gebied zijn in beeld gebracht en worden vertaald naar een gebiedspanorama. In 2025 is een subsidie Aanpak Landelijk Gebied (ALG) van ca 3,6 miljoen aangevraagd voor de uitvoering in het deelgebied. Daarvan verwachten we voor een bedrag van 2,8 miljoen uit te voeren voor 2028. De overige middelen zijn voor uitvoering van bijvoorbeeld hydrologische maatregelen na 2028 en verbrede inzet van personeel in gebiedsopgaven. Lopende projecten en kansen die zich voordoen in het gebied worden in de tussentijd integraal opgepakt.

Toelichting op investeringen 2026

Anticiperende grondaankopen

In hoofdstuk 5 van de nota grondbeleid is aangegeven dat ons college anticiperende verwervingen moet kunnen doen als daartoe vanuit ruimtelijke perspectief aanleiding voor is. Daarom wordt in het kader van de rechtmatigheid, voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 2.000.000,-. Deze verwervingen worden op de balans geactiveerd op het moment dat de grond in exploitatie genomen wordt. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig. Het (restant-)krediet zal bij de jaarrekening niet worden overgeboekt.

Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

In de nota grondbeleid kiest de gemeente Eersel voor een proactieve regierol bij locatieontwikkeling. Ten behoeve van voorbereiding, denk hierbij aan onderzoekskosten, advieskosten en ambtelijke inzet, is vooruitlopend op vaststelling van een bestemmingsplan en grondexploitatie een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000,-. Deze kosten worden geactiveerd op de balans totdat er een exploitatiebegroting geopend wordt. Deze kosten kunnen dan ingebracht worden in de betreffende grondexploitatie en zullen in beginsel gedekt worden door toekomstige opbrengsten.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Anticiperende verwervingen	2.000.000	2.000.000	0
Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000	50.000	0
Totaal investeringen	2.050.000	2.050.000	0

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bouwen en wonen;
2. Woonomgeving en leefmilieu;
3. Planologie en stedenbouw.

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting						
Productgroep (bedragen in €)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026 - 2029			
			2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Bouw en w onen	5.044.424	4.210.215	3.391.714	178.734	131.734	131.734
Woonomgeving en leefmilieu	1.452.167	1.608.259	1.598.680	1.595.680	1.592.680	1.592.680
Planologie	1.618.591	1.862.790	2.031.830	2.748.310	2.748.310	2.573.310
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	8.115.182	7.681.264	7.022.224	4.522.724	4.472.724	4.297.724
BATEN						
Bouw en w onen	6.321.976	4.531.755	4.051.579	888.200	578.200	658.200
Woonomgeving en leefmilieu	288.089	136.960	146.960	146.960	146.960	146.960
Planologie	3.140.467	2.174.587	2.677.150	2.677.150	2.677.150	2.677.150
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	9.750.531	6.843.302	6.875.689	3.712.310	3.402.310	3.482.310
Saldo (baten – lasten)	1.635.349	-837.962	-146.535	-810.414	-1.070.414	-815.414
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	2.471.698	2.632.313	2.765.342	2.765.342	2.765.342	2.765.342
Kapitaallasten	641.560	423.130	209.400	135.780	135.714	135.714
Totaal overige lasten	3.113.257	3.055.443	2.974.742	2.901.122	2.901.056	2.901.056
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	369.299	0	140.755	73.755	73.755	73.755
Totaal overige baten	369.299	0	140.755	73.755	73.755	73.755
Saldo programma (baten – lasten)	-1.108.609	-3.893.405	-2.980.522	-3.637.781	-3.897.715	-3.642.715

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bouwen en wonen

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 338.000 positief. Enerzijds bestaat dit voordeel doordat in 2026 € 53.000 toegerekende apparaatskosten met betrekking tot opvang Oekraïners, welke worden gedekt door de SPUK opvang Oekraïne. Anderzijds zijn de leges omgevingsvergunning in 2026 €285.000,- hoger geraamd dan in 2025

Woonomgeving en leefmilieu

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Planologie

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 334.000 positief. Op de bouwgrondexploitatie is het voordeel ten opzichte van 2025 €288.000,- positief. Rekening houdende met hoger toegerekende apparaatskosten ad €42.000,- is per saldo het hoger geraamd resultaat € 246.000,-. Hiernaast zijn de kosten en geraamde leges voor omgevingsrecht per saldo € 45.000,- voordeliger ten opzichte van de raming in 2025.

Beleidsdocumenten

- Omgevingsvisie 2.0
- Verordening Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht
- Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving, 1^e herziening
- Beleid buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zonder bindend advies en nadeelcompensatieVisie Buitengebied 2.0
- Landschapsinvesteringsregeling De Kempen
- Beeldkwaliteitsplan
- Ruimtelijke Visie woonuitbreidingen Eersel
- Welstandsnota
- Kempische visie op wonen 2024-2028 - Volkshuisvestingsprogramma
- Financieel programma impuls sociale woningbouw gemeente Eersel 2025
- Verordening doelgroepen sociale woningbouw gemeente Eersel 2022
- Beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten
- Woonzorgvisie Kempengemeenten (gemeente Eersel)
- Afwegingskader woonzorginitiatieven Kempengemeenten
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030
- Kwaliteitsplan groen
- Bomenbeheerplan Gemeente Eersel 2023- 2033
- Beleidsplan Groen Loont!
- Nota grondbeleid
- Beleidskader bovenwijkse voorzieningen Eersel-West Gemeente Eersel

4. Milieu

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
AFVAL- EN GRONDSTOFFEN		
Indicator	Realisatie	Norm
22. Omvang huishoudelijk restafval (verplicht) Kg/inwoner	Restafval per inwoner inclusief milieustraat: 2024: 60 kg 2023: 43 kg 2022: 43 kg	Norm: 2025: 50 kg Landelijke VANG-doelstelling: 100 kg per inwoner
Wat gaan we daarvoor doen? Om de kaders uit te werken worden de volgende projecten uitgevoerd: • Vergelijk sorteeranalyse restafval en GFT 2026 tov 2025 • Seizoen afhankelijke afvalstromen in de schijnwerpers middels het Mobiel Scheidingsstation • Heldere en duidelijke communicatie naar inwoners tbv betere afvalscheiding.		

ENERGIE		
Indicator	Realisatie	Norm
23. CO ₂ -reductie t.o.v. 1990 (eigen indicator) % reductie ten opzichte van 1990	2024 Gegevens (nog) niet beschikbaar 2023 67.000 (excl. CO ₂ -uitstoot auto(snel)wegen = 35,3% reductie) 2022 74.400 (excl. CO ₂ -uitstoot auto(snel)wegen = 28,2% reductie) Ijkpunt 1990 103.550 ton CO ₂ -uitstoot	Norm: 55% CO ₂ -reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 (gemeentelijk beleid in lijn met het klimaatakkoord) In ton CO ₂ : 2030: 46.597 (45%) 2050: 5.117 (5%)
Wat gaan we daarvoor doen? Het uitvoeren van acties op vijf sub thema's: 1. Gemeentelijk vastgoed; 2. Gebouwde omgeving; 3. Mobiliteit; 4. Grootschalige opwekking; 5. Landbouw. Acties die zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025. De voortgang wordt gemeten met behulp van de klimaatmonitor.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

GEMEENTELIJK VASTGOED

Indicator	Realisatie	Norm
24. CO ₂ -reductie t.o.v. 2012 (eigen indicator)	2024: 29,61%	Norm 2025: 39% CO ₂ -reductie t.o.v. 2012
% reductie ten opzichte van 2012	2022: - 21,29% (-277 ton kg CO ₂) Reductie t.o.v. 2012 in ton kg CO ₂ : 2012: 1.303	In ton kg CO ₂ : In 2012: 1.303 (=100%) Doel 2025: 795 (= 61%)

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdere uitvoering geven aan het realiseren van 164 duurzaamheidsmaatregelen om de 39% reductie te realiseren in 2025 (enkele maatregelen worden in 2026/2027 uitgevoerd).

ENERGIEREDUCTIE EN ZON-OP-DAK

Indicator	Realisatie	Norm
25. Energiebesparing ten opzichte van 2007 en duurzame energieopwekking (eigen indicator)	2024 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: 2030: 15% energiebesparing t.o.v. 2007
In TJ	2023: 25,3% energiebesparing t.o.v. 2007 TJ; Gegevens (nog) niet beschikbaar 2022: 22,2% energiebesparing t.o.v. 2007 100 TJ duurzaam opgewekte elektriciteit IJKpunt 2007 2.186 TJ energieverbruik	2030: 200 TJ duurzame energieopwekking

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de aanpak van energiereductie en zon op dak. Hierbij richten we ons op het maximaliseren van energiereductie en het creëren van toekomstbestendige oplossingen voor woningen en bedrijfspanden. In 2026 worden vervolgstappen gezet in de realisatie van een energiehub op bedrijventerrein Meerheide. Daarnaast zetten we ons in voor het opzetten van een energiehub op bedrijventerrein De Haagdoorn. Dit gebeurt in samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform (KOP).

We geven uitvoering aan het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel, waarin verschillende regelingen zijn opgenomen om bestaande woningen in de gemeente versneld te verduurzamen.

GROOTSCHALIGE OPWEKKING

Indicator	Realisatie	Norm
26. Grootschalige opwekking (eigen indicator)	2024: 0 TWh	Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030
In TWh	2023: 0 TWh 2022: 0 TWh	

Wat gaan we daarvoor doen? Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030. In september 2024 is de vergunning van het zonnepark afgegeven. De projectontwikkelaar kan starten met de bouw van het zonnepark in Wintelre. De komende jaren zal, in samenwerking met de overige MRE-gemeenten langs de A67 en Rijkswaterstaat, een traject worden doorlopen om energieopwekking op rijksgronden langs de A67 mogelijk te maken (Klimaatcorridor A67).		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
DUURZAME ENERGIE		
Indicator	Realisatie	Norm
27. Hernieuwbare elektriciteit <i>(verplicht)</i> <i>In % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa</i>	2023 Vanaf 2023 geen gegevens meer beschikbaar 2022 31,3% 26 TJ extra t.o.v. 2021	Norm: 15,9 TJ extra per jaar
Wat gaan we daarvoor doen? - Eigen ingekochte stroom is groen gecertificeerd door aankopen Garanties van Oorsprong; - Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak; - Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030; medewerking aan de realisatie van het zonnepark in Wintelre. - Uitvoering geven aan de acties opgenomen in het nog vast te stellen Uitvoeringsprogramma energie.		

ENERGIELABELS		
Indicator	Realisatie	Norm
28. Woningen met geregistreerd energielabel A <i>(eigen indicator)</i> <i>In %</i>	2025 Eersel: 32,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 29,6% 2024 Eersel: 32,4% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 29,4% 2023 Eersel: 33,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 29,5%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? Met het vastgestelde besparingsprogramma zetten we gemeentebreed in op verbetering van het isolatieniveau om daarmee energie te besparen. Buiten de acties die we hiervoor in het verleden al in gang hebben gezet (subsidieregeling voor isolatiemaatregelen, energiecoaches, project energiearmoede, etc.), focussen we ons in 2026 op het opstellen van het nieuwe Warmteprogramma en het Warmte-Uitvoeringsplan voor de kern Duizel. Door in te zetten op de gebiedsgerichte aanpak hopen we meer inwoners te activeren om aan de slag te gaan met verduurzaming en daarmee de verduurzaming te versnellen. Dit leidt uiteindelijk tot een verbetering van de energielabels. Om deze resultaten ook echt in de vastgestelde energielabels terug te zien, moet er nog wel een nieuwe energielabel worden aangevraagd voor de betreffende woningen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Afval-/Grondstoffen

De gemeente Eersel richt haar grondstoffenbeleid op de transitie naar een Circulaire Gemeente. Het lineaire economiemodel waarin waardevolle grondstoffen worden uitgeput heeft geen toekomst. We werken in de gemeente naar een circulaire economie, waarin we producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden, op een duurzame manier materiaalketens sluiten en waarde creëren uit afvalstromen. De circulaire economie is geen doel op zich.

Het is onderdeel van een duurzame samenleving die gericht is op het verminderen van de milieudruk. Een duurzame samenleving voorkomt afval, streeft naar optimaal hergebruik van producten en grondstoffen wordt gevoed door duurzame energie, draagt bij aan klimaatbescherming en heeft oog People, Planet en Profit. Het streven is om zo veel mogelijk grondstoffen met een zo hoog mogelijke kwaliteit in de (lokale) kringloop te behouden. Dit resulteert er automatisch in dat we zo min mogelijk restafval overhouden dat verbrand moet worden. We wensen een circulaire samenleving waarin het sluiten van kringlopen de normaalste zaak van de wereld is en af zijn van de wegwerpeconomie. Dit kunnen we alleen realiseren als de kennis van de inwoners op peil is ten aanzien van de manier hoe er moet worden ingezameld en vooral wat de consequenties zijn van het verkeerd aanbieden van bepaalde afvalstromen. In een onlangs uitgevoerde sorteeraanlyse blijkt dat er nog verschillende afvalstromen in de verkeerde containers terecht komen.

De speerpunten voor 2026 zijn:

- Kempen brede voorlichting met het doel om de kennis van inwoners ten aanzien van verschillende te scheiden afvalstromen te vergroten. Dit in combinatie met seizoen afhankelijke afvalstromen in de schijnwerpers middels het Mobiel Scheidingsstation.
- Het mobiel scheidingsstation in de schijnwerpers zetten middels communicatie om zo meer circulaire grondstoffen uit het restafval te halen.
- Het uitvoeren en vergelijken van de sorteeraanlyse t.b.v. van GFT- en restafval en deze communiceren met de inwoners om zo bewustwording bij de inwoners te vergroten.

Duurzaamheid

Energie

De gemeente heeft de wettelijke taak om een daling van de CO₂-uitstoot van 55% in 2030 en 95% in 2050 te realiseren ten opzichte van 1990. Dit willen we behalen door onder meer zelf het goede voorbeeld te geven. Inwoners en bedrijven te stimuleren minder en duurzamere energie te gebruiken (energie-reductie en zon op dak) en door grootschalige duurzame energieopwekking in te zetten. Daarnaast zijn er diverse andere acties die worden gedaan en die zijn samengevat in het nog vast te stellen uitvoeringsprogramma energie.

Warmteprogramma gemeente Eersel en Warmte-Uitvoeringsplan Duizel

In 2025 zijn we gestart met de herijking van de Transitievisie Warmte in de vorm van het Warmteprogramma. Als kader voor deze herijking heeft het college in mei 2025 de uitgangspuntennotitie vastgesteld. Uiterlijk eind 2026 moet elke gemeente in Nederland over een vastgesteld Warmteprogramma beschikken. In het Warmteprogramma beschrijven we de route naar een aardgasvrije gebouwde omgeving (woningen en utiliteitsbouw) in 2050, de uitdagingen die we daarbij verwachten en geven we een indicatie van de middelen en capaciteit die daarvoor nodig is. In het Warmteprogramma beschrijven we het voorkeursalternatief voor aardgas per gebied en de prioritering van de verschillende gebieden. In 2026 wordt het Warmteprogramma door het college vastgesteld en maken we een begin met de uitvoering van de acties die erin zijn opgenomen.

Daarnaast zijn we in 2025 begonnen aan het eerste gebiedsgerichte Warmte-Uitvoeringsplan (WUP) voor de kern Duizel. Deze WUP sluit aan bij de gebiedsgerichte aanpak en hiermee streven we naar een meer proactieve rol van de gemeente. In plaats van te wachten op verzoeken of vragen van inwoners die aan de slag gaan met verduurzaming, gaan we zelf proactief de wijk in met onze energiecoaches om inwoners te ondersteunen bij de verduurzamingsslag die ze moeten maken. Het WUP voor de kern Duizel beschrijft hoe we over een periode van een aantal jaar de verduurzaming van woningen in Duizel flink willen versnellen. Voor dit plan vragen we input van inwoners en andere belanghebbenden.

Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel

Halverwege 2023 zijn we gestart met de uitvoering van het Besparingsprogramma. Hierin staat een aantal gemeente-brede regelingen beschreven om woningen de komende jaren versneld te verduurzamen. Hierbij gaat het onder andere om de subsidieregeling voor isolatiemaatregelen, de ondersteuning van inwoners

met de energiecoaches en het project energiearmoede. Deze regelingen worden in 2026 voortgezet of afgerond. Bij een afronding evalueren we de regelingen om de opbrengsten te bepalen en een besluit te nemen over een eventueel vervolg. Hierover informeren we te zijner tijd de raad.

Schone lucht akkoord

Als deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord werken we in 2026 verder aan het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2023-2030. Hierbij vindt afstemming en samenwerking plaats met andere teams/afdelingen, denk aan het treffen van verkeersmaatregelen (verlaging van snelheden op wegen) of het emissiearm bouwen. De klankborggroep is betrokken bij het lokale meetnet. Het regionale meetnet (ODZOB) krijgt een vervolg en zal medio 2026 worden opgeleverd. Er komt een actualisatie van het communicatieplan (onder andere gericht op houtstook), waardoor we meer en beter onze burgers kunnen informeren over de luchtkwaliteit en hoe zij hier zelf een positieve bijdragen aan kunnen leveren.

Ontwikkelingen Luchthaven Eindhoven

Medio 2025 zijn de resultaten bekend van de evaluatie van het Luchthaven Eindhoven Overleg. In deze evaluatie wordt gerapporteerd over de stand van zaken van de aanbevelingen uit het rapport 'Opnieuw verbonden'. Vaststelling van een nieuw Luchthavenbesluit inclusief geluidmodel (sturen op geluid in plaats van aantallen vliegbewegingen) zal naar verwachting pas na 2026 plaatsvinden. Op bestuurlijk niveau vertegenwoordigt de gemeente Eersel in het LEO de veertien randgemeenten van Eindhoven Airport. Daarnaast is er in de gemeente een klankbordgroep Eindhoven Airport waarin de inwoners uit de dorpen zijn vertegenwoordigd

Energiereductie & zon-op-dak

In 2026 ligt de nadruk op de uitvoering van de Energiehub op bedrijventerrein Meerheide en de voorbereiding van een Energiehub op bedrijventerrein de Haagdoorn. Vanuit het projectplan OPZuid Kempen Energiehub is onder regie van het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een Energiehub op beide bedrijventerreinen. In het kader hiervan is een uitgebreide data-analyse uitgevoerd van het energieverbruik van de betrokken bedrijven. Deze analyse biedt inzicht in piekmomenten, perioden van over- en onderbelasting, en de mate waarin het energieverbruik van de verschillende bedrijven op elkaar aansluit. De bevindingen zijn in meerdere bijeenkomsten gedeeld en besproken met de betrokken partijen.

Voor de realisatie van de Energiehub op bedrijventerrein Meerheide heeft de gemeente in 2025 samen met de deelnemende bedrijven en het KOP een intentieverklaring ondertekend om de samenwerking te bekrachtigen. Daarnaast heeft de gemeente een bijdrage van € 30.000,- geleverd aan de proceskosten voor de verdere uitwerking van dit initiatief. In 2026 willen we ook concrete stappen zetten richting de realisatie van een Energiehub op bedrijventerrein de Haagdoorn.

In 2024 is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan tussen KempenEnergie en de gemeente Eersel. Deze samenwerking is aangegaan voor de duur van 4 jaar. In deze samenwerkingsovereenkomst hebben we afgesproken dat er voor €50.000,- aan opdrachten per jaar zonder aanbesteding aan KempenEnergie gegend wordt. Dit conform de raadsopdracht vastgelegd in het plan energiereductie & zon-op-dak.

Milieubelastende activiteiten

Op dit moment worden er geen extra inkomsten geraamd voor de in 2025 opgenomen leges voor milieubelastende activiteiten. Op dit moment in het nog niet in te schatten hoeveel aanvragen er voor deze vergunningen in 2026 zullen zijn.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen

De gemeente Eersel heeft haar 38 gebouwen in kaart gebracht middels een zogenaamde Energieprestatie Advies voor Utiliteitgebouwen Maatwerkadvies (EPA-U Maatwerkadvies) waarbij, per gebouw, inzichtelijk is gemaakt welke duurzaamheidsmaatregelen (en bijbehorende investeringen) mogelijk zijn om aan de ambities van het Klimaatbeleid te voldoen.

Die duurzaamheidsmaatregelen bestaan uit beperking van de energievraag, gebruik van duurzame energie en het efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen. Enkele voorbeelden zijn: Na-isoleren van daken, muren en/of vloeren, LED verlichting, zonneboilers, zonnepanelen, HR++ beglazing, etc. De kapitaallasten van deze maatregelen worden in rekening gebracht bij de huurders van onze accommodaties gelet op de energiebesparingen die hieraan gekoppeld zijn. Realisatie van maatregelen is dus mede afhankelijk van medewerking van betreffende huurders. Met de beschikbare financiële middelen kunnen tot 2025 (met uitloop van enkele maatregelen in 2026/2027) de geadviseerde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd.

Aardgasloos maken gemeentelijke gebouwen

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn, vanzelfsprekend geldt dit ook voor de gemeentelijke gebouwen. Via het Ontzorgingsloket van de provincie Noord-Brabant zijn er daarom energiescans uitgevoerd. In deze scans wordt per gebouw in kaart gebracht hoe de gebouwen van het aardgas af kunnen en welke werkzaamheden en investeringen daarmee samenhangen (routekaarten naar aardgasloos). Deze scans moeten vertaald worden naar een uitvoeringsplan cq naar duurzame onderhoudsplannen, zodat de investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke momenten worden meegenomen. In de begroting zijn middelen voorzien om te komen tot een uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt te zijner tijd aan uw raad voorgelegd. In de begroting 2026 wordt een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Deze kosten kunnen worden gedekt door de subsidie tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE). Per saldo zijn deze kosten budgetneutraal.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Toelichtingen op investeringen 2026

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Duurzaam Duizel Fase 1 en 2, riool	3.562.000	3.562.000	0
Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, riool	660.000	660.000	0
Opstellen vGRP	36.000	36.000	0
Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	73.000	73.000	0
Verzwaren riolering Haagdoorn	50.000	50.000	0
Poort en slagbomen milieustraat	25.000	25.0000	0
Uitvoeringsprogramma Energie	100.000	0	100.000
Totaal investeringen	4.506.000	4.406.000	100.000

Duurzaam Duizel Fase 1 en 2, riool

We gaan een nieuw gescheiden rioolstelsel aanleggen, waarbij het vuile water apart wordt afgevoerd van het regenwater. Het regenwater wordt dan niet meer afgevoerd naar de waterzuivering. Hiermee gaan we o.a. verdroging tegen.

Het regenwater zal worden geïnfiltreerd of gaat naar de Kleine Beerze. De voordaken (regenpijpen) van de woningen worden op dit regenwaterriool aangesloten. Het rioolsysteem wordt hierdoor robuuster en kan dan beter omgaan met weersextremen. Hiermee maken we ruimte in het rioolsysteem om nieuwe woonwijken aan te kunnen sluiten op de riolering.

Daarnaast gaan we de hoeveelheid verharding verminderen en meer groen aanbrengen. Ook willen we het huidige groen versterken wat hittestress tegengaat en zorgt voor meer biodiversiteit. Bestaande materialen zoals gebakken klinkers willen we zoveel mogelijk hergebruiken. Tegelijkertijd worden ook werkzaamheden aan kabels en leidingen uitgevoerd. Met al deze maatregelen maken we Duizel een stuk duurzamer.

Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, riool

Tijdens de herinrichting van de Hoolstraat/Aelenstraat wordt er een nieuw gescheiden stelsel aangelegd. Het bestaande riool wordt opnieuw gedimensioneerd. En er wordt een regenwatersysteem uitgewerkt, met als uiteindelijk doel om Eersel neerslagbestendiger te maken. De uitvoering start in 2026.

Opstellen vGRP

Het nieuw verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) is vastgesteld voor de periode 2023-2027. Hierin zijn ook de grote rioleringsprojecten over die periode omschreven. Deze zijn opgenomen in het meerjarig investeringsplan 2024-2027. Deze werkzaamheden aan de riolering worden gedekt door de rioolheffing. In het vGRP is vastgelegd hoe we de rioolheffing inzetten. Zie ook de paragraaf 'Lokale heffingen' van deze begroting.

De belangrijkste doelstellingen van ons riool- en waterbeheer:

- Instandhouding riolering:
 - Volksgezondheid
 - Milieubescherming
- Ontvlechting schoon en vuil water
- Voorkomen van wateroverlast (water in woningen)

Gezien de naderende afloop van het huidige vGRP, zullen we in 2026 starten met het opstellen van een nieuw vGRP.

Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M

In 2026 renoveren we van een aantal hoofdgemalen/randvoorzieningen om de betrouwbaarheid van het rioolsysteem te handhaven.

Verzwaren riolering Haagdoorn

In het verlengde van eerder uitgevoerde maatregelen op industrieterrein Haagdoorn geven we in 2026 een vervolg aan de werkzaamheden. In de eerste fase is er voornamelijk aandacht geweest om de waterstromen te onderzoeken en controle of de huisaansluiting juist zijn aangesloten.

In 2026 gaan we verder om de kritische situatie van het rioolsysteem op het industrieterrein aan te pakken.

Uitvoeringsprogramma Energie

Ter uitvoering van de wettelijke taak (klimaatwet/klimaatakkoord) om de CO₂-uitstoot in 2030 terug te dringen (55% t.o.v. 1990) is een duurzaamheidsbeleid met uitvoeringsprogramma vastgesteld. Dit beleid/programma loopt eind 2025 af. Een nieuwe integrale duurzaamheidsvisie met uitvoeringsprogramma is in voorbereiding. Deze gaat onderdeel uitmaken van een nieuwe Omgevingsvisie. Omdat deze visie per 1 januari 2026 nog niet beschikbaar is wordt aan het huidige duurzaamheidsbeleid een éénjarig uitvoeringsprogramma op het thema Energie gekoppeld. Hiermee kunnen de werkzaamheden die gestart zijn worden voortgezet.

Exploitatie:

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

0. Voorkomen vervuiling;

1. Milieuzorg

Programma: Milieu						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Voorkomen vervuiling	2.410.483	2.477.469	2.760.700	2.760.700	2.760.700	2.760.700
Milieuzorg	633.549	873.020	523.245	523.245	523.245	523.245
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	3.044.032	3.350.489	3.283.945	3.283.945	3.283.945	3.283.945
BATEN						
Voorkomen vervuiling	4.411.867	4.724.246	4.974.283	5.019.693	5.030.935	5.028.845
Milieuzorg	643.017	800.469	535.723	535.723	535.723	535.723
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	5.054.883	5.524.715	5.510.006	5.555.416	5.566.658	5.564.568
Saldo (baten – lasten)	2.010.852	2.174.226	2.226.061	2.271.471	2.282.713	2.280.623
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	1.124.572	1.380.292	1.269.328	1.269.328	1.269.328	1.269.328
Kapitaallasten	953.834	978.006	1.163.990	1.110.832	1.121.934	1.116.454
Totaal overige lasten	2.078.406	2.358.298	2.433.318	2.380.160	2.391.262	2.385.782
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kapst	270.634		106.667	106.667	106.667	106.667
Totaal overige baten	270.634	0	106.667	106.667	106.667	106.667
Saldo programma (baten – lasten)	203.080	-184.072	-100.590	-2.022	-1.882	1.508

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Voorkomen vervuiling

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Milieuzorg

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 85.000 positief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt veroorzaakt door een verlaging van de kosten voor bodemverontreiniging (€ 50.000) en meer inkomsten van het Rijk (€ 30.000).

Beleidsdocumenten

- Kademota Grondstoffen
- Duurzaamheidsbeleid 2017-2025
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025
- Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak
- Beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030
- Beleid kleinschalige opwekking gemeente Eersel
- Transitievisie Warmte gemeente Eersel/warmteprogramma
- Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven 1.0
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2027
- Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel

5. Veiligheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners zijn en voelen zich veilig in de gemeente Eersel”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

JEUGDCRIMINALITEIT

Indicator	Realisatie	Norm
29. Verwijzingen Halt <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar</i>	2024 Eersel: 12 Gemeenten < 25.000 inwoners: 9 2023 Eersel: 6 Gemeenten <25.000 inwoners: 9 2022 Eersel: 13 Gemeenten <25.000 inwoners: 8	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
De burgemeester, als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid, en de politie zien verwijzingen Halt als een goed instrument om de jeugd vroegtijdig te corrigeren. De politie maakt dan ook veelvuldig gebruik hiervan. Daardoor ligt het aantal verwijzingen Halt echter relatief hoog in vergelijking met het landelijke gemiddelde en is het een minder geschikte indicator voor de jeugdcriminaliteit binnen onze gemeente. Wat gaan we daarvoor doen? - Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen. - Meer zichtbaarheid van het CJG+ op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen. - Inzet jeugdcoach. - Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, kunnen wij een duidelijkere keuze maken. - Inzet van een senior gebied gebonden politie jeugd. - Versterken van de kansen en het welzijn van jeugdigen door middel van het Plan van aanpak jeugdogpave.		

DELICTEN

Indicator	Realisatie	Norm
30. Winkeldiefstallen <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2024 Eersel: 0,7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,8 2023 Eersel: 1,0 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,1 2022 Eersel: 0,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? In samenwerking met winkeliers handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie.		
Indicator	Realisatie	Norm
31. Gewelddismisdrijven <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners</i>	2024 Eersel: 2,7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,6	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

	2023 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,6 2022 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,7	
Wat gaan we daarvoor doen? We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen.		

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm
32. Diefstallen uit woning <i>(verplicht)</i> Aantal per 1.000 inwoners	2024 Eersel: 1,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,1 2023 Eersel: 1,8 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,1 2022 Eersel: 2,0 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,2	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - We stimuleren en faciliteren in samenwerking met de politie de zelfredzaamheid en bewonersinitiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans, en richten bewustwordingscampagnes daarop. - We pakken veelplegers aan en bieden, als daar behoefte aan is, hulp aan ex-delinquenten mede via onze gemeenschappelijke regeling Kempenplus (Wet straffen en beschermen).		
Indicator	Realisatie	Norm
33. Vernielingen en misdrijven (tegen openbare orde en gezag) <i>(verplicht)</i> Aantal per 1.000 inwoners	2024 Eersel: 3,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 3,6 2023 Eersel: 3,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 4,0 2022 Eersel: 4,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 4,3	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Met gerichte publicaties in het weekblad HoiEersel en vooral social media vragen we aandacht voor bevorderen van meldingsbereidheid (onder andere via de meld- en herstellijn) en het doen van aangifte; - Onze Boa's houden in samenwerking met de politie, toezicht op de openbare ruimte.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Proeftuin De Kempen

Vanaf oktober 2020 is er intensief geïnvesteerd om door middel van de methodiek uit de proeftuin inzicht te krijgen in ondermijnende signalen in het buitengebied op het gebied van productie & opslag synthetische drugs en hennep. Deze methodiek (ISO) is verder geborgd in het werkproces en hiervoor is een informatiecel opgericht. Deze is ondergebracht bij de gemeente Veldhoven.

Jeugdcriminaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Door de inzet van de jeugdcoach bevorderen we de maatschappelijke participatie van jongeren. We signaleren risico's vroegtijdig en plagen preventieve inzet.

Pas als deze steun niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. In gevallen dat jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+ om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven.

Sinds 2025 wordt gewerkt met een senior gebied gebonden politie jeugd. Dit is een senior politieagent met het specialisme jeugd. Het is de bedoeling dat deze de verbinding tot stand brengt tussen de gemeente en de politie, specifiek met betrekking tot jeugd. Zo wordt meer inzicht verkregen in wat er speelt op het gebied van jeugd in een bepaalde gemeente en hier kan hierop ook adequaat en integraal worden gereageerd.

Delicten

Als gemeente hebben we de regie op veiligheidsbeleid. Naast een intensieve samenwerking met de overige Kempengemeenten en politie, werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van diverse organisaties die gaan over jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en ook radicalisering. Door deze en de samenwerkingsvormen met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we adequater, efficiënter en slagvaardiger in op problemen en het voorkomen hiervan.

Sinds 2025 heeft de gemeente meer verantwoordelijkheden bij de terugkeer van ex-gedetineerden. In 2026 wordt dit geborgd in de organisatie. De Rijksoverheid wil zorgen voor een goede terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Gedetineerden werken tijdens hun detentie al aan hun terugkeer, zodat ze er geleidelijk aan wennen (detentiefasering). Gedetineerden zijn zelf verantwoordelijk om te werken aan terugkeer in de samenleving. Ze kunnen als dat nodig is ondersteuning krijgen van de casemanager van de gevangenis, een reclasseringsambtenaar en de gemeente. Bijvoorbeeld bij het regelen van de vijf basisvoorwaarden voor succesvolle re-integratie: een betaalde baan of dagbesteding, aanpak van schulden, onderdak, zorg en een geldig identiteitsbewijs.

Veiligheidsgevoel

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We werken daarom intensief samen met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), bijvoorbeeld bij de aanpak van complexe ondermijningscasussen.

Ook hebben we een strikt BIBOB-beleid geïmplementeerd. Verder treden we, zoals vastgelegd in ons Damoclesbeleid, bestuursrechtelijk consequent op tegen productie en aanwezig hebben van drugs, met als doel om in onderlinge samenwerking het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden. Voor complexe casussen wordt het Kempen Interventie Team (KIT) ingezet.

Door onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie, bereiken we inwoners en andersom. Onze inwoners oefenen meer invloed uit en organiseren zich beter door de beschikbaarheid van informatie. Hierdoor geven ze meer vorm aan hun eigen (veilige) leefomgeving. Door het ontstaan van buurtpreventie WhatsAppgroepen en gebruik van social media worden inwoners, maar ook de gemeente snel bereikt. Hierdoor ontstaan kortere en snellere communicatielijnen, waardoor het veiligheidsgevoel vergroot wordt.

Rampen en incidenten

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opklimtijden voor de brandweer, maar ook preventieve maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Door het maken van goede werkafspraken tussen de Veiligheidsregio en de gemeente, hebben we continu aandacht voor fysieke veiligheid. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio

(bevolkingszorg) richten we deze organisatie in en zorgen we voor oefeningen. Vanaf juli 2023 beschikt de gemeente over 1/3 fte extra voor de rampenbestrijding. In 2024 is de rampenorganisatie binnen onze gemeente op niveau gebracht. Mede door het personeelsverloop binnen de organisatie is dit een continu proces.

Het regionaal crisisplan 2024-2027 is in werking getreden. Daarnaast wordt in 2025 de doorontwikkeling bevolkingszorg verder geïmplementeerd. Crisissen worden steeds vaker gekenmerkt door een complex, bovenregionaal karakter met een veelheid aan actoren en kans op maatschappelijke ontwrichting. De doorontwikkeling bevolkingszorg is een langlopend proces met als doel landelijke kwaliteitsnormen in te voeren op basis van een eenduidige beschrijving van bevolkingszorg. Dit heeft tot gevolg dat de crisisstructuur zal worden aangepast.

Risicobeheersing & risicobestrijding

Op basis van een gemeenschappelijke regeling en (contract)afspraken, levert de Veiligheidsregio advies over risico's en te nemen maatregelen. Het idee daarachter wordt de komende jaren steeds verder uitgewerkt. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Vergroten zelfredzaamheid

Brandweer Nederland heeft programma's waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. Door nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en lokale brandweerposten, vergroten we in het kader van "Brandveilig leven" de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven. Dit doen we door voorlichtings- en preventiecampagnes.

De gemeente en lokale brandweer blijven in contact met de bedrijven (op bedrijfsterreinen) binnen onze gemeente, om hen bewust te maken van de eigen verantwoording op het gebied van preventieve en risico reducerende maatregelen.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Exploitatie

Het programma bestaat uit het hoofddoel 'een veilige omgeving'. Hierin onderscheiden we:

1. Sociale veiligheid;
2. Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding.

Programma: Veiligheid						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Sociale veiligheid	326.815	123.402	125.582	125.582	125.582	125.582
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	1.360.294	1.479.412	1.536.385	1.601.092	1.634.974	1.634.974
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.687.109	1.602.814	1.661.967	1.726.674	1.760.556	1.760.556
BATEN						
Sociale veiligheid	109.934	117.200	135.000	135.000	135.000	135.000
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	81.281	78.630	82.346	82.346	82.346	82.346
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	191.214	195.830	217.346	217.346	217.346	217.346
Saldo (baten – lasten)	-1.495.894	-1.406.984	-1.444.621	-1.509.328	-1.543.210	-1.543.210
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	423.157	428.431	464.983	464.983	464.983	464.983
Kapitaallasten	20.615	19.156	19.143	159	0	0
Totaal overige lasten	443.772	447.587	484.126	465.142	464.983	464.983
Saldo programma (baten – lasten)	-1.939.666	-1.854.571	-1.928.747	-1.974.470	-2.008.193	-2.008.193

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Sociale veiligheid

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 53.000 negatief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage in 2026 in de gemeenschappelijke regeling (VRBZO).

Beleidsdocumenten

- Regionaal Crisisplan
- Regionaal Risicoprofiel
- Damocles beleid
- Bibob-beleid
- Preventie-, en handhavingsplan alcohol
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant
- Integraal Veiligheidsplan Basisteam De Kempen
- Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid

6. Verkeer en vervoer

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Goede bereikbaarheid in balans met verkeersveiligheid en met zo min mogelijk overlast”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
BEREIKBAARHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
34. Kwaliteitsniveau B wegnnet (<i>ei-gen indicator</i>) <i>Uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nader toegelicht in de beleidsnotitie risico gestuurd beheer)</i>	2024: 5,2 2022: 4,9 2020: 5,4 2018: 5,8 2016: 5,9	Norm: Niveau B ≥ 6
Wat gaan we daarvoor doen? Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van twee jarige inspectie) om de verkeersveiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheid

Een ongeval heeft meestal meerdere oorzaken en ontstaat door een samenloop van omstandigheden. De mens speelt daarbij de belangrijkste rol, maar ook een vervoermiddel met gebreken of de toestand van de weg kan (mede) oorzaak zijn van een ongeval. Met verschillende maatregelen maakt de gemeente het verkeer veiliger en proberen we het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden te verminderen. Dit is een actie die continu om aandacht vraagt. Dit willen we bereiken door diverse maatregelen op het gebied van:

- Aanpak van verkeersonveilige situaties
- Gedrag weggebruiker beïnvloeden
- Verkeerstellingen
- Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)

Aanpak van verkeersonveilige situaties

Op basis van verkeersongevallen, verkeerstellingen, meldingen en overleggen met onder andere dorpsraden en politie, beoordelen we (nieuwe) verkeersonveilige situaties. We passen deze situaties aan waar mogelijk. In overleg met de scholen kijken we naar een veilige schoolomgeving en nemen we maatregelen. Dit zijn doorlopende acties, die we in 2026 voortzetten.

Gedrag weggebruiker

De meeste ongevallen zijn het gevolg van menselijke fouten. Het is belangrijk dat de weggebruiker zich bewust is van zijn gedrag. Ook in 2026 nemen we maatregelen om dat gedrag te beïnvloeden. Maatregelen zijn het ondersteunen van scholen op het gebied van verkeersveiligheid, het ondersteunen van landelijke en provinciale campagnes, het ondersteunen van acties van Veilig Verkeer Nederland (VVN) en het plaatsen van digitale snelheidsdisplays, waarop de automobilist kan zien hoe hard hij rijdt.

Verkeerstellingen

Om inzicht in de ontwikkelingen van het verkeer te hebben, houdt de gemeente verkeerstellingen. De tellingen gebruiken we bij de beoordeling van verkeerssituaties, snelheidscontroles en verkeersmodellen. Ook in 2026 voeren we verkeerstellingen uit.

Regionale ontwikkelingen

De wegen houden niet op bij de gemeentegrens. Ontwikkelingen buiten de gemeente kunnen van invloed zijn op het verkeer in onze gemeente. Het is belangrijk om te zorgen voor een goede afstemming met andere gemeenten in de regio. Daarom hebben we hier regelmatig overleg over. In 2024 is de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040 vastgesteld door alle 21 gemeenten. Deze visie vormt mede de basis voor het maken van afspraken met het Rijk, de provincie, gemeenten en overige partners over het uitvoeren van

programma's en projecten ten behoeve van de leefbaarheid en bereikbaarheid van onze regio. Hiervoor zijn we bezig met en uitwerken van een meerjarig multimodaal mobiliteitspakket (MMMP). In 2026 gaan we door met uitwerken en uitvoeren van dit pakket. Projecten waaraan wordt gewerkt zijn onder andere gedragsverandering, werkgeversaanpak, snelfietsroutes, regionale en lokale mobiliteitshubs.

Uitvoering beheerplan wegen (zie onderhoud kapitaalgoederen)

Wij zorgen ervoor dat onze infrastructuur goed wordt onderhouden. Dit waarborgt de veiligheid en het comfort van de gebruikers van de wegen. Het beheerplan Wegen dient als richtlijn voor het onderhoud. In 2025 wordt het beheerplan wegen behandeld in de Raad. Hierin is opgenomen het risico gestuurd beheer met de daaraan gekoppelde vastgestelde kwaliteitsniveau's. Met de weginspectie in 2026 wordt het maatregelenpakket voor de komende periode bepaald.

Uit de laatst uitgevoerde weginspectie (2024) blijkt dat 82% van onze wegverhardingen goed is. Slechts 10% vraagt onderhoud. Met name de kwaliteit van onze asfaltwegen is vooruit gegaan.

Langzaamverkeer fiets en voetpaden op niveau houden om het optimale comfort te bieden

In januari 2024 heeft u ingestemd met het raadsvoorstel "risico gestuurd wegbeheer". We streven niet meer naar 100% B-niveau voor al onze wegen. We kiezen ervoor om gedifferentieerde kwaliteitsniveaus aan te houden. Trottoirs en fietspaden worden op een hoger niveau onderhouden omdat hier het aansprakelijkheidsrisico groter is. Goed begaanbare trottoirs stimuleert tevens het bewegen van ouderen. Fietspaden worden op een hoger comfort niveau onderhouden om fietsgebruik in de regio te stimuleren en ongevallen te voorkomen.

Verschuiven projecten naar 2027

In de voorjaarsnota voor 2026 zijn kredieten opgenomen om een tweetal projecten uit te voeren. Dit betreft Rehabilitatie Tasbroekweg (€ 285.000) en verzwaring riolering Haagdoorn (€ 877.000). De rehabilitatie voor de Tasbroekweg wordt herzien. In 2026 gaan we bepalen of een gehele rehabilitatie nodig is of dat we met kleinere aanpassingen de verkeersveiligheid kunnen verhogen.

In 2025 zijn aanpassingen gedaan om wateroverlast te verminderen op de Haagdoorn. In 2026 gaan we evalueren wat het effect is van deze aanpassingen en wordt onderzoek gedaan naar de verdere benodigde aanpassingen aan het rioolsysteem om wateroverlast op het industrieterrein te verminderen.

Uitvoering Beleidsplan Openbare Verlichting (zie onderhoud kapitaalgoederen)

Op basis van het beheerplan Openbare Verlichting 2025-2029 is 2025 ongeveer 2.200 oude armaturen vervangen door moderne LED-armaturen. We doen dit in het kader van groot onderhoud ten laste van de voorziening onderhoud Openbare Verlichting.

LED-lampen leveren 33% energiebesparing. Eind 2026 is ongeveer 80 van onze lichtmasten voorzien van energiezuinige LED-verlichting. Wij zitten dan dicht bij het landelijke streven van 50% energiereductie in 2030 ten opzichte van het jaar 2013.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Deklagen wegen	650.000	0	650.000
Duurzaam Duizel fase 1 en 2, wegen	2.226.000	0	2.226.000
Vervanging openbare verlichting	400.000	0	400.000
Asfalteren fietspad Hoogcasteren	169.000	0	169.000
Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat uitvoering wegen	440.000	0	440.000
Fietsverbinding F67 – De Kempenroute	50.000	0	50.000
Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel	1.242.000	200.000	1.042.000
Elektrische Veegwagen	430.000	0	430.000
Totaal investeringen	5.607.000	200.000	5.407.000

Toelichtingen op investeringen 2026

Deklagen wegen

Tot 2026 werden top/deklagen van wegen rechtstreeks gefinancierd uit de voorziening groot onderhoud wegen. Jaarlijks vond er een storting plaats vanuit de exploitatie naar deze voorziening. Uit het ombuigingstraject is geconcludeerd dat op basis van het BBV ook mogelijk is om deze deklagen te activeren en hierop af te schrijven in 20 jaar. Dit levert op korte termijn een aanzienlijk voordeel op in de exploitatie doordat de storting in de voorziening kan worden verlaagd. Op lange(re) termijn wordt dit voordeel geleidelijk minder doordat de kapitaallasten stijgen. (zie ook bijlage D)

We gaan groot onderhoud uitvoeren aan de Postelseweg te Eersel. Tussen de Laaghuizerweg en de Spijkertsedijk zal de deklaag van de asfaltconstructie, waar nodig, vervangen gaan worden. Hiermee zorgen we ervoor dat de rijbaan veilig in stand wordt gehouden. Daarnaast gaan we de deklaag van de Vogelenzang te Vessem vervangen.

Duurzaam Duizel fase 1 en 2, wegen

We gaan een nieuw gescheiden rioolstelsel aanleggen, waarbij het vuile water apart wordt afgevoerd van het regenwater. Het regenwater wordt dan niet meer afgevoerd naar de waterzuivering. Hiermee gaan we o.a. verdroging tegen.

Het regenwater zal worden geïnfiltreerd of gaat naar de Kleine Beerze. De voordaken (regenpijpen) van de woningen worden op dit regenwaterriool aangesloten. Het rioolsysteem wordt hierdoor robuuster en kan dan beter omgaan met weersextremen. Hiermee maken we ruimte in het rioolsysteem om nieuwe woonwijken aan te kunnen sluiten op de riolering.

Daarnaast gaan we de hoeveelheid verharding verminderen en meer groen aanbrengen. Ook willen we het huidige groen versterken wat hittestress tegengaat en zorgt voor meer biodiversiteit. Bestaande materialen zoals gebakken klinkers willen we zoveel mogelijk hergebruiken. Wegen worden ingericht volgens het concept Duurzaam Veilig 30km-zone. Tegelijkertijd worden ook werkzaamheden aan kabels en leidingen uitgevoerd. Met al deze maatregelen maken we Duizel een stukje duurzamer.

Rehabilitatie Tasbroekweg

Tijdens de wegafsluiting van de Eindhovenseweg te Steensel liep de omleidingsroute over de Tasbroekweg. De randen en bermen van deze smalle rijbaan zijn hierdoor beschadigd. Waar nodig gaan we deze schades herstellen. Daarnaast gaan we de verkeersintensiteit monitoren, kijken of de rijbaan te smal is en daar waar nodig verbreden met grasbetontegels.

Vervanging openbare verlichting

Een vergelijkbare maatregel zoals is doorgevoerd bij de deklagen wegen wordt vanaf 2026 ook toegepast bij openbare verlichting. Vervanging van openbare verlichting wordt vanaf 2026 geactiveerd en meerjarig afgeschreven. De voorziening verlichting wordt opgeheven en ook de storting vanuit de exploitatie komt hiermee te vervallen. Dit levert op korte termijn een voordeel in de exploitatie op. Dit wordt geleidelijk minder door de stijgende kapitaallasten.

Asfalteren fietspad Hoogcasteren

We gaan de oude betontegels van het fietspad vervangen door een comfortabele asfaltconstructie. Dit sluit aan op de asfaltverharding van het fietspad van de gemeente Bladel.

Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat uitvoering wegen

Het regenwater van het Carquefouplein wordt afgevoerd via het reeds aangelegde hemelwaterriool in de Kerkstraat richting de nieuwe waterberging tussen de Kerkstraat en de Aelenstraat. Deze waterberging voert bij volledige vulling het overtollige water af naar het nog aan te leggen riool in de Aelenstraat. Via dit riool stroomt het water door naar het eveneens nieuw aan te leggen stelsel in de Hoolstraat.

Om het systeem effectief te laten functioneren en de kans op wateroverlast aanzienlijk te verkleinen, is het noodzakelijk om ook in de Hoolstraat en de Aelenstraat regenwater te kunnen opvangen en afvoeren. De aanleg van de nieuwe regenwaterriolen in de Aelenstraat en de Hoolstraat vereist het verleggen van de bestaande riolering. Dit betekent dat een groot deel van beide straten zal worden opgebroken. Gezien de ingrijpende werkzaamheden ligt het voor de hand om de bestaande gemengde riolering direct te vervangen en de wegen integraal opnieuw in te richten.

Fietsverbinding F67 – De Kempenroute

In 2026 gaan we verder met de voorbereiding en realisatie van tranche 1 en 2 van de fietsroute F67-De Kempenroute. In de bestuursovereenkomst van 27 september 2023 “Snelfietsroute F67 “Kempenroute” is afgesproken om tranche 3 in de periode 2026-2030 te realiseren.

Tranche 1 en 2 betreffen het deel vanaf gemeentegrens Bladel tot de ovonde (Nieuwstraat) en het gedeelte binnen de kom van Steensel. Van dit traject is het gedeelte binnen de kom in Steensel in 2025 gerealiseerd. De rest van het traject van tranche 1 en tranche 2 voeren we uit in 2026-2027.

Tranche 3 wordt in 2026 verder uitgewerkt in een nieuwe bestuursovereenkomst met de betreffende gemeenten en de provincie. Voor Eersel betreft dit het deel tussen de ovonde en Steensel (inclusief eventueel kunstwerk Molenweg) en het deel ten oosten van Steensel.

Fietsvoorziening Buivensedreef / Duiselseweg Knegsel

Om de verkeersveiligheid op de Buivensedreef en de Duiselseweg te verbeteren, worden gerichte maatregelen getroffen. Beide wegen kennen momenteel relatief hoge verkeersintensiteiten en er wordt regelmatig te hard gereden.

Langs de Buivensedreef wordt een vrijliggend fietspad aangelegd. Dit fietspad komt voor het hondenpensioen te liggen en sluit aan op de Duiselseweg. De Duiselseweg zelf wordt heringericht tot fietsstraat en krijgt een functie als erftoegangsweg met een maximumsnelheid van 30 km/h.

Om sluipverkeer via de Duiselseweg tegen te gaan, wordt tevens de kruising Buivensedreef–Duiselseweg–Eerselseweg heringericht. Door deze aanpassing wordt doorgaand gemotoriseerd verkeer ontmoedigd en krijgt de fiets een prominentere rol in het gebruik van deze routes.

Elektrische veegwagen

Begin 2026 zal de aanbestedingsprocedure plaatsvinden voor de aanschaf van een (elektrische) veegmachine inclusief bestuurder, hierdoor kunnen we het vegen van wegen en de inzet bij calamiteiten in eigen beheer uitvoeren (besparing kosten). Deze werkzaamheden worden voorsnog door een externe partij uitgevoerd. De verwachting is dat de veegmachine medio 2026 operationeel is.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bereikbaarheid;
2. Verkeersveiligheid.

Programma: Verkeer en vervoer						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Bereikbaarheid	2.755.205	2.562.871	1.383.612	1.339.612	1.342.012	1.342.012
Verkeersveiligheid	730.812	881.825	711.840	685.590	684.590	798.566
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	3.486.016	3.444.696	2.095.452	2.025.202	2.026.602	2.140.578
BATEN						
Bereikbaarheid	331.795	203.000	119.000	119.000	119.000	119.000
Verkeersveiligheid	93.038	178.022	153.022	153.022	153.022	153.022
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	424.834	381.022	272.022	272.022	272.022	272.022
Saldo (baten – lasten)	-3.061.183	-3.063.674	-1.823.430	-1.753.180	-1.754.580	-1.868.556
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	490.135	923.109	858.555	963.019	964.663	993.620
Apparaatskosten	1.128.041	1.236.697	1.324.356	1.324.356	1.324.356	1.324.356
Totaal overige lasten	1.618.176	2.159.806	2.182.911	2.287.375	2.289.019	2.317.976
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kaplst	195.472	276.302	180.564	180.564	180.564	301.540
Totaal overige baten	195.472	276.302	180.564	180.564	180.564	301.540
Saldo programma (baten – lasten)	-4.483.887	-4.947.178	-3.825.777	-3.859.991	-3.863.035	-3.884.992

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bereikbaarheid

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 1.095.000 positief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- een verlaging van de toevoeging aan de voorziening planmatig onderhoud wegen (€ 528.000) naar aanleiding van de ombuigingen (zie bijlage D hoofdstuk 'Wijzigingen financieel beleid').
- tevens wordt is de toevoeging meer aan de reserve wegen en kunstwerken vanaf 2026 komen te vervallen (€ 495.000). (zie bijlage D hoofdstuk 'Wijzigingen financieel beleid')

Verkeersveiligheid

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 145.000 positief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de toevoeging aan de voorziening onderhoud en beheer op openbare verlichting is komen te vervallen in verband met de ombuigingen (€ 133.000). (zie bijlage D hoofdstuk 'Wijzigingen financieel beleid')

Beleidsdocumenten

- Beheerplan wegen 2023-2027
- Verkeersvisie 2030 Gemeente Eersel
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2025 - 2029
- Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsstrategie De Kempen

7. Cultuur, sport en recreatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Mogelijkheden creëren om inwoners mee te laten doen aan en te kunnen laten genieten van sport, cultuur en recreatie”**.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
SPORT		
Indicator	Realisatie	Norm
35. Niet-sporters (verplicht) In %	2024* Eersel 41,8% Gemeenten <25.000 inwoners 44,1% 2022 Eersel 46,0% Gemeenten <25.000 inwoners 47,9% *Indicator wordt eens in de 2 jaar getoetst.	Norm: % inwoners vergeleken met het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Inzet combinatiefunctionarissen op basisscholen en De Groote Aard (speciaal onderwijs); - Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met een beperking; - Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator; - Deelname aan Uniek Sporten. - Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord (Sportakkoord 2.0).		
Indicator	Realisatie	Norm
36. Inwoners die (zeer) tevreden zijn over sportvoorzieningen (eigen indicator) In %	2024 niet beschikbaar 2022 Eersel: 74% 2020 Eersel: 76% *Indicator wordt eens in de 2 jaar getoetst. Sinds het jaar 2024 wordt deze indicator niet meer uitgevraagd, doordat de vraagstellingen zijn veranderd.	Norm: % inwoners vergeleken met het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken; - In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen; - Tijdig renoveren van accommodaties volgens het accommodatiebeleid; - Uitvoering geven aan het accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024;		
CULTUUR EN CULTUUREDUCATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
37. Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen (eigen indicator) Uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	2024: Eersel 6,22 2023: Eersel 6,6 2022: Eersel 6,5 Deze vraag is als maatwerkvraag toegevoegd aan de standaard vragenlijsten Inwonerspeiling. Derhalve is er geen cijfer beschikbaar van gemeenten tot 25.000 inwoners.	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inzet combinatiefunctionarissen;
- Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar aan. Ieder kind komt minimaal één, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed);
- Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen;
- We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand;
- We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur;
- We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties;
- We ontwikkelen een kunstwandelpad Het Groene Lint in samenwerking met de stichting.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Zwembad Eersel

Het uitvoeringsontwerp van het nieuwe zwembad is gereed. En de aannemer is gestart met de realisatie van het zwembad. Naar verwachting zal het zwembad eind Q2 2026 opgeleverd worden. Daarna zal de exploitant nog een paar weken nodig hebben om alles in te richten en in te regelen. Inmiddels is ook de exploitatieaanbesteding voor het nieuwe zwembad gestart. In Q4 2025 zal de exploitant bekend zijn.

Transformatie Kerk Steensel

De uitvoering van de transformatie van de kerk in Steensel naar gemeenschapshuis is gestart. Naar verwachting zal deze in Q3 2026 opgeleverd worden.

Buitensportvoorzieningen

Zoals in programma 11 is beschreven zijn de buitensportaccommodaties als deelopdracht 2 onderdeel van de Bestuursopdracht Combinatiekansen. Het streven is om in de raadsvergadering van januari 2026 een voorstel voor te leggen in het kader van deze Bestuursopdracht Combinatiekansen. De bestuursopdracht bestaat uit 4 deelopdrachten voor Atletiekvereniging DES, Hockeyclub Eersel, Toer- en wielerved De Contente en Tennis- en Padelvereniging Eresloch met een globale raming.

Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC)

De Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC regeling) is gericht op gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In 2023 is de BRC regeling ondergebracht in de Brede SPUK en daarmee wordt een volgende stap gezet in het doelgericht inzetten van functionarissen. De inzet van de functionarissen in de Brede Regeling Combinatiefuncties hangt samen met de doelen die zijn afgesproken in programma's zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De functionaris die hiermee de verbinding legt is de Coördinator Sport en Preventie. De bekostiging van de bevoegde vak- of groepsleerkracht bewegingsonderwijs wordt met ingang van 1 januari 2027 volledig vanuit het onderwijs gefinancierd. Voor de looptijd van de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties ontwikkelen we in overleg met de schoolbesturen een afbouwmodel en heeft het onderwijs tot en met 31 december 2026 de tijd om de inzet van combinatiefunctionarissen in onderwijstijd af te bouwen met als doel uiteindelijk de combinatiefunctionarissen alleen voor extra aanbod, buiten onderwijstijd, in te zetten.

Beleid spelen, bewegen en ontmoeten.

Naar verwachting wordt eind 2025 het nieuwe beleid omtrent spelen, bewegen en ontmoeten aan uw raad aangeboden.

LandArt project om de kernen van Eersel te verbinden met Kunst

De LandArt-tentoonstelling is in 2021 gehouden bij het Groot en Klein Meer te Wintelre. In 2023 is een tweede LandArt-tentoonstelling georganiseerd in de kern Knegsel. De LandArt tentoonstellingen worden heel goed bezocht (tussen 12.000 en 15.000 bezoekers). Het was de bedoeling dat er in 2025 een LandArt tentoonstelling zou worden georganiseerd. Vanwege omstandigheden bij St.LandArt Brabant In 2025 was realisatie in 2025 niet haalbaar en is daarom doorgeschoven naar 2026.

Kempenmuseum de Acht Zaligheden

Op 31 mei 2022 heeft de raad besloten in te stemmen met de plannen voor de herinrichting van het Kempenmuseum en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen. Sindsdien is de Canon van de Kempen geschreven en is gestart met zowel de uitwerking van het museaal profiel als de uitwerking van de plannen voor herinrichting en toekomstig gebruik van de gebouwen.

Vanwege het niet doorgaan van de Regiodeal 4e tranche is een vertraging opgelopen bij de uitwerking

De verwachting is dat in het 3e kwartaal 2026 het museumconcept, de vernieuwde bebouwing en de nieuwe inrichting klaar zijn.

Muziekschool

De eerste uitkomsten van het onderzoeksrapport Berenschot zijn bekend. Hieruit blijkt dat wij als gemeente Eersel jaarlijks te weinig subsidie hebben verstrekt. Dit heeft te maken met het feit dat wij alleen een jaarlijkse index toepassen op het subsidiebedrag. Voor de begroting 2025 zijn wij niet uit gegaan van het gevraagde begrotingsbedrag van de Muziekschool omdat wij eerst de uitkomsten uit het rapport afwachten. Nu de eerste uitkomsten bekend zijn ramen wij alvast de minimale verhoging voor de begroting 2026.

Bibliotheek

De ontwikkelingen met betrekking tot een wetsvoorstel waarin de zorgplicht voor gemeenten en provincies naar de bibliotheek worden vastgelegd, volgen wij op de voet. In overleg met de participerende gemeenten en de bibliotheek wordt een beleidsnota opgesteld waarin de gevolgen voor de gemeenten nader worden uitgewerkt.

De kosten die hier eventueel uit voort vloeien kunnen worden gedekt uit het bedrag van € 100.000,-- dat in 2025 en in 2026 beschikbaar is gesteld door het Rijk en die in een stelpost zijn gereserveerd.

Naar verwachting treedt de nieuwe wet in 2026 in werking.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking reserves, voorzieningen en/of overige	uit Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Renovatie kunstgras hockeyvelden	425.000	0	425.000
Renovatie buitensportaccommodaties	175.000	0	175.000
Totaal investeringen	600.000	0	600.000

Toelichtingen op investeringen 2026

Renovatie kunstgras hockeyvelden

De kunstgrasvelden worden jaarlijks gekeurd door een onafhankelijke instantie. Mochten de velden worden afgekeurd en een renovatie noodzakelijk zijn dan worden actuele ontwikkelingen zoals het project combinatekansen meegewogen om desinvesteringen te voorkomen.

Renovatie buitensportaccommodaties

De gemeente ziet sportverenigingen als een belangrijk netwerk dat zorgt voor leefbaarheid in alle kernen. Hieraan is een groot aantal basisvoorzieningen gekoppeld, zoals o.a. het kunnen beschikken over sportvelden, sportverlichting, kleedlokalen en sanitaire ruimten en de inrichting van de buitenruimte. De gemeente draagt vanuit haar rol als eigenaar/verhuurder zorg voor deze basisvoorzieningen. Zo zorgt de gemeente ervoor dat deze voldoen aan de gestelde normen. Gemeente Eersel rekent met een economische levensduur voor haar vastgoed van 40 jaar. Doorgaans vindt er na veertig jaar een renovatiemoment plaats.

In het accommodatiebeleid staat echter ook dat vervanging en/of renovatie geen automatisme of vanzelfsprekendheid meer is. Er wordt daarbij ook gekeken naar mogelijkheden tot samenwerking, of gezamenlijk gebruik van accommodaties. Daarnaast wordt gekeken naar de vitaliteit van de vereniging, die activiteiten moet kunnen blijven bieden op een voldoende kwalitatief niveau.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Sport en recreatie;
2. Kunst en cultuur.

Programma: Cultuur, sport en recreatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Sport en recreatie	994.117	1.233.230	975.962	1.091.363	1.093.962	1.091.363
Kunst en cultuur	843.487	815.295	825.440	825.440	825.440	825.440
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	1.837.604	2.048.525	1.801.402	1.916.803	1.919.402	1.916.803
BATEN						
Sport en recreatie	326.107	585.125	322.550	344.062	344.062	344.062
Kunst en cultuur	78.013	47.650	15.718	15.718	15.718	15.718
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	404.121	632.775	338.268	359.780	359.780	359.780
Saldo (baten – lasten)	-1.433.483	-1.415.750	-1.463.134	-1.557.023	-1.559.622	-1.557.023
OVERIGE LASTEN						
Apparaatskosten	291.454	289.943	293.472	293.472	293.472	293.472
Kapitaallasten	304.481	542.815	591.483	609.067	609.067	589.675
Totaal overige lasten	595.935	832.758	884.955	902.539	902.539	883.147
OVERIGE BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallaste	67.012	0	374.684	374.684	374.684	374.684
Totaal overige baten	67.012	0	374.684	374.684	374.684	374.684
Saldo programma (baten – lasten)	-1.962.407	-2.248.508	-1.973.405	-2.084.878	-2.087.477	-2.065.486

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Sport en recreatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Kunst en cultuur

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 42.000 negatief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt veroorzaakt doordat de subsidie is verhoogd aan de openbare bibliotheek (€ 28.000) en de muziekschool (€ 15.000).

Beleidsdocumenten

- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024;
- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 – 2026.

8. Economische structuur

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Economische ontwikkeling gericht op een zo groot mogelijke welvaart”**.

*Werkgelegenheid komt ook terug in programma 0 ‘Sociale voorzieningen’.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
BEHOUD VAN WERKGELEGENHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
38. Banen <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar</i>	2024 * Gegevens (nog) niet beschikbaar 2023 Eersel: 684,3 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 587,4 2022 Eersel: 679.9 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 576,7 (Op waarstaatjegemeente.nl is alleen het aantal banen beschikbaar per 1.000 inwoners tussen 15 – 74 jaar)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
* VNG heeft per email laten weten dat de indicator voorlopig niet beschikbaar is, onbekend is nog wanneer deze weer voorhanden is Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoering Slimme maakregio; - Scholingsprogramma's De Kempen; - Informatievoorziening aan ZZP'ers.		
Indicator	Realisatie	Norm
39. Functiemengingsindex (Verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken) <i>(verplicht)</i> <i>In %</i>	2024 * Gegevens (nog) niet beschikbaar 2023 Eersel: 54,0% (waarstaatjegemeente) 2022 Eersel: 53,6% (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 49,3%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
* VNG heeft per email laten weten dat de indicator voorlopig niet beschikbaar is, onbekend is nog wanneer deze weer voorhanden is Wat gaan we daarvoor doen? - Accountmanager bedrijven in dienst voor een goede relatie met het bedrijfsleven en die de behoeftes van de ondernemers kent.		

GOED VESTIGINGSKLIMAAT		
Indicator	Realisatie	Norm
40. Vestigingen (van bedrijven) <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar</i>	2025 Eersel: 1.527 (2de kwartaal 2025) 2024 Eersel: 1.529 2023 Eersel: 1.466 2022 Eersel: 1.401	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandels-visie; - Zorgen voor nieuw uit te geven bedrijfspcelen, 11ha tot 2040 zoals beslist door onze raad. - Betrokkenheid bij RPW programma van de MRE		
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	Realisatie	Norm
41. Waardering vestigingsklimaat gemeente <i>(eigen indicator)</i> <i>Rapportcijfers n.a.v. ondernemerspeiling</i>	2023 Peiling van deze indicator is per 1 juli jongstleden gestopt bij waarstaatjegemeente. Eigen peiling houden is arbeid- en kostenintensief. Bovendien kun je de uitkomst niet benchmarken. Daarom vervalt deze indicator. 2022 Eersel: 6,26 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente) Nederland: 6,30	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Afleggen bedrijfsbezoeken; Zorgen voor een laagdrempelig contact. - Periodieke overleggen met georganiseerd bedrijfsleven; - Ondernemers betrekken bij beleidsvorming.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Behoud van werkgelegenheid

Scholingsprogramma's De Kempen

Het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) zet zich met het programma KOP Talentontwikkeling actief in om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken in de Kempische regio. Waar de focus in het verleden lag op de maakindustrie (onder meer via Techniekportaal, KempenTech en Kies Kempisch Bedrijf), is de aanpak sinds 2023 verbreed naar alle sectoren. De programma-naam is hierop aangepast.

KOP Talentontwikkeling stimuleert samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid met als doel een dynamische kempenregio waarin talent de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen, ondernemers toegang hebben tot toekomstig personeel en jongeren de Kempische arbeidsmarkt leren kennen. Binnen dit programma worden onder meer techniekcoaches ingezet in het onderwijs, lesmateriaal en leskisten ontwikkeld, een regionale stagedatabase gefaciliteerd en een groot aantal activiteiten georganiseerd, zoals gastlessen, workshops, bijbaantjesmarkten en meet & greet-events. Daarnaast is het project Vakroute de Kempen gestart dat zich richt op het structureel verbinden van jongeren en bedrijven binnen het voortgezet onderwijs.

De uitvoering van het programma wordt afgestemd in de Stuurgroep Talentontwikkeling, waarin bestuurders van Kempengemeenten, onderwijsinstellingen en ondernemers zitting hebben. Gezamenlijk bewaken zij de koers en inhoudelijke samenhang van het programma.

Ook in 2026 wordt financiële ondersteuning vanuit de Kempengemeenten voorzien.

Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie

Zowel lokaal, in Kempenverband als in regionaal verband zijn detailhandelsvisies opgesteld. De Eerselse Detailhandelsvisie is voornamelijk de bestuurlijke leidraad voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen. In Eersel is nog steeds (2025) nagenoeg geen winkel-leegstand. Jaarlijks wordt de winkelleegstand gemonitord. Wel zien we een verschuiving van functie van de panden waarbij detailhandel vaak door horeca of dienstverlening vervangen wordt.

Vanwege deze ontwikkelingen en omdat we weten dat er onder invloed van de schaa sprong in de Kempen nog meer zal gaan veranderen, is in de tweede helft van 2025 op Kempisch niveau de opdracht gegeven om het welzijn van de Kempische middenstand van de afgelopen 10 jaar te evalueren en de uitkomsten ervan te toetsen aan de huidige detailhandelsvisie. Hiermee willen we vaststellen of deze visie nog steeds voldoet. Afhankelijk van de uitkomsten, zal de huidige visie worden aangepast.

Informatievoorziening aan zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers)

Een groot deel van de Eerselse ondernemers bestaat uit ZZP'ers. Daarom besteden we aan deze groep aandacht op het gebied van voorlichting. In 2026 wordt er, wederom een voorlichtingsbijeenkomst met netwerkborrel gehouden.

Kempische Bedrijventerreinvisie

Binnen de Kempen verwijzen wij bedrijven groter dan 5.000m² naar een Kempisch bedrijven park (KBP). Omdat er op het huidige KBP geen vrije kavels meer beschikbaar zijn, is er bepaald dat er een tweede KBP gerealiseerd moet worden. Tijdens de raadsvergadering van februari jongstleden in Eersel is besloten dat dit KBP niet in de gemeente Eersel ontwikkeld mag worden.

Goed vestigingsklimaat

Uitgifte Meerheide III

Alle gronden op Meerheide zijn inmiddels uitgegeven. Er zijn sinds 2022 geen uitgeefbare gronden meer voorhanden in de gemeente Eersel. Onlangs heeft onze raad besloten dat er tot 2040 11ha netto aan nieuwe bedrijfspercelen ontwikkeld mogen worden. De nadere uitwerking hiervan zal in 2025/2026 ter hand genomen worden.

Ongeregistreerd grondgebruik

De gemeente bezit veel gronden die versnipperd door de gehele gemeente liggen. Hierdoor ontbreekt een volledig inzicht op het aantal locaties/gevallen van ongeregistreerd grondgebruik. Het doel is om dit goed in beeld te gaan krijgen en beleid te formuleren hoe hier mee om te gaan. Er is gestart met de inventarisatie van gronden die in gebruik zijn genomen door inwoners. Hiervoor wordt momenteel een analyse gemaakt voor welke gronden reeds een overeenkomst is afgesloten en er dus geen sprake is van ongeregistreerd grondgebruik. Als dit in beeld is, kan er beleid worden geformuleerd en kan nadien op basis daarvan het project verder uitgevoerd worden.

Waardevolle recreatie en toerisme

Samen met Visit Eersel blijven we werken aan de versterking van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Inzet op waardevolle recreatie en toerisme is belangrijk: het draagt bij aan ons kwaliteit van leven, sociale cohesie, publieke voorzieningen, aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte, het kunnen ontmoeten, het aangenaam besteden van vrije tijd en gevoel van 'trots'. Daarnaast is de recreatief-toeristische sector een belangrijke sector voor de economie en werkgelegenheid in onze gemeente.

Sub-regionaal

Samen met de Kempengemeenten Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden werkt Eersel sinds 2017 aan de vastgestelde ambitie en doelen uit de Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie. In 2025 is deze visie met bijbehorend uitvoeringsprogramma in een actueel perspectief geplaatst. Vanaf 2026 gaan we aan de slag met de herijkte visie en bijbehorend uitvoeringsprogramma.

Lokaal

Lokaal ligt de focus op het jaarplan 2026 van Visit Eersel en de nog lopende lokale projecten. Denk hierbij aan: uitbreiding en aanpassing van het wandelknooppuntennetwerk t.b.v. een (toegankelijk) ommetje in iedere kern, de fietskronkel etc.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bevorderen economische bedrijvigheid;
2. Privaatrechtelijke eigendommen
3. Toerisme en recreatie

Programma: Economische structuur						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	59.988	82.292	82.799	82.799	82.799	82.799
Privaatrecht. eigendommen	199.930	217.715	215.163	215.163	215.163	215.163
Toerisme en recreatie	207.279	291.835	299.895	299.895	299.895	299.895
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	467.198	591.842	597.857	597.857	597.857	597.857
BATEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	2.986	0	0	0	0	0
Privaatrecht. eigendommen	685.568	718.414	652.098	652.098	652.098	652.098
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	688.554	718.414	652.098	652.098	652.098	652.098
Saldo (baten – lasten)	221.356	126.572	54.241	54.241	54.241	54.241
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	159.782	220.829	29.023	29.023	29.023	29.023
Apparaatskosten	323.700	299.004	289.243	289.243	289.243	289.243
Totaal overige lasten	483.482	519.833	318.266	318.266	318.266	318.266
OVERIGE BATEN						
Beschikking res i.v.m. kaplst	183.561	80.000	15.750	15.750	15.750	15.750
Totaal overige baten	183.561	80.000	15.750	15.750	15.750	15.750
Saldo programma (baten – lasten)	-78.565	-313.261	-248.275	-248.275	-248.275	-248.275

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bevorderen economische bedrijvigheid

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Privaatrechtelijke eigendommen

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 64.000 negatief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in 2025 incidenteel meer grond is verkocht € 90.000,- waardoor meer inkomsten zijn gerealiseerd. Het overige wordt veroorzaakt door indexeringen op de budgetten pacht, opstal, belastingen en verhuur gebouwen (€ 26.000 positief).

Toerisme en recreatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie Brabantse Kempen
- Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie Brabantse Kempen 2022-2026
- Masterplan Vrijetijdseconomie 2014-2030
- Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen 2021
- Kempische Detailhandelsvisie
- Regionale Detailhandelsvisie MRE
- Eerselse Detailhandelsvisie
- Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Uitvoeringsprogramma Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Kempische Industrie Agenda
- Nota grondbeleid
- Beleidskader bovenwijkse voorzieningen Eersel-West Gemeente Eersel

9. Bestuur en organisatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Invulling geven aan een 21^e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening”.**

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Dienstverlening

De primaire taak van gemeenten is dienstverlening. Ontwikkelingen zoals de participatiesamenleving, digitalisering, netwerksamenleving en datagedreven werken zijn van invloed op onze dienstverlening.

De gemeente wil ruimhartig ruimte geven aan initiatieven en kansen van inwoners. Laagdrempelig en servicegericht.

Bij onze visie op dienstverlening “De mens centraal” horen 3 belangrijke uitgangspunten en resultaten:

1. We verplaatsen ons in de belevingswereld van onze inwoners;
2. We communiceren duidelijk en eenvoudig;
3. We werken intern en extern samen in het belang van onze inwoners.

Samen met inwoners werken we aan de ontwikkeling van de gemeente als een aantrekkelijke en veilige woongemeente. Inwoners leveren waardevolle input over de leefbaarheid en openbare ruimte op het gebied van afval, verkeer en veiligheid in de vorm van meldingen openbare ruimte. Los van het individueel verzamelen van feedback over de verschillende diensten die we leveren, verzamelen we één keer per twee jaar gestructureerd integrale feedback op onze dienstverlening via de inwonerspeiling. In 2026 volgt weer een peiling.

Eind 2025 wordt een hernieuwde visie geschreven op dienstverlening aan medewerkers en inwoners. In 2026 zal deze geïmplementeerd worden. Kosten die hieruit voortvloeien ten behoeve van systeemaanpassingen, personele inzet en mogelijk gebouwelijke aanpassingen zullen ter besluitvorming voorgelegd worden aan de Raad.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000,-.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bestuursorganen
2. Maatschappelijke registratie

Programma: Bestuur en organisatie						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Bestuursorganen	1.870.075	1.406.814	1.645.085	1.590.085	1.590.085	1.590.085
Maatschappelijke registratie	219.783	172.573	233.662	237.022	235.702	136.837
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	2.089.858	1.579.387	1.878.747	1.827.107	1.825.787	1.726.922
BATEN						
Maatschappelijke registratie	443.779	362.861	469.527	500.959	468.373	293.190
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	443.779	362.861	469.527	500.959	468.373	293.190
Saldo (baten – lasten)	-1.646.079	-1.216.526	-1.409.220	-1.326.148	-1.357.414	-1.433.732
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	81.616	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	751.688	522.817	579.433	579.433	579.433	579.433
Totaal overige lasten	833.304	522.817	579.433	579.433	579.433	579.433
OVERIGE BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	81.616	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	81.616	0	0	0	0	0
Saldo programma (baten – lasten)	-2.397.767	-1.739.343	-1.988.653	-1.905.581	-1.936.847	-2.013.165

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Bestuursorganen

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 238.000 negatief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door de verhogingen van de lonen en sociale lasten (€156.000) en een verhoging van de verkiezingskosten (€ 50.000).

Maatschappelijke registratie

Op deze productgroep is sprake van een afwijking van € 45.000 positief ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door meer inkomsten uit gemeenteleges voor reisdocumenten (€ 20.000) en rijbewijzen (€ 22.000).

Beleidsdocumenten

- Dienstverleningsvisie "De mens centraal"
- Toekomstvisie 2030

10. Algemene baten en lasten

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen. Daarnaast zijn de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het investeringsprogramma 2026-2029 opgenomen.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de afwijkingen toegelicht in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Het programma bestaat uit de volgende productgroep:

1. Algemene dekkingsmiddelen.

Exploitatie

Programma: Algemene baten en lasten						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Algemene dekkingsmiddelen	21.776.674	1.079.478	3.515.418	1.080.599	-943.466	-1.127.777
Totaal lasten (excl. kapitaallasten & apparaatskosten)	21.776.674	1.079.478	3.515.418	1.080.599	-943.466	-1.127.777
BATEN						
Algemene dekkingsmiddelen	61.620.118	45.674.073	47.386.541	45.991.740	44.942.480	45.326.109
Totaal baten (excl. beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten)	61.620.118	45.674.073	47.386.541	45.991.740	44.942.480	45.326.109
Saldo (baten – lasten)	39.843.445	44.594.595	43.871.123	44.911.141	45.885.946	46.453.886
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	0	-55.209	-318.814	286.523	1.002.562	1.820.643
Apparaatskosten	313.998	291.390	341.401	341.401	341.401	341.401
Totaal overige lasten	313.998	236.181	22.587	627.924	1.343.963	2.162.044
OVERIGE BATEN						
Beschikking res ivm kapst	642.564	1.661.894	126.243	126.243	126.243	126.243
Totaal overige baten	642.564	1.661.894	126.243	126.243	126.243	126.243
Saldo programma (baten – lasten)	40.172.010	46.020.308	43.974.779	44.409.460	44.668.226	44.418.085

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2026 ten opzichte van 2025 gaat over de kosten exclusief apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze een directe relatie hebben met de kapitaallasten/afschrijvingen).

Algemene dekkingsmiddelen

Per saldo is binnen deze productgroep sprake van een negatief effect van 2026 ten opzichte van 2025 van € 717.584,-.

Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende afwijkingen:

- Hogere opbrengst onroerendzaakbelasting 2026 (€ 128.000,-) in verband met indexering van de inflatiecorrectie van 2,7%%.
- Hogere opbrengst toeristenbelasting en forensenbelasting 2026 (€ 100.000,-).
- Er is een hogere algemene uitkering gemeente fonds geraamd (€ 1.586.000,-). Indien rekening wordt gehouden met de extra rijksmiddelen uit de meicirculaire 2025 voor het jaar 2025, welke in de 2^e bestuurlijke rapportage nog moeten worden meegenomen, dan is de hogere uitkering € 402.000,-.
- Geraamde dividenduitkering BNG is voor 2026 € 39.000,- hoger geraamd dan in 2025.
- Het geraamde resultaat voor de bouwgrondexploitatie in 2026 is € 536.000,- Ten opzichte van het geraamde resultaat in 2025 ad € 290.000,- is dit € 246.000,- hoger dan in de begroting 2025 is verwerkt. Voor een gedetailleerde toelichting zie paragraaf 7 grondbeleid.
- Het geraamde begrotingssaldo over 2025 inclusief bijstellingen tot en met juli 2025 bedraagt negatief € 870.847,-. Het positief geraamde begrotingssaldo over 2026 bedraagt € 1.609.867,-. Het

verschil bedraagt € 2.480.714,-. Dus in 2026 betreft het een storting in de algemene reserve en een onttrekking in 2025 in verband met het negatieve resultaat.

- Vanaf 2026 wordt er de vennootschapsbelasting verwerkt als incidentele last welke wordt gedekt door een beschikking over de algemene reserve bouwgrondexploitatie. De geraamde Vpb voor 2026 bedraagt €120.000,-
- Op de totale stelposten (inclusief "onvoorzien") is per saldo sprake van een voordelige afwijking van afgerond € 121.000,- ten opzichte van de begroting 2025. Voor de stelposten is het van belang wat er in het begrotingsjaar is opgenomen. Mutaties op de stelposten lopen altijd van een raadsbesluit. In het onderdeel stelposten bij het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten" treft u een specificatie van de opbouw van de opgenomen posten in 2026 en verder aan.

1. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De volgende tabel biedt een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen			
Bedragen afgerond op € 1.000			
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lokale heffingen:			
- onroerende zaakbelastingen	4.101.000	4.752.000	4.880.000
- toeristenbelasting *3	1.040.000	726.000	826.000
- forensenbelasting *3	105.00	51.000	52.000
- precariobelasting	35.000	31.000	32.000
- reclamebelasting	46.000	51.000	53.000
- doorbelasting vervolgingskosten	43.000	35.000	35.000
Algemene uitkering gemeentefonds *1	38.321.000	38.402.000	39.988.000
Dividend BNG	304.000	261.000	300.000
Totaal algemene dekkingsmiddelen *2	43.890.000	44.309.000	46.166.000

*1 In begrotingscijfer 2025 is de hoger uitkering ad € 1.184.000 uit de meicirculaire 2025, cfm rib nog niet verwerkt.

*2 Excl. incidentele dekkingsmiddelen: zoals saldi bouwgrondexploitatie, vrijval voorzieningen en mutaties betreffende reserves.

*3 De werkelijke opbrengsten in 2024 bedroegen voor toeristenbelasting € 723.750 en voor forensenbelasting € 68.101. Doordat de opbrengsten hoger waren dan het nog te ontvangen bedrag wat vanuit 2023 was opgevoerd geeft dit technisch een hogere opbrengst weer bij de jaarrekening 2024.

Lokale heffingen

Op deze plaats wordt voor bovenstaande belastingen verwezen naar de paragraaf "Lokale heffingen".

Algemene uitkering gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering 2026 is gebaseerd op de meicirculaire 2025. Op grond van de meicirculaire 2025 wordt de algemene uitkering voor de meerjarenbegroting 2026-2029 geraamd op (bedragen x € 1.000):

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene uitkering bij rib meicirculaire	39.923	39.706	38.862	39.252
Correctie	65	62	43	15
Algemene uitkering	39.988	39.768	38.905	39.267

In de raadsinformatiebrief bij de meicirculaire 2025 hebben wij u raad geïnformeerd over de financiële consequenties. Voor 2025, 2026 en 2027 kwam er landelijk in totaal ca. € 3 miljard bij, waarvan twee keer € 400 miljoen voor het dempen van de korting op het gemeentefonds en ruim € 2 miljard voor Jeugd. De extra middelen voor Jeugd lopen deels door in 2028 en verder, maar daar staat tegenover dat er vanaf 2028 extra taakstellingen zijn ingeboekt, waaronder het invoeren van een eigen bijdrage. Per saldo verbetert de financiële situatie van gemeenten vanaf 2028 niet.

In de begroting 2026 zijn enkele maatstaven op basis van actuelere informatie aangepast, waardoor voor de jaren 2026 tot en met 2029 de uitkering ten opzichte van de raadsinformatiebrief stijgt met respectievelijk afgerond € 65.000,-, € 62.000,-, € 43.000,- en € 15.000,-.

2. Stelposten

In de begroting 2026 is naast de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het meerjarig investeringsprogramma, tevens een aantal overige stelposten opgenomen. De in de begroting 2026-2029 opgenomen stelposten zijn in het volgende overzicht opgenomen.

Stelposten (bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Stelpost lasten investeringsprogramma 2027-2029	0	304.317	462.323	372.248
Subtotaal	10.000	314.317	472.323	382.248
Overige stelposten:				
Zorgplicht bibliotheek	100.000			
Versterken lokale teams conform Kempisch Meerjarenbeleidskader	100.000	100.000	100.000	100.000
Deflatie tot gecombineerde index		250.000	300.000	650.000
Onderuitputting BCF mc 2025	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
Stelpost Herijking gemeentefonds	0	300.000	506.327	506.327
Totaal overige stelposten	-100.000	350.000	606.327	956.327
Totaal stelposten	-90.000	664.327	1.078.650	1.338.575

Toelichting op de stelposten:

Stelpost onvoorzien

Voor onvoorziene omstandigheden is er een stelpost opgenomen van € 10.000,- per jaar.

Stelpost lasten investeringsprogramma 2027-2029

Vanaf 2026 zijn de lasten van het investeringsprogramma 2026-2029 voor het jaar 2026 direct verwerkt op de desbetreffende programma's. Aangezien deze kredieten bij vaststelling van de begroting direct beschikbaar worden gesteld hoeven de hierop betrekking hebbende kapitaallasten niet meer zoals voorheen via een begrotingswijziging overgeboekt te worden van deze stelpost naar desbetreffende programma. De kapitaallasten voor de investeringen vanaf 2027 worden niet beschikbaar gesteld bij de vaststelling van de begroting en blijven derhalve op deze stelpost geraamd.

Stelpost zorgplicht bibliotheek

De ontwikkelingen met betrekking tot een wetsvoorstel waarin de zorgplicht voor gemeenten en provincies naar de bibliotheek worden vastgelegd, volgen wij op de voet. In overleg met de participerende gemeenten en de bibliotheek wordt een beleidsnota opgesteld waarin de gevolgen voor de gemeenten nader worden uitgewerkt.

De kosten die hier eventueel uit voort vloeien kunnen worden gedekt uit het bedrag van € 100.000,-- dat in 2025 en in 2026 beschikbaar is gesteld door het rijk en die in een stelpost zijn gereserveerd (septembercirculaire 2024). Naar verwachting treedt de nieuwe wet in 2026 in werking.

Versterking lokale teams conform Kempisch Meerjarenbeleidskader

De Hervormingsagenda Jeugd zet in op stevige lokale teams als onderdeel van een meer integraal en preventief jeugdhulpstelsel. Deze teams moeten domein overstijgend werken, multidisciplinair zijn, met voldoende expertise en tijd om integraal naar de situatie van jeugdigen en gezinnen te kijken. De agenda benadrukt het belang van een structurele investering in de lokale teams om ze te versterken en te professionaliseren. Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, dat zich richt op een eenvoudiger, gezinsgerichte aanpak, benadrukt het belang van deze teams.

Het MeerJarenBeleidsKader Jeugd 2026-2029 geeft richting aan het verstevigen van het lokale team binnen de Kempen. Dit met als doel laagdrempelig ondersteuning te kunnen bieden vanuit het lokale team zodat de geïndiceerde, specialistische jeugdhulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare. Vanuit de meicirculaire 2025 zijn middelen vrijgekomen ten behoeve van de uitvoering van de hervormingsagenda. Zoals in de raadsinformatiebrief bij de meicirculaire 2025 is aangegeven, wordt vanaf 2026 € 100.000,- als

stelpost gereserveerd om uitvoering te kunnen geven aan dit onderdeel van het MeerJarenBeleidsKader Jeugd.

Stelpost onderuitputting BCF

De gemeenten mogen sinds 2003 bij uitvoering van overheidstaken de btw declareren bij het rijk. Hiervoor heeft het rijk het BTW-compensatiefonds, welke wordt gevoed vanuit het gemeentefonds. Jaarlijks houdt het rijk rekening met een bedrag waarmee het gemeentefonds wordt gekort en welke wordt gestort in het btw-compensatiefonds. In de meicirculaire t+1 wordt het verschil tussen de werkelijke declaraties door gemeenten en de onttrekking uit het gemeentefonds verrekend met het gemeentefonds in jaar t+1. Vaak is de onttrekking hoger dan de werkelijke declaraties, waardoor er een terug storting in het gemeentefonds plaatsvindt. De hoogte van dit bedrag wordt ook wel de onderuitputting bcf genoemd. Vanuit het rijk en provincie is het toegestaan om in de begroting t+1 maximaal de onderuitputting over t-1 in het jaar t te ramen. Dit betekent voor de begroting 2026 dat de onderuitputting BCF in de meicirculaire 2025 over 2024 als structurele baten mogen worden geraamd. In het ombuigingstraject bij de gemeente Eersel is besloten hiervan gebruik te maken. De onderuitputting die vanaf 2026 structureel geraamd mag worden bedraagt € 300.000,-. In de voorjaarsnota 2026 werd rekening gehouden met € 90.000,- omdat €210.000 werd gereserveerd voor eventuele dekking voor wegvallende suppletieuitkering herijking gemeentefonds (zie ook toelichting volgende stelpost). Aangezien het rijk heeft aangegeven deze suppletieuitkering tot en met 2026 te handhaven wordt de volledige onderuitputting bcf geraamd.

Stelpost herijking gemeentefonds

Sinds 2023 hebben de gemeenten te maken met de effecten van herijking van het gemeentefonds per 1-1-2023. Als gevolg van deze herijking ontvangt gemeente Eersel als nadeelgemeente nog een suppletie uitkering van € 506.327,-. Deze suppletieuitkering is een overbruggingsuitkering om het nadelig effect van de herijking niet direct te laten landen in de exploitatie van de gemeente. Het ministerie van binnenlandse zaken geeft aan dat tot 2027 deze suppletieuitkering niet wordt afgebouwd. Vanaf 2027 moet rekening worden gerekend worden met een extra last van € 300.000,- en de resterende suppletieuitkering ad € 206.327,- zal in 2028 worden geschapt.

Dit betekent dat de in eerdere begrotingen al voorziene stelpost ad € 300.000 vanaf 2026 voor 2026 komt vrij te vallen en dat in 2027 deze eerder geraamde stelpost blijft gehandhaafd en vanaf 2028 de stelpost wordt verhoogd naar € 506.327.

11. Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie, schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschriften voor, dat in de begroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht presenteren we in dit programma.

In de programma's 0 tot en met 10 staan alleen de kosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling die direct verband houden met het betreffende taakveld (en daarom ook niet centraal moeten worden begroot). Deze kosten verdelen we op basis van productieve uren en rekenen we vervolgens toe aan de programma's/taakvelden.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces, en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, hanteert het BBV een definitie van de overhead². Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden en welke kosten geen betrekking hebben op het primaire proces. Deze laatste kosten worden niet in de programma's 0 tot en met 10 geraamd, maar komen centraal als overheadkosten in programma 11. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan management (-ondersteuning), financiën, huisvesting, juridische zaken, documentaire informatievoorziening en communicatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ORGANISATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
42. Formatie <i>(verplicht)</i> <i>Begrote bezetting in fte per 1.000 inwoners</i>	2024: 6,0 2023: 6,0 2022: 4,5	Norm: 4,8 – 6,1
43. Bezetting <i>(verplicht)</i> <i>Werkelijke bezetting in fte per 1.000 inwoners</i>	2024: 5,6 2023: 5,0 2022: 4,5	Norm: 4,5 – 6,1
44. Apparaatskosten <i>(verplicht)</i> <i>Kosten per inwoner</i> <i>(apparaatskosten betreffen de salariskosten van het ambtelijk apparaat en de noodzakelijke middelen die nodig zijn voor het inzetten van personeel, huisvestings-, materieel- en automatiseringskosten.)</i> *1) zowel de norm 2024 als de realisatie zoals hier gepresenteerd wijkt af van hetgeen in de jaarrekening 2024 is weergegeven. De berekeningswijze sluit nu beter aan bij de definitie beleidsindicatoren van de VNG *2) vanaf 2026 wordt geen norm meer gepresenteerd. Elke norm die wordt weergegeven is discutabel. In de 2e bestuurlijke rapportage 2025 is een indexering van de werkelijke kosten uit de jaarrekening t-2 voorgesteld, echter hierbij ontbreekt dan de volumegroei door o.a. uitbreiding van taken. De nu gepresenteerde realisatie over 2024 en geraamde kosten over 2025 en 2026 geven weer een verloop van de apparaatskosten in tijd.	2024: € 664*1) Raming begroting 2025: € 724 2026: € 747	Norm:*2)
45. Externe inhuur <i>(verplicht)</i> <i>Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen</i>	2024: 25,3% 2023: 26,0% 2022: 26,3%	Norm: ≤ 20%
46. Overhead <i>(verplicht)</i> <i>% van totale lasten</i>	2024: 5,9% 2023: 6,0% 2022: 7,2%	Norm: ≤ 15%

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het continueren van het uitvoeren van de Organisatievisie;
- Het invullen van vacante posities met (nieuwe) medewerkers in dienst van de gemeente;
- Monitoren van bovenstaande indicatoren aan de hand van gegevens die beschikbaar komen vanuit het A&O-fonds

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

COMMUNICATIE

Indicator	Realisatie	Norm
47. Waardering inwoners communicatie en voorlichting (eigen indicator)	2024 Eersel: 6,7 Nederland: 6,3	*Norm: ≥ 6.3
Uitgedrukt in rapportcijfer	2022 Eersel: 6,7 Nederland: 6,3	

Wat gaan we daarvoor doen?

- Door focus op communicatie aan te brengen, inwoners voornamelijk meenemen in onderwerpen die 'buiten' leven;
- Inwoners tijdig betrekken door participatietrajecten te doorlopen in minimaal vijf projecten;
- Inzet van een breed aanbod aan (toegankelijke) communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie.

* Norm is aangepast naar landelijke gemiddelde.

De waardering van inwoners voor communicatie en voorlichting van onze gemeente, beweegt mee met het landelijke gemiddelde. Ons gemiddelde ligt wel altijd hoger dan het landelijke gemiddelde van gemeenten van dezelfde grootte. De afgelopen vijf jaar is het landelijke gemiddelde gedaald. Het is dan onrealistisch om voor onze gemeente een juist hogere norm van 6,9 in stand te houden.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2026

Personeel & Organisatie

Een zelfstandige gemeente vraagt om een sterke eigen organisatie om alle wensen van onze inwoners en de dienstverlening waar te maken. Er moet een evenwicht zijn in de ambities, (externe) ontwikkelingen en de daarbij horende capaciteit. Gemeente Eersel bereikt bovenstaande door de organisatievisie te integreren in het dagelijks werk van alle medewerkers. Gemeenten krijgen steeds meer taken toebedeeld vanuit het Rijk. In tijden van groei in werkzaamheden is onze organisatievisie van groot belang. De organisatievisie biedt een duidelijke focus, is een bindmiddel en geeft houvast in tijden van (snelle) veranderingen. Iedereen kan zich hierdoor verbinden aan vernieuwing, aan een set van waarden en een bijdrage leveren aan resultaten. In het door ontwikkelen van mens en organisatie, is ervoor gekozen de cultuurwaarden 'open en respectvol' en de speerpunten 'duurzaamheid en innovatie' de komende jaren leidend te maken. Samen dragen ze bij aan de identiteit van onze organisatie. Een identiteit waaraan iedereen zich kan verbinden.

Door de bekende arbeidskrapte probeert gemeente Eersel de medewerkers te binden aan de organisatie. Gemeente Eersel is een inclusieve en betrokken werkgever, die de ontwikkeling van medewerkers centraal heeft staan. De eventuele vacatures die desondanks toch uitgezet worden, worden steeds vaker bezocht. Het aandachtspunt blijft wel dat de inwerktijd van nieuwe medewerkers voor langere doorlooptijd zorgt in projecten. Ook ziet gemeente Eersel een trend dat steeds jonge(re) kandidaten zich melden op de vacatures. Gemeente Eersel geeft deze kandidaten graag een kans. Dit zorgt ervoor dat gemeente Eersel het opleidingsbudget volledig benut om (junior) medewerkers op te leiden. Daar tegenover staat ook dat senior medewerkers vaak meer tijd kwijt zijn met het inwerken van de nieuwe medewerkers. Dit zorgt er dan ook voor dat gemeente Eersel extern personeel inhuurt om de eerste periode van een nieuwe medewerker te overbruggen.

Uitbreiding formatie

Projectleiders

Ter vervanging van langdurige inhuur, wordt in afstemming met het presidium voorgesteld, twee projectleiders in vaste dienst te nemen (team uitvoering en beheer en ruimtelijke ontwikkeling). De kosten drukken voor 20% op de exploitatie en 80% op projecten.

Gemeentebalie

Bij de gemeentebalie zien we dat we de processen de afgelopen jaren hebben geoptimaliseerd en steeds meer digitaal zijn gaan werken. De formatie is niet toegenomen sinds 2012 terwijl de bevolking wel is toegenomen. De laatste jaren zien we dat de casussen complexer worden door o.a. verschillen van herkomst, waardoor de doorlooptijd toeneemt. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor adressenonderzoek. Daar komen we op dit moment onvoldoende aan toe. Hierdoor is uitbreiding van de formatie nodig met 0,67 FTE.

WMO

Bij WMO zien we de komende jaren nog een toename van het aantal casussen. Deze ontwikkeling loopt door tot ongeveer 2035 door o.a. een ouder wordende doelgroep. We zijn verantwoordelijk geworden voor de procesregie zorg en we zien dat we rekening moeten houden met steeds complexere casuïstiek. Ook hier is capaciteitsuitbreiding met 0,67 FTE noodzakelijk.

Communicatie

Een gemeente werkt aan heel veel projecten. Hoe communiceren we dit nou naar inwoners, zonder ze te overstelpen met informatie, waar ze soms ook helemaal niet op zitten te wachten? We werken in Eersel met de methode 'Focus op communicatie'. Een methodiek die we nu vier jaar inzetten. We kiezen onderwerpen die leven in onze samenleving, die concreet worden voor onze inwoners en die politieke prioriteit hebben. Door keuzes te durven maken kunnen we communicatie beter inzetten voor het maatschappelijke belang. Voordeel is dat we onze inwoners en de gemeente dichter bij elkaar kunnen brengen, omdat we werken met maatschappelijke relevante thema's. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de overheid.

In maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen, waarin communicatie een rol heeft in de voorbereiding en uitvoering. Vervolgens is het van belang dat we met de (nieuwe) wethouders een plan opstellen om zowel de organisatie als onze inwoners te informeren over zijn of haar portefeuille en ambities. Ook kijken we samen met het college of politieke prioriteiten veranderd zijn. Hierop passen we dan de thema's van focus op communicatie aan.

Eind 2026 staat de inwonerspeiling op het programma. Deze voeren we één keer per twee jaar uit. We bouwen voort op de nieuw geïntroduceerde peiling uit 2024, zodat vergelijking in de tijd mogelijk wordt. In de tussentijd onderzoeken we of we kunnen gaan werken met flitspeilingen. Zo kunnen we snel naar de mening van onze inwoners vragen over een bepaald onderwerp.

Verder kijken we hoe we het geïntroduceerde platform met resultaten (www.eersel.nl/inwonerspeiling) door kunnen ontwikkelen. Ook op het gebied van toegankelijkheid. Want digitale toegankelijkheid is een continu proces. We laten de website regelmatig toetsen, zodat we weten waar we dan staan. Zo kunnen we een plan van aanpak maken over hoe we hier nog verder in kunnen groeien.

Participatie

De manier waarop we inwoners, ondernemers en instellingen betrekken is ontzettend belangrijk. Hoe creëren we een zo groot mogelijk draagvlak voor onze plannen? Op welk moment betrekken we onze belanghebbenden? En wat is dan onze vraag? Soms kun je alleen informeren, om in een volgende fase het project/ plan echt samen vorm te geven. Als organisatie willen we onze projecten/ plannen zoveel als mogelijk laten aansluiten bij de behoefte van de omgeving. Waarbij we vooraf helder zijn over de wettelijke of ruimtelijke kaders waarin participatie mogelijk is. De methode die we hiervoor gebruiken is van Relevant Gesprek® (dit is een methode om participatiegesprekken te voeren): een simpele en gestructureerde werkwijze om te bepalen hoe je de omgeving betreft bij jouw vraagstuk. Belangrijk: het gaat hierbij om participatie op gemeentelijke initiatieven. We hebben in 2024 hiermee een start gemaakt en in 2025 de methode verder geïntegreerd. We gaan nu aan de slag met een participatieverordening, zodat inwoners op een duidelijke en eerlijke manier kunnen meedenken over besluiten die hen raken. In de verordening staat wanneer en op welke manier inwoners mee kunnen doen, en hoe we terugkoppelen wat er met hun ideeën gebeurt.

Digitale dienstverlening

De dienstverlening aan inwoners verloopt steeds meer digitaal. Hoewel inwoners nog zelf kunnen kiezen hoe ze informatie op- of aanvragen bij de gemeente, moet de gemeente haar processen digitaal inrichten voor de inwoners die graag digitaal communiceren. Voorbeelden hiervan zijn het doorontwikkelen van de

digitale handtekening en communicatie via de digitale Berichtenbox ipv fysieke post. De gemeente moet ervoor zorgen dat informatie goed wordt opgeslagen en beheerd, zodat deze later gemakkelijk weer terug te vinden is en we inwoners snel van de gevraagde informatie kunnen voorzien. Dit uitvoeringsbeleid is vastgelegd in een bewaarstrategie en het informatiebeheerplan.

Datagedreven werken

We werken aan een visie op datagedreven werken om te bepalen hoe datagedreven werken kan bijdragen aan meer inzicht in dienstverleningsbehoeftes, efficiëntere inrichting van werkprocessen en het maken van effectieve beleidskeuzes. Besluiten kunnen dan steeds meer gebaseerd worden op en onderbouwd worden met analyses over de (feitelijke) informatie en kennis over en verwachte ontwikkeling van onze gemeente. Het doel is om ook in 2026 te kunnen voldoen aan de groeiende vraag binnen de organisatie naar informatie op basis van data.

Bestuursopdracht Combinatiekansen

Het streven is om in de raadsvergadering van januari 2026 een voorstel voor te leggen in het kader van de Bestuursopdracht Combinatiekansen. De bestuursopdracht bestaat uit 4 deelopdrachten:

1. Combinatiekansen Maatschappelijke voorzieningen: Programma van Eisen voor Rythovius College, Muzenval, bibliotheek en muziekschool/JAM met een globale raming.
2. Combinatiekansen Buitensportvoorzieningen: Programma van Eisen voor Atletiekvereniging DES, Hockeyclub Eersel, Voetbalvereniging E.F.C., Toer- en wielclub De Contente en Tennis- en Padelvereniging Eresloch met een globale raming.
3. Nieuw gemeentehuis: Programma van Eisen met een globale raming.
4. Vrijkomende locaties: Ontwerp vrijkomende locaties met een globale raming.

Het resultaat van de 4 deelopdrachten worden samengebracht in één voorstel. Afhankelijk van de besluitvorming hierover wordt vervolgens verdere uitvoering gegeven aan de deelprojecten.

Dekking voor het Rythovius College is via het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2024-2038 voorzien. Aanvullende investeringskosten van deze bestuursopdracht zijn pas bij het voorstel inzichtelijk en zijn dus niet vertaald in deze begroting.

Visie op dienstverlening aan medewerkers en burgers

Eind 2025 wordt een hernieuwde visie geschreven op dienstverlening aan medewerkers en inwoners. In 2026 zal deze geïmplementeerd worden. Kosten die hieruit voortvloeien ten behoeve van systeemaanpassingen, personele inzet en mogelijk gebouwelijke aanpassingen zullen ter besluitvorming voorgelegd worden aan de Raad.

Toelichtingen op investeringen 2026

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2026 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2025 van boven de € 25.000.

Investerings- (bedragen in €)	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2026	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Vervanging materieel buitendienst (overig)	60.000	0	60.000
Totaal investeringen	60.000	0	60.000

Vervanging materieel buitendienst (overig)

Dit betreft een nieuwe werkbus ter vervanging van de huidige oude werkbus, deze is afgeschreven.

Exploitatie

Het programma bestaat uit de volgende productgroep:

1. Overheadkosten.

Programma: Overhead						
Productgroep	Rekening	Begroting	Begroting 2026 - 2029			
(bedragen in €)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
LASTEN						
Kapitaallasten en apparaatskosten incl. overhead	28.033.244	29.764.127	29.386.787	29.634.122	30.599.458	31.759.016
Totaal lasten	28.033.244	29.764.127	29.386.787	29.634.122	30.599.458	31.759.016
BATEN						
Baten incl. beschikking reserves t.b.v. kapitaallasten	2.683.533	4.367.507	2.846.419	2.479.526	2.690.930	3.096.930
Totaal baten	2.683.533	4.367.507	2.846.419	2.479.526	2.690.930	3.096.930
Saldo (baten – lasten)	-25.349.711	-25.396.620	-26.540.368	-27.154.596	-27.908.528	-28.662.086
OVERIGE LASTEN						
Kapitaallasten	-3.437.995					
Apparaatskosten	-15.486.169					
correctie beschikking dekkingsreserve 0-10		3.024.881	1.676.437	1.620.906	2.026.685	2.431.783
Doorbelasting kapitaallasten programma 0-10		-4.595.749	-3.842.408	-4.134.479	-4.710.784	-5.029.893
Doorbelasting apparaatskosten programma 0-10		-16.268.510	-16.895.526	-16.860.526	-16.869.526	-16.872.526
Doorbelasting naar kapitaaldienst		-322.789	-413.944	-413.944	-413.944	-413.944
Doorbelasting renteresultaat taalveld 05 naar progr.10		55.209	318.814	17.794	-540.239	-1.448.395
Totaal overige lasten	-18.924.163	-18.106.958	-19.156.627	-19.770.249	-20.507.808	-21.332.975
OVERIGE BATEN						
Beschikking reserve i.v.m. kapitaallasten	175.637	0	0	0	0	0
Totaal overige baten	175.637	0	0	0	0	0
Saldo programma overhead	-6.249.911	-7.289.662	-7.383.741	-7.384.347	-7.400.720	-7.329.111

In de tabel op de volgende pagina worden de totale loonkosten incl. (aandeel GRSK+Kempenplus) en overheadkosten weergegeven uit de programma's 0-11. Zo wordt inzicht verstrekt van de totale lasten

gemeente breed, waarbij de toelichting hierop centraal wordt verstrekt. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden de lasten die geen betrekking hebben op het taakveld overhead doorbelast naar de programma's 0 t/m 10. Dit is een budgettair neutrale boeking, behoudens de doorbelasting naar projecten. Deze boeking betreft immers een ontlasting van de exploitatie, omdat hierbij o.a. ambtelijke inzet (projectleiding) wordt toegerekend aan bestaande kredieten, waarvan de kapitaallasten al geraamd zijn in de exploitatie.

Overheadkosten (bedragen in €)	Begroting 2026	Begroting 2025	Vershil 2026-2025
Lonen en salarissen	11.426.752	10.850.108	576.644
Bijdragen (GRSK afd. MD-VTH én KempenPlus)	8.844.764	8.301.090	543.674
A. Totaal apparaatskosten personeel	20.271.516	19.151.198	1.120.318
Overhead organisatiekosten			
Indirecte personeelskosten incl. P&O	505.515	701.988	-196.473
ICT (incl. SSC en excl. kapitaallasten)	2.489.491	2.380.408	109.083
Huisvestingskosten (excl. kapitaallasten)	212.173	303.383	-91.210
Facilitaire zaken/inkoop/administratie/ verzekeringen	560.287	526.115	34.172
Materieel/werf buitendienst (excl. kapitaallasten)	244.703	192.565	52.138
Algemene kosten	106.572	201.572	-95.000
B. Totaal overhead organisatie	4.118.741	4.306.031	-187.290
Apparaatskosten en Overheadkosten (A+B)	24.390.257	23.457.229	933.028
Kapitaallasten	4.145.362	5.136.481	-991.119
Beschikking reserves tbv kapitaallasten	-1.676.437	-3.141.881	1.465.444
Renteresultaat	-318.814	-55.209	-263.605
Rentelasten mbt bouwgrondexploitatie	0	0	0
C. Totaal kapitaallasten	2.150.111	1.939.391	210.720
Totaal apparaatskosten, overheadkosten en kapitaallasten (A+B+C)	26.540.368	25.396.620	1.143.748
Doorbelasting apparaatskosten aan progr. 0-10	-16.895.526	-16.268.510	
Doorbelasting kapitaallasten incl. beschik res. aan progr. 0-10	-2.165.971	-1.570.868	
Doorbelasting apparaatskosten aan projecten	-413.944	-322.789	-91.155
doorbelasting renteresultaat taakveld 05 naar progr. 10	318.814	55.209	
Totaal lasten minus baten programma 11	7.383.741	7.289.662	

Toelichting begroting 2026 ten opzichte van 2025

A. Apparaatskosten personeel

Lonen en salarissen

Dit betreffen de loonkosten inclusief overige personeelskosten (voornamelijk reis- en verblijfskosten) van alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente Eersel. Deze kosten stijgen jaarlijks mede als gevolg van cao-ontwikkelingen. De omvang van de personeelslasten stijgen in 2026 met € 576.644,- ten opzichte van de begroting 2025.

GRSK en Kempenplus

De structurele lasten van de bijdrage aan de GRSK voor de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening, Vergunningverlening en Handhaving en de bijdrage aan Kempenplus worden hier geraamd. Het betreft hier de uitvoeringskosten van deze gemeenschappelijke regeling. Per saldo zijn deze € 544.000,- hoger ten opzichte van de begroting 2025. Deze lasten waren al meegenomen het geactualiseerd saldo bij de voorjaarsnota 2026-2029.

B. Overhead organisatie

Indirecte personeelskosten

Onder de indirecte personeelskosten worden de kosten van salarisadministratie, opleidingen, inhuur bij ziekte, Arbo, ondernemingsraad en bedrijfshulpverlening verantwoord. Deze kosten zijn ten opzichte van de begroting 2025 gedaald met € 196.000,-. Dit komt grotendeels door een verlaging van het budget voor vervanging tijdens ziekte. In de begroting 2025 zijn hier incidenteel hogere uitgaven geraamd.

ICT

Deze raming betreft de ICT-lasten inclusief de bijdrage aan het SSC en heeft betrekking op de kosten voor bijvoorbeeld software, welke niet zijn opgenomen in de begroting van het SSC. Deze lasten zijn € 109.000,- hoger dan geraamd in 2025.

Huisvestingskosten

Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storting onderhoudsvoorziening en inventaris. Ook huurbaten als gevolg van het beschikbaar stellen van werkplekken (o.a. aan GRSK afd. VTH en staf). Per saldo zijn de lasten met € 91.000,- gedaald ten opzichte van de begroting 2025. Dit komt met name door de gestegen vergoeding voor werkplekken die wij ontvangen voor het huisvesten van de collega's van de GRSK.

Facilitaire zaken/inkoop/administratie/verzekering

Het betreft hier de kosten van papier- en drukwerk, portokosten, catering, vakinformatie, inkoopbureau, accountantskosten en verzekeringen. Deze geraamde kosten zijn € 34.000,- hoger dan geraamd in de begroting 2025. Dit betreft voornamelijk de hogere premies voor verzekeringen.

Materieel werf buitendienst

De directe exploitatielasten van de gemeentewerf en het materieel van de buitendienst inclusief het beheer en onderhoud van de personenauto's. Deze geraamde lasten zijn € 52.000,- hoger dan geraamd in de begroting 2026. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door stijging van de verwerkingskosten afval en vervanging/onderhoud inventaris.

Algemene kosten

Onder algemene kosten worden de uitgaven geraamd voor communicatie, representatiekosten, landelijke ombudsman en planning & control). De geraamde lasten in 2026 zijn € 95.000,- lager dan geraamd in 2025 voornamelijk door incidenteel geraamde inhuur personeel in 2025.

C. Kapitaallasten

De bruto kapitaallasten worden deels gedekt middels beschikking over de reserves, waarna de netto kapitaallasten resteren. De netto kapitaallasten (rente en afschrijving), welke worden toegerekend aan de exploitatie, worden voor 2026 geraamd op afgerond € 2.150.000,-. Deze kapitaallasten zijn in eerste instantie als last geraamd in het programma "Overhead" en worden vervolgens grotendeels doorbelast aan de programma's. Ten opzichte van de begroting 2025 (inclusief begrotingswijzigingen tot en met juli 2025) is sprake van een stijging van de netto kapitaallasten met afgerond € 211.000,-. Deze stijging wordt veroorzaakt door extra kapitaallasten uit het MIP en beperkte vrijval van kapitaallasten.

D. Doorbelasting apparaatskosten aan projecten

In programma 11 worden de totale overheadkosten verantwoord welke vervolgens grotendeels worden doorbelast naar de programma's. Deze doorbelasting is budgettair neutraal behoudens de doorbelasting aan de kredieten. In 2026 wordt afgerond € 414.000,- (6.413 uren) doorbelast aan kredieten. Dit is afgerond € 91.000,- meer dan in 2025.

Beleidsdocumenten

- Organisatievisie gemeente Eersel

PARAGRAFEN

1. Lokale heffingen

Wat zijn lokale heffingen?

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
 - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
 - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen met een inflatiecorrectie voor de uitgaven. Op basis van de voorjaarsnota 2026-2029 wordt uitgegaan van een inflatie van 2,7%.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staan de geraamde inkomsten (afgerond) van de lokale heffingen voor 2025 en 2026. Ook de gerealiseerde opbrengsten uit 2024 staan in het overzicht.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN (bedragen in €)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerende zaakbelasting	4.109.905	4.751.790	4.880.088
Toeristenbelasting *3	1.040.207	725.824	825.825
Forensenbelasting *3	105.288	51.100	52.480
Precariobelasting	34.823	31.185	32.000
Reclamebelasting *1	46.097	51.457	52.850
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.872.356	5.611.356	5.843.243
Niet algemene dekkingsmiddelen			
Afvalstoffenheffing	1.232.650	1.577.400	1.704.000
Rioolheffing	2.265.352	2.436.414	2.502.198
Leges	914.027	902.342	1.209.825
Vermakelijkhedenretributie	87.980	102.200	115.000
Totaal niet algemene dekkingsmiddelen	4.500.009	3.440.956	3.827.023

*Zoals uit de toelichting blijkt, wordt deze opbrengst volledig uitgekeerd aan het SPE zodat deze belasting in feite geen algemeen dekkingsmiddel is.

*3 De werkelijke opbrengsten in 2024 bedroegen voor toeristenbelasting € 723.750 en voor forensenbelasting € 68.101. Doordat de opbrengsten hoger waren dan het nog te ontvangen bedrag wat vanuit 2023 was opgevoerd geeft dit technisch een hogere opbrengst weer bij de jaarrekening 2024.

Onroerende zaakbelasting OZB

De totale geraamde OZB-opbrengst 2026 wordt ten opzichte van 2025 verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,7%.

Toeristenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2026 bedraagt € 825.825,- (raming 2025: € 725.824,-). Uit het ombuigingstraject welke vertaald is in de voorjaarsnota 2026-2029 wordt verwacht dat de opbrengst van de toeristenbelasting circa € 100.000,- hoger zal zijn dan geraamd in 2025. De tarieven voor de toeristenbelasting blijven ongewijzigd.

Forensenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2026 bedraagt € 52.480,- (raming 2025: € 51.100,-).

Precariobelasting

De geraamde opbrengst voor 2026 bedraagt € 32.000,- (raming 2025: € 31.185,-).

Reclamebelasting

De geraamde opbrengst voor 2026 bedraagt € 52.850,- (raming 2025: € 51.457,-). Jaarlijks wordt hiervan een bijdrage aan de SPE (Stichting Promotie Eersel) uitgekeerd.

Afvalstoffenheffing

Het tarief van de afvalstoffenheffing 2026 dient nog te worden vastgesteld. Bij het afzonderlijk raadsvoorstel behorende bij de vaststelling van de tarieven 2026 worden de begrotingscijfers afvalverwijdering 2026, indien nodig, geactualiseerd.

Overzicht verdeling kosten afval

Onderstaande tabel is een uiteenzetting van de tarieven die worden gehanteerd voor de afvalstoffenheffing en de keuzes die daarbij worden gemaakt. Daarbij zijn de gegevens verzameld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn de grootste kostenposten. Voor het taakveld overhead wordt € 98.000,- begroot. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. De kosten worden gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadskosten, gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, (extra-comptabel) worden meegenomen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing. De compensabele btw en de niet-doorbelaste overhead worden verwerkt in de tarieven.

Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens mag een gemeente een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en daar is binnen onze gemeente ook sprake van. Dit komt mede doordat we poorttarieven van de Milieustraat en vergoedingen voor, papier, plastic, metaal en drinkkartons ontvangen. De totale inkomsten hiervan zijn € 460.000,-. De compensabele btw en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (bedragen in €)	Begroot 2026
Kosten taakveld afval	-1.845.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	460.000
Netto kosten taakveld	-1.385.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-98.000
Compensabele btw	-289.000
Egalisatievoorziening	68.000
Totale kosten taakveld afval	-1.704.000
Opbrengst heffingen	1.704.000
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Het tarief van de rioolheffing 2026 dient nog te worden vastgesteld. De ontvangst van de rioolheffing 2026 wordt geraamd op € 2.502.000,-. Daarbij is rekening gehouden met 2,7% inflatiecorrectie.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De kosten zijn geraamd op basis van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan, vastgesteld op 1 november 2022 (vGRP 2023-2027). Daarnaast is € 254.000,- begroot voor het taakveld overhead. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze zijn geraamd op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. Daarbij zijn de kosten gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, (extra-comptabel) meegenomen worden in de berekening van de kostendekkende rioolheffing.

Kostendekkendheid van de riolering (bedragen in €)	Begroot 2026
Kosten taakveld riolering	-2.143.000
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	0
Netto kosten taakveld	-2.143.000
	0
<i>Toe te rekenen kosten</i>	0
Overhead	-254.000
Compensabele btw	-311.000
Egalisatie taakveld riolering	205.000
Totale kosten taakveld riolering	-2.502.000
Opbrengst heffingen	2.502.000
Dekkingspercentage	100%

Wat betekent het voor de portemonnee van onze inwoners?

Hieronder staat per belastingsoort beschreven hoe de lasten voor het begrotingsjaar 2026 worden berekend. Bij deze indicatieve berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing 2026 moet nog worden vastgesteld. In onderstaand overzicht is uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de berekening wordt jaarlijks bij de begroting uitgegaan van het gemiddeld aantal ledigingen. Voor 2026 is dat gemiddeld 7,41 GFT ledigingen en 4,44 restafval ledigingen.

Voor de berekening van de lastendruk voor de OZB is aansluiting gezocht bij de lokale lasten calculator van coelo.nl. Die gaat in 2025 uit van een last van € 389,- per huishouden gebaseerd op een gemiddelde WOZ-waarde van € 545.578,- en het vastgestelde tarief van 0,0713% voor 2025. Doordat de OZB met 2,7% wordt verhoogd stijgt de gemiddelde last naar € 399,50 in 2026.

De lokale lastendruk (bedragen in €)	2025	2026
OZB (verhoging van 2,7%)	389,00	399,50
Rioolheffing (verhoging van 2,7%)	322,00	331,00
Afvalstoffenheffing (verhoging van 6%)	215,00	228,00
Totaal lastendruk	926,00	958,50

Leges

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst voor 2026 bedraagt € 1.334.000,-. In 2026 worden € 1.582.000,- aan kosten verwacht om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken worden de kosten hieronder uitgesplitst per taakveld.

Kostendekkendheid van de leges (bedragen in €)	Begroot 2026
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-406.000
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-921.000
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-25.000
Netto kosten taakvelden	-1.352.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-230.000
Totale kosten taakvelden	-1.582.000
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	1.334.000
Dekkingspercentage	84%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten.

Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning.

Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking. De kostendekkendheid voor gemeenteleges in Eersel bedraagt 84%. De kostendekking van gemeenten ligt gemiddeld tussen de 70% en 90%.

Het onderstaand overzicht geeft de mate van kostendekkendheid van de leges weer per titel:

Kostendekkendheid per titel (bedragen in €)	Lasten 2026	Baten 2026	Kosten- dekkendheid
Titel 1	609.079	483.955	79%
Titel 2	948.764	830.000	87%
Titel 3	25.162	20.000	79%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.583.005	1.333.955	84%

Beleid en beleidsdocumenten

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- De diverse belastingverordeningen;
- Het raadsbesluit 'Afbakening belastinggebied waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd en vaststelling maximumbedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing'.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wat is weerstandsvermogen en risicobeheersing?

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Leidend in het bepalen van de risico's is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:

1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,- < € 50.000,- (€ 37.500,-)
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,- < € 250.000,- (€ 150.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,- < € 750.000,- (€ 500.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,- < € 1.250.000,- (€ 1.000.000,-)
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,- (geschat indicatief risico)
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).
5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen.;
- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;

- Om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

De gemeente dient om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van € 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting/onderbouwing.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen, die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:

- De stelpost onvoorzien
- Saldo van de jaarschijven

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:

- De omvang van de algemene reserve vrij besteedbaar
- De omvang van de algemene reserve weerstandsvermogen
- De omvang van de bestemmingsreserves zonder beslaglegging

Exploitatie (bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Stelpost voor onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Saldo jaarschijf excl. bouwgrondexploitatie	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412
Weerstandscapaciteit in exploitatiefeer	1.619.867	356.490	-1.822.144	-2.504.412
Vermogen				
Stand reserves per	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Algemene reserve vrij besteedbaar	17.832.879	17.832.879	17.832.879	17.832.879
Algemene reserve weerstandvermogen	4.250.000	4.250.000	4.250.000	4.250.000
Bestemmingsreserves zonder beslaglegging*	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit in vermogensfeer	22.082.879	22.082.879	22.082.879	22.082.879
Weerstandscapaciteit	23.702.746	22.439.369	20.260.735	19.578.467

*Op grond van de Financiële verordening gemeente Eersel 2024 (artikel 18 lid 2c) kan de raad besluiten om ook eventuele bestemmingsreserves mee te nemen bij het bepalen van het weerstandsvermogen indien benodigd

Risicobeheersing

In onderstaande tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Risico (bedragen in €)	Kans	Mate van inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
Wet maatschappelijke ondersteuning	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	200.000	Accepteren	800.000
Bijzondere bijstand	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
WW-verplichting	2	Slecht	50.000	Accepteren	100.000
<i>anties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Stroomaansluiting zwembad	1	Slecht	100.000	Accepteren	100.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Prijsstijgingen	4	Slecht	100.000	Accepteren	400.000
Renteontwikkeling	4	Redelijk	50.000	Accepteren	200.000
Wateroverlast	4	Redelijk	100.000	Accepteren	400.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					4.100.000

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (€ 4.100.000,-). De ratio weerstandsvermogen 2026 bedraagt 5,78 (€ 23.702.746,- gedeeld door € 4.100.000,-). Voor de jaren 2027 tot en met 2029 bedraagt de ratio respectievelijk 5,47, 4,94 en 4,78.

Dit ratio voldoet aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (een gezond ratio ligt tussen 1 en 2). Deze ratio's liggen hoger dan de ratio's zoals vermeld in de begroting 2025, voornamelijk als gevolg van de stijging van het weerstandsvermogen/ algemene reserve vrij besteedbaar. Zodra de algemene reserve vrij besteedbaar wordt aangesproken zal dit invloed hebben op dit ratio.

Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

Combinatiekansen

Het resultaat van de 4 deelopdrachten zoals beschreven in programma 1 onder ontwikkelingen/speerpunten 2026, worden samengebracht in één voorstel. Afhankelijk van de besluitvorming hierover wordt vervolgens verdere uitvoering gegeven aan de deelprojecten.

Dekking voor het Rythovius College is via het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2024-2038 voorzien. Aanvullende investeringskosten van deze bestuursopdracht zijn pas bij het voorstel inzichtelijk en zijn dus niet vertaald in deze begroting.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden:

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal Wmo-voorzieningen dat uiteindelijk wordt ingezet en is dus lastig te ramen. Sinds 2019 zien we een stijging van de inzet van Wmo-voorzieningen. Deze stijging zien we met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnementstarief per 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Inmiddels wil het rijk naar een inkomensafhankelijk bijdrage voor alle Wmo

voorzieningen. Verwacht wordt dat deze bijdrage per 1 januari 2027 wordt ingevoerd. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500,-.

Jeugdhulp

Landelijke budgetten vanuit het Rijk zijn structureel te laag. Om die reden zijn de rijksmiddelen verhoogd, waarbij het rijk er rekening mee houdt dat deze verhoging deels tijdelijk is, dit in relatie tot de hervormingsagenda Jeugd, waarin diverse maatregelen zijn opgenomen om de jeugdzorgkosten te verlagen. In lijn met de landelijke ontwikkelingen zien we ook binnen de Kempengemeenten een trend van stijgend jeugdhulpgebruik en stijgende kosten. Zowel de indexatie van tarieven, het aantal cliënten als de duur van de trajecten is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling.

Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed. Om die reden is inmiddels in Kempenverband een pilot met huisartsen gestart om de samenwerking te bevorderen.

Voor de specialistische jeugdzorg zijn we als gemeente afhankelijk van enkele essentiële zorgaanbieders. Als deze aanbieders in financiële problemen komen, raakt dit direct de gemeente als afnemer. Deze kwetsbaarheid is derhalve een risico. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000,-.

Bijzondere bijstand

Gemeenten hebben een taakstelling om statushouders te huisvesten. Door de toestroom van vluchtelingen uit met name Syrië is deze taakstelling toegenomen. Statushouders die nieuw worden gehuisvest doen vaak een beroep op bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten. Door de toegenomen taakstelling nemen de kosten van bijzondere bijstand aanzienlijk toe.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500,-.

Verontreinigde grond

In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors. Vooralsnog wordt er rekening gehouden met een tweejaarlijks risico van € 150.000,-.

WW-verplichtingen

De gemeente is risicodragers voor extra WW-verplichtingen dus mogelijk wordt de gemeente vanuit het UWW aangesproken op de WW-verplichting. Vooralsnog wordt er rekening gehouden met één risico in de twee jaren van € 50.000,-.

Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties:

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen

er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn. Vooral nog wordt dit risico financieel jaarlijks ingeschat voor € 150.000,- .

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, in de vorm van imago en/of financiële schade. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand niet in te schatten. De gemeente en de GRSK werken op het gebied van digitale veiligheid integraal en privacy samen om beveiligingsrisico's te verlagen. Er worden technische maatregelen genomen om dreigingen te monitoren en in geval van een calamiteit snel de juiste expertise in te kunnen schakelen. Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische kant van informatiebeveiliging en privacy, waarbij we maatregelen vanuit de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) uitwerken in beleid, procedures en werkafspraken. Daarnaast is er veel aandacht voor het vergroten van bewustzijn en kennis voor informatiebeveiliging en privacy. Dat doen we aan de hand van bewustwordingscampagnes via ons Kempenbrede platform 'Digibewust in de Kempen'. Vooral nog wordt dit risico ingeschat voor € 150.000 eens in de vier jaar.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen. Vooral nog wordt dit risico ingeschat voor € 150.000,- eens in de vier jaren.

Stroomaansluiting zwembad

Wij hebben voor nu een 3x 80 ampère stroomaansluiting gekregen en een gasaansluiting. Hiermee kunnen wij totdat wij een grote aansluiting krijgen het gebruik gebruiken met een "hybride systeem". Als de grote aansluiting verkregen en gerealiseerd is en wij het juiste contractvermogen krijgen, dan kan het omgezet worden naar een all electric systeem. Enexis kan op dit moment nog niet aangeven wanneer wij dit kunnen verwachten. Vooral nog wordt rekening gehouden met een eenmalig risico van € 100.000,-

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres, echter door afschaffing van de systematiek van "samen trap op trap af" is een belangrijke fluctuatie hiermee weggenomen. Hiervoor in de plaats wordt de uitkering bijgesteld op basis van een volumeontwikkeling op basis van een 8-jaars gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (Bbp) en een prijsontwikkeling van het lopende jaar Bbp. Daarentegen zijn er nog diverse zaken waar onzekerheid over is en derhalve een risico vormen. In de meicirculaire 2025 is het accres bijgesteld als gevolg van de voorjaarsnota van het rijk. Gemeenten worden in deze circulaire gecompenseerd voor de lasten met name in de jeugdzorg voor de jaren 2026 en 2027. Vanaf 2028 resteert nog steeds een forse terugval in de hoogte van de algemene uitkering. Daarnaast is er een risico inzake het btw compensatiefonds

BTW-compensatiefonds

In de algemene uitkering houdt het rijk rekening met een ingeschatte declaratie btw compensatie door de gemeenten voor hun overheidstaken. In de meicirculaire t+1 rekent het rijk af het verschil tussen de inschatting en de werkelijke gedeclareerde btw. Vanaf 2026 wordt gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om de onderuitputting BCF zoals in de meicirculaire 2025 is afgerekend over 2024, vanaf 2026 structureel te ramen. Door rekening te houden met onderuitputting, is het risico dat het BCF-afrekening nog positief uit pakt, kleiner dan indien geen rekening wordt gehouden met onderuitputting. Jaarlijks moet het bedrag van onderuitputting waarmee structureel in de begroting rekening wordt gehouden worden bijgesteld conform de afrekening in de meicirculaire t-1. Vooral nog wordt voor de algemene uitkering totaal rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000,-.

Prijsstijging

In de begroting wordt rekening gehouden met een prijsstijging. De inflatie en daaruit voortvloeiende prijsstijging is onzeker en daarmee lastig te ramen. Vooral nog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 100.000,-.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Gemeente Eersel zal binnen enkele jaren geldleningen moeten gaan aantrekken ter financiering van de lopende kredieten. Voor nieuwe investeringen wordt op dit moment gerekend met 3,4% rentelast. Dit ligt in lijn met de huidige rente voor langlopende geldleningen (juni 2025).

Echter het tijdstip waarop de geldlening daadwerkelijk moeten worden aangetrokken en de werkelijke rente op dat moment zijn onzeker. Ondanks dat we financieel anticiperen op de gestegen rente blijft er een risico. De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Vooralsnog wordt dit risico (dus naast het voorziene) financieel ingeschat op € 50.000,- per jaar.

Wateroverlast

De afgelopen 2 jaar werd er veel wateroverlast in Wintelre ervaren. Het riool blijkt dan onvoldoende in staat te zijn om deze wateroverlast te voorkomen. Met nieuwe kennis over de onderliggende oorzaak / probleem van de wateroverlast, alsook de gewenste verbreding van de scope gaan we proberen de wateroverlast te verminderen. Niettemin zal er bij wateroverlast schade ontstaan waarvoor ook de gemeente aan de lat staat. Hierbij kan gedacht worden aan reparaties van wegen, extra investeringen in het riool en toename groenonderhoud / bomen vervangen. De financiële consequenties hiervan zijn lastig in te schatten. Vooralsnog wordt voor de wateroverlast totaal rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 100.000,-.

Kengetallen

In de begroting worden een aantal financiële kengetallen opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- grondexploitatie;
- belastingcapaciteit.

In onderstaande tabel wordt per kengetal aangeven in welke categorie de gemeente Eersel zit. De categorieën bestaan uit:

A = Goed

B = Voldoende

C = Onvoldoende

Hierbij wordt enkel het kengetal in het begrotingsjaar als waarde genomen voor de toekenning van de categorie.

Kengetal	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Bandbreedte	Beoordeling Eersel begrotingsjaar (2026)
Netto schuldquote	46,95%	52,37%	115,92%	123,85%	Cat A < 90% Cat B >90 <130% Cat C > 130%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46,92%	52,35%	115,91%	123,85%	Cat A < 90% Cat B >90 <130% Cat C > 130%	A
Solvabiliteitsratio	51,51%	51,70%	39,94%	37,74%	Cat A > 50% Cat B >20 <50% Cat C < 20%	B
Structurele exploitatieruimte	2,44%	0,56%	-3,03%	-4,14%	Cat A > 0% Cat B 0% Cat C < 0%	A
Grondexploitatie	-1,83%	-1,28%	0,00%	0,00%	Cat A > 20% Cat B > 20 <35% Cat C > 35%	A
Belastingcapaciteit	91,03%	91,03%	91,03%	91,03%	Cat A < 95% Cat B > 95 < 105% Cat C > 105%	A

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft derhalve een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Voor de jaren 2026 en 2027 is dit kengetal in categorie A. Dit betekent relatief lage financieringslasten voor deze jaren. Voor de jaren 2028 en 2029 gaat dit kengetal naar de B categorie. Dit wordt met name veroorzaakt door de enerzijds de nog te financieren lopende investeringen (restantkredieten) en anderzijds investeringen die nu in het MIP zijn opgenomen. Ter voorkoming van overschrijding van de door VNG geadviseerde norm (130%), is het verstandig om bij de toekomstige investeringen rekening te houden met deze schuldquote. Bij overschrijding van de norm is het verstandig dat er perspectief is om weer uit de schulden te komen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allen worden terugbetaald, wordt de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekend voor de schuldenlast. Omdat wij weinig leningen hebben verstrekt wijken de percentage slechts zeer beperkt af van de Netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente haar bezittingen heeft gefinancierd met eigen vermogen. Het solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Eersel. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Op dit onderdeel scoren we in categorie B. De terugloop van de solvabiliteit heeft enerzijds te maken met de financiering van de restantkredieten en anderzijds met de investeringen die in de toekomst worden begroot en de invloed die dit heeft op het balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves). Het wordt in een percentage uitgedrukt. Voor het begrotingsjaar 2026 en 2027 is er een positief saldo. Vanaf 2028 wordt het saldo negatief. Hierdoor zijn aanpassingen in het financiële beleid vooralsnog niet nodig. Het is echter wel belangrijk hier aandacht aan te blijven besteden zodat de meerjarige structurele tekorten niet verder op lopen.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen,

brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt in beginsel beschouwd als kwetsbaar. Op dit onderdeel scoren we in categorie A. Dit betekent dat de bestaande grondexploitaties geen groot risico vormen voor de gemeente.

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Wanneer de percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze.

Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1. Dit wordt uitgedrukt in een percentage. Voor het begrotingsjaar 2026 is het percentage 91%. We zitten als gemeente onder het landelijk gemiddelde.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?

Kapitaalgoederen zijn belangrijk voor de openbare ruimte en het beheer en behoud daarvan is een taak voor ons. Wanneer we dit niet goed onderhouden, is de kans groot dat we veel klachten krijgen. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven. Dat noemen we ook wel kapitaalvernietiging. Via beheersplannen zorgen we ervoor dat het onderhoud systematisch gedaan wordt.

Wegen

Beleidskader

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen. Het gaat om wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Ook de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten) horen bij de weg. Het verhardingsoppervlak (asfalt en elementverhardingen) in onze gemeente is ongeveer 1,9 miljoen vierkante meter. De vervangingswaarde hiervan bedraagt ± € 192 miljoen.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand met gebruik van risico-gestuurd onderhoud. Hierbij maken we gebruik van een wegbeheerprogramma en tweejaarlijkse wegininspecties. Deze inspectie wordt in 2026 weer uitgevoerd. Door het onderhoud op het juiste moment uit te voeren voorkomen we kapitaalvernietiging en daarmee wordt het onderhoud goedkoper dan bij planmatig onderhoud. Het benodigde budget is berekend met het beheerprogramma. Jaarlijks wordt hiervoor een bedrag in de voorziening 'Onderhoud wegen' gestort.

Door iedere twee jaar alle verhardingen te laten inspecteren, een onderhoudsprognose op te stellen en dit te verwerken in het beheerprogramma, houden we een actueel wegbeheerplan en inzicht op het door de Raad vastgestelde onderhoudsniveau's en het risico gestuurd onderhoud.

Naast de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening 'Onderhoud wegen' storten we ook de inkomsten uit de degeneratievergoedingen van nutsbedrijven in de voorziening. Deze inkomsten zijn vergoedingen die worden uitgekeerd aan de wegbeheerder als compensatie voor levensduurvermindering van het verhardingsoppervlak. Dit door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies.

Op 1 januari 2025 was de stand van de voorziening 'Onderhoud wegen' € 2.737.074,-. De gerealiseerde onderhoudsuitgaven 2025 bedragen plusminus 1,2 miljoen euro. De storting in de voorziening 'Onderhoud wegen' (inclusief de zojuist genoemde degeneratievergoeding) wordt voor 2026 geraamd op € 545.000,-. Voor 2026 is de prognose dat we ± € 500.000 aan de voorziening zullen onttrekken. Dit bedrag is lager dan in 2025, omdat vanaf 2026 de toplagen van wegen geactiveerd worden. In de voorjaarsnota 2026 is deze wijziging opgenomen als ombuigingsmaatregel.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde wegininspecties blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen ligt tussen B- en C niveau. Dit past in de lijn met de gedifferentieerde onderhoudsniveau 's die we hanteren binnen de gemeente.

De inspectie kunstwerken is in 2025 uitgevoerd met het bijbehorende maatregelenplan. Maatregelen worden in 2026 uitgevoerd.

Verhardingen binnen de bebouwde kom

Vanuit kostenefficiëntie kiezen wij ervoor om vervanging van wegverharding en riolering waar mogelijk gelijktijdig te doen; we maken werk met werk. Omdat riolering globaal 1,5 keer langer mee gaat dan straatwerk, is het onvermijdelijk dat de kwaliteit van de wegen langzaam achteruit gaat. Dit geldt met name voor rijbanen en parkeerplaatsen. Hier accepteren we C-niveau. Trottoirs en voetpaden houden we op een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau (minimaal B) door steeds meer klein onderhoud uit te voeren. Dit vanwege beloopbaarheid, toegankelijkheid en lagere risicoaansprakelijkheid. Verminderde kwaliteit van rijbanen en parkeerplaatsen binnen woonwijken is acceptabel aangezien de snelheden hier laag zijn en de verkeersveiligheid niet in het geding is. Het is minder comfortabel en na regenval is er meer plasvorming. Met klinkerverhardingen is daarnaast ook geen sprake van kapitaalvernietiging. Straatstenen van goede kwaliteit zijn altijd herbruikbaar.

Verhardingen buiten de bebouwde kom

Hier liggen de risico's heel anders. De wegen buiten de bebouwde kom zijn hoofdzakelijk van asfalt en de snelheden die hier gereden worden zijn veel hoger. De onderhoudsplanning voor deze wegen is erop gericht om de verkeersveiligheid te allen tijde te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Door tijdige (groot) onderhoudsmaatregelen uit te voeren, kunnen we met relatief lage jaarlijkse kosten de levensduur van asfaltwegen verlengen. Zolang de jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg lager zijn dan de kapitaallasten van rehabilitatie is dit ook financieel verantwoord. Al onze wegen in het buitengebied zijn verkeersveilig. Uit de inspectie 2024 volgt dat de kwaliteit van onze asfaltwegen sinds 2022 is verbeterd.

Beheerplan wegen 2026-2030

In 2025 wordt het beheerplan wegen behandeld in de Raad. Hierin is opgenomen het risicogestuurd beheer met de daaraan gekoppelde vastgestelde kwaliteitsniveau's. Met de weginspectie in 2026 wordt het maatregelenpakket voor de komende periode bepaald. De financiële consequenties hiervan worden verwerkt in de begroting 2027 en verder.

Dagelijks onderhoud (exploitatiebegroting)

Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma voeren we nog diverse onderhoudstaken uit op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder andere het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen bermsloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen. Deze kosten zijn opgenomen in de jaarlijkse exploitatiebegroting.

We zien een gestage groei van de kosten voor dagelijks onderhoud, mede ten gevolge van weersextremen en snelle stijging van prijzen in de GWW (Grond-, Weg- en Waterbouw).

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De maximale levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 40 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Hiernaast is in de voorjaarsnota de ombuiging opgenomen om de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen vrij te laten vallen en de kapitaallasten van investeringen volledig ten laste te brengen van de exploitatie. Tot 2026 was de storting in de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen hoger dan de onttrekking. Door de bestemmingsreserve op te heffen levert dit de komende jaren een voordeel op in de exploitatie.

Met de reeds beschikbare middelen en jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorziening kunnen we onze asfaltwegen, trottoirs en fietspaden op korte en middellange termijn goed in stand houden.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Dit staat zo omschreven in de Wet milieubeheer. Wij zijn op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. De totale onttrekking uit de voorziening riolering is voor 2026 begroot op € 236.771,-. Ongeveer 50% van de inkomsten dekt de kapitaallasten van (toekomstige) vervangingen. Globaal wordt de andere helft gebruikt voor jaarlijks onderhoud (exploitatiebegroting). In de verre toekomst zal deze verhouding verschuiven naar 2/3 – 1/3.

Beheer

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering aan. Dit doen we in combinatie met maatregelen in het wegbeheer.

Uitvoering beheerplan

Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we deze noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gemalen, inspectie, maaien wadi's (waterafvoer drainage en infiltratie) en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om goed inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we, in samenwerking met het waterschap de Dommel, de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismetnet ingericht. De grondwaterdata wordt geleverd aan de BRO (Basisregistratie Ondergrond).

Openbare Verlichting

Beleidskader

In 2025 is het beleidsplan Openbare verlichting 2025 – 2029 vastgesteld. Hoofddoel is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud zo efficiënt mogelijk in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

We beschikken momenteel over 5.447 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie met betrekking tot energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we al deze ± 3.400 lampen gefaseerd eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van twaalf jaar, en we besparen zo jaarlijks $\pm \text{€ } 5,-$ per mast per jaar remplacekosten.

In 2026 vervangen we 2.210 oude armaturen met PLL-lampen door nieuwe LED-armaturen. De PLL lampen worden vanaf 2024 niet meer geproduceerd en zijn al moeilijk verkrijgbaar. De totale kosten van vervanging worden geactiveerd en afgeschreven ten laste van de exploitatie. De voordelen hiervan zijn groot: vermindering energiegebruik, lagere remplacekosten, beter verlichtingsniveau en gelijkmatigheid, en minder uitval. Na deze vervanging is ongeveer 80% van onze openbare verlichting verduurzaamd.

Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont! Integraal beleidsplan Landschap, Natuur & Groen - Gemeente Eersel 2017-2033 vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2023 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen).

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2026: € 992.075,-. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel uit (maaïen sloten en bermen) op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel doet de buitendienst. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2026 € 47.500,-

Beheer Bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die we hier maken moeten worden afgedekt door de inkomsten. We hebben een bestemmingsreserve om calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten te kunnen herstellen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 250.000,-. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico's afdekken. Deze aanvulling op de reserve genereren we jaarlijks uit het verschil tussen de onderhoudsuitgaven en de inkomsten (van de houtverkoop).

Beheer landschapselementen (LSE)

Door intensieve inzet van de afgelopen jaren, waarin onder andere in 2022 een forse inhaalslag en een structurele budgetverhoging zijn gerealiseerd, zijn de landschapselementen inmiddels weer op peil. Vanaf 2026 gaan we over op cyclisch beheer, waarbij het onderhoud structureel en planmatig wordt uitgevoerd. We streven ernaar dit beheer zoveel mogelijk samen met aangrenzende grondeigenaren vorm te geven. Zij kunnen hiervoor in aanmerking komen voor een beheervergoeding.

Beheer Ecologische VerbindingsZones (EVZ's)

Ecologische verbindingzones zijn een optelsom van bosjes, beekdalen en landschapselementen die door hun strategisch plaats samen voor een verbinding kunnen zorgen tussen grote natuurgebieden (zoals NatuurNetwerk Brabant, Landschotseheide, Buikheide/Groot en Kleinmeer). Met ingang van het begrotingsjaar 2024 hebben we hiervoor een separate begrotingspost opgenomen.

Beheer natuurgrassportvelden

Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden is uitbesteed aan een externe partij. De totale beheerkosten voor de sportvelden in 2026 bedraagt € 120.860,-.

Beheer bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels beheerd door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst.

De gemeente Eersel heeft globaal 22.000 individueel te beheren bomen in het areaal. Het reguliere onderhoud aan (laan)bomen voor 2026 ramen we op € 226.340,- (exclusief apparaatskosten).

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2025 ramen we op € 23.250,-. Vanaf 2026 wordt € 40.000,- geraamd. Deze verhoging is noodzakelijk voor de toenemende onderhoudskosten van onze gedateerde speelvoorzieningen. Hiermee kunnen we de jaarlijkse verplichte inspecties, klein onderhoud en de vervanging van een enkel speeltoestel betalen. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze. Dit budget is evenwel onvoldoende om speeltoestellen aan het einde van hun levensduur te kunnen vervangen. Naar verwachting komt er in 2025 een nieuw beleid voor spelen, bewegen en ontmoeten.

Gebouwen

Beleidskader

Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functieervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de Cv-installatie).

De kosten van het periodiek en groot onderhoud hebben we in een meerjaren onderhoudsplan opgenomen. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden. Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan, hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazernes, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende 10 jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van 10 jaar.

Aardgasloos maken gemeentelijke gebouwen

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn, vanzelfsprekend geldt dit ook voor de gemeentelijke gebouwen. Via het Ontzorgingsloket van de provincie Noord-Brabant zijn er daarom energiescans uitgevoerd. In deze scans wordt per gebouw in kaart gebracht hoe de gebouwen van het aardgas af kunnen en welke werkzaamheden en investeringen daarmee samenhangen (routekaarten naar aardgasloos). Deze scans moeten vertaald worden naar een uitvoeringsplan cq naar duurzame onderhoudsplannen, zodat de investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke momenten worden meegenomen. In de begroting zijn middelen voorzien om te komen tot een uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt te zijner tijd aan uw raad voorgelegd. In de begroting 2026 wordt een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Deze kosten kunnen worden gedekt door de subsidie tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE). Per saldo zijn deze kosten budgetneutraal.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Schoolbesturen zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor het gehele onderhoud, van zowel de binnen- als de buitenzijde van schoolgebouwen. Wij zijn nog verantwoordelijk voor bekostiging van voorzieningen als nieuwbouw, uitbreiding en constructiefouten. De verwachting is dat het begrip renovatie wordt toegevoegd aan de voorzieningen in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is. De invoeringsdatum van deze wetswijziging is al een aantal keer niet gehaald. De verwachting is nu 2026. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel (2 juli 2024) is de basis voor uitvoering van de verantwoordelijkheden.

Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten

Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:

- Verbreed GRP 2023-2027
- Beheerplan wegen 2025-2029
- Beheerplan Openbare verlichting 2027-2024 Gemeente Eersel
- Beleidsplan "Groen Loont" (2017-2033)
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen
- Bomenbeleidsplan 2023-2033
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel

4. Treasury

Algemeen

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>). Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- 4.1 Risicobeheer;
- 4.2 Gemeentefinanciering;
- 4.3 Uitzettingen;
- 4.4 Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen. Het beheer dient behoudend te zijn en moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Enkel voor de uitoefening van de publieke taak worden er, conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut, geldleningen gesloten en garanties uitgezet. Het beleid is gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan het opvangen van liquiditeitstekorten van lopende uitgaven middels kortlopende financieringen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 0,3 miljoen.

De kasgeldlimiet was voor 2026 afgerond € 5,7 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2026 (€ 67,4 miljoen).

Het college van burgemeester en wethouders kan op grond van artikel 17 van de "Financiële verordening gemeente Eersel 2024" de benodigde financieringsmiddelen aantrekken, hetgeen, gelet op het verwacht financieringsoverschot, niet nodig zal zijn in 2026. De programma's (inclusief de investeringen) zijn dus binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren.

Vanuit de Rijksoverheid is een Handreiking Treasury opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten om meer inzicht te geven in de berekening en toetsing van de kasgeldlimiet. Onderstaande berekeningsmethodiek is opgenomen vanuit deze handreiking en hieruit blijkt nogmaals dat er voldoende ruimte aanwezig is om kortlopende schulden te kunnen financieren.

Toets kasgeldlimiet	(x € 1.000,-)
Omvang begroting per 1-1 (= grondslag)	67.434
1. Toegestane kasgeldlimiet	5.732
- in procenten van de grondslag	8,50%
- in bedrag	5.732
2. Omvang vlottende korte schuld	-3
Opgenomen gelden < 1 jaar	-3
Schuld in rekening-courant	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
3. Vlottende middelen	40.107
Contante gelden in kas	11
Tegoeden in rekening-courant	40.096
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
4. Toets kasgeldlimiet	
Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.732
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-40.110
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	45.842

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de we onder de renterisiconorm moeten blijven. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2,5 miljoen. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico bereiken we onder meer door bij het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd. Voor 2026 is de renterisiconorm afgerond € 13,5 miljoen (20% van € 67,4 miljoen).

In onderstaande tabel, uit de Handreiking Treasury, is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm				(x € 1.000,-)			
				2026	2027	2028	2029
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g			0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g			0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld	(1a -/- 1b)		0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing			807	862	1.440	1.960
2b	Te ontvangen aflossing			5	6	6	6
2	Netto aflossing	(2a -/- 2b)		802	856	1.434	1.954
3	Renterisico	(1 + 2)		802	856	1.434	1.954
4	Renterisiconorm			13.487	12.669	12.982	13.196
	Ruimte onder rente risiconorm	(4 > 3)		12.685	11.813	11.548	11.242
	Overschrijding rente risiconorm	(3 > 4)		0	0	0	0
Berekening rente risiconorm							
	Begrotingstotaal jaar T			67.434	63.344	64.908	65.978
	Percentage regeling			20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm				13.487	12.669	12.982	13.196

4.1.3 Rentevisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen lag per medio 2025 (looptijd 20 jaar, gelijke aflossing en zonder renteaanpassing) op afgerond 3,4%. Wat de rente voor de toekomst zal doen is nog ongewis. In de begroting 2026-2029 hanteren we - conform de uitgangspunten bij de voorjaarsnota/begroting 2026 en het nieuwe BBV - een rentevoet van 3,4%.

4.2 Gemeentefinanciering

Het artikel 7 van het treasurystatuut beoogd door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen dat de financiering voor een periode langer dan één jaar met externe middelen zoveel mogelijk minimaal blijft. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

In de begroting 2026 houden we bij de berekening van de renteomslag volledig rekening met de uitgaven vanwege de al beschikbaar gestelde kredieten. We hebben ook nog geen rekening gehouden met de nog te voteren kredieten 2026 ingevolge het investeringsprogramma 2026-2029.

Het renteomslagpercentage 2026 bedraagt 0,0%. De rentebaten zijn in 2026 als gevolg van een positief liquiditeitssaldo hoger dan de rentelasten op onze geldleningen. Dit zou een negatieve renteomslag betekenen, echter in het Besluit Begroting en verantwoording is bepaald dat bij negatieve rente de omslagpercentage op 0,0% uit komt. Mede hierdoor is er in programma 11 een renteresultaat, zie ook het schema in paragraaf 4.4.

Bij het investeringsprogramma 2026-2029 is 3,4% toegerekend aan de investeringen. Voor het eerste jaar - conform de financiële verordening gemeente Eersel – wordt rekening gehouden met een half jaar rente.

De geldleningen-portefeuille van de gemeente Eersel bestaat per 1 januari 2026 uit twee vaste geldleningen, een afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en een bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 1 januari 2026 bedraagt € 4,7 miljoen en per 31 december 2025 bedraagt dit nog € 3,9 miljoen. Het totaal te betalen rentebedrag over 2026 wordt geraamd op € 186.381 en afgezet tegen het hiervoor genoemde schuldrestant per 1 januari 2026, resulteert dit in een gemiddeld rentepercentage van 3,99%. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

4.3 Uitzettingen

4.3.1 Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de onderstaande instanties. Deze aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs opgenomen in de financiële vaste activa.

• BNG (121.021 aandelen)	€ 807.776
• Brabant Water (36 aandelen)	€ 1.634

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasurystatuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via onze huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze banktegoeden zijn zoveel mogelijk bij hen geconcentreerd. Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen in de kassalades en de kluis zo laag mogelijk. Het streven is erop gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt het 'pinnen' aanbevolen.

Renteschema

Schema rentetoerekening begroting (bedragen in €)			
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			186.381
b. De externe rentebaten (idem)		-/-	505.195
Saldo rentelasten en rentebaten			-318.814
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0	
			0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-318.814
d1. Rente over eigen vermogen		+/+	0
d2. Rente over voorzieningen		+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			-318.814
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	VOORDEEL		-318.814

5. Bedrijfsvoering

De primaire doelen van de gemeente zijn de dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven en het realiseren van haar maatschappelijke opgaven. Om dit mogelijk te maken, is het van belang dat de gemeente haar bedrijfsvoering op orde heeft. Onder bedrijfsvoering verstaan we de interne processen die nodig zijn om te kunnen werken aan onze beleidsdoelstellingen en dienstverlening zoals, het werven van vakkundig personeel, het beheer en onderhoud van gebouwen en werkplekken, het beheren van de financiële middelen en het inrichten van de informatievoorziening. Dit doen we op een klantvriendelijke, transparante en doelmatige wijze.

Bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie in het realiseren van haar maatschappelijke opgaven. Dit doen we door zo wendbaar mogelijk te zijn zodat we snel kunnen aanpassen aan de veranderende vraag. De uitdaging blijft het vinden van een goede balans tussen het zijn van een compacte wendbare organisatie, de krapte op de arbeidsmarkt en de ambities en taken van onze Gemeente. Bedrijfsvoering moet zich in ieder geval blijven ontwikkelen. In 2026 gaan we onder andere aan de slag met:

Financiële informatievoorziening

We doen onderzoek naar onze (financiële) informatievoorziening. Het doel is om P&C producten leesbaarder en compacter te maken en als sturingsmiddel aan waarde te laten winnen. Op basis van de uitkomsten zullen we verbeteringen doorvoeren.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Op 28 november 2023 is de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) gemeente Eersel' vastgesteld. In deze verordening is geregeld dat het college jaarlijks tenminste twee onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid en/of doeltreffendheid van (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. In december 2025 wordt het onderzoeksplan voor 2026 aangeboden aan het College ter vaststelling. De resultaten van de onderzoeken zullen eind 2026 middels een RIB gedeeld worden met het College en de Raad.

Inkoop en contractbeheer

Inkoop van goederen, diensten en werken is één van de belangrijkste financiële stromen binnen de gemeente. De gemeente is daarbij gebonden aan haar eigen inkoopbeleid en de Europese aanbestedingsregels. Voor borging van de rechtmatigheid en verbetering van budgetbeheer is het van belang om ons inkoopproces onder de loep te nemen en eventuele verbeteringen door te voeren. Een bekend aandachtspunt om de inkooporganisatie te verbeteren is het centraal registreren van contacten en het voeren van contractbeheer- en management. Een centrale registratie van contract geeft meer zicht op looptijden en (financiële) verplichtingen die voortkomen uit contracten waardoor we budgetten beter kunnen beheersen en beter in control komen met betrekking tot rechtmatigheid.

Dienstverlening interne medewerker

Onze gemeente wordt groter en het personeelsbestand groeit. Dienstverlening aan onze interne medewerkers is op diverse fysieke en digitale plekken georganiseerd. In 2026 onderzoeken we, als onderdeel van de hernieuwde visie op dienstverlening, hoe we dienstverlening aan onze medewerkers kwalitatief beter en efficiënter kunnen organiseren.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatie en informatie-uitwisseling moet betrouwbaar zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De informatiebeveiliging en privacybescherming moet daarom professioneel georganiseerd worden. De gemeente richt haar informatiebeveiliging en privacybescherming in op basis van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de aankomende Cyberbeveiligingswet. De Cyberbeveiligingswet is de naar Nederlandse wetgeving vertaalde Europese richtlijn voor cyberbeveiliging, de Network and Information Security directive (NIS2), met als doel een hoger niveau van cyberbeveiliging in de EU te waarborgen. De richtlijn stelt strengere eisen aan de beveiligingseisen die organisaties moeten implementeren om hun netwerk- en informatiesystemen te beschermen tegen cyberdreigingen. Er komt onder andere een registratie-, zorg- en meldplicht, waardoor intensiever aangetoond moet worden welke maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging worden genomen. De verwachting is dat de Cyberbeveiligingswet medio 2026 in werking zal treden. Wanneer de benodigde aanpassingen duidelijk zijn na bekendmaking van de definitieve Cyberbeveiligingswet, worden deze opgepakt.

We besteden daarnaast veel aandacht aan algoritmes en AI. In 2026 wordt de AI-verordening volledig van kracht. De gemeente neemt maatregelen voor veilig gebruik van algoritmes en AI, zoals het maken van risico-inschattingen en transparantie over het gebruik van AI. Daarnaast krijgen medewerkers trainingen in het gebruik van AI, om de AI-geletterdheid en veilig gebruik te bevorderen.

6. Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen (Raadstafel21). Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven.		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.		
Relatie In het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 staan de strategische gezamenlijke inhoudelijke ambities, opgaven, doelen en afspraken waar de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de komende jaren samen aan willen werken (inhoudelijke opgaven). De regio Zuidoost-Brabant groeit snel en maakt een schaa sprong door, die in goede banen moet worden geleid. Tegelijkertijd is het belangrijk om een nieuwe balans in het landelijk gebied te vinden en de kwaliteit daarvan te verbeteren. Dit resulteert in vijf strategische hoofdopgaven waar we in onze regionale samenwerking de focus op leggen. Dit zijn: - schaa sprong wonen en ruimte (kwaliteit leefomgeving); - toekomstbestendig mobiliteitssysteem; - toekomstbestendig energiesysteem; - vitaal economisch systeem; - vitaal landelijk gebied. Deze vijf hoofdopgaven dragen in samenhang bij aan de brede welvaart van de complete regio en haar inwoners. Het fungeren als archiefbewaarp laats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.		
Betrokkenen Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.		
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2026 ad € 342.396,-.		
Financiële gegevens verbonden partij		
(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	13.902.613	20.596.792
Vreemd vermogen	21.121.225	22.149.532
Exploitatieresultaat 2024		628.743

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Risico's;

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 938.051,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	6.957.000	7.746.000
Vreemd vermogen	35.037.000	29.551.000
Exploitatieresultaat 2024		1.464.000

Ontwikkelingen

De GGD staat de komende jaren voor een aantal maatschappelijke uitdagingen. Hieronder wordt een korte toelichting gegeven op de ontwikkelingen;

- Het blijven inzetten op een hoge vaccinatiegraad en het geven van betrouwbare voorlichting.
- De laatste jaren groeit de aandacht voor mensen die zorgwekkend/onbegrepen gedrag vertonen of die zorg vermijden.
- Versterken van de ambulancezorg als onderdeel van de acute zorgketen.
- Ontwikkelingen op het gebied van jeugdgezondheidszorg. Dit komt vooral door krapte op de arbeidsmarkt, veranderende behoeftes van klanten en toename van het aantal en de complexiteit van de onderzoeken op indicatie.
- Gevolgen van de schaa sprong en de vergrijzing in Brabant-Zuidoost. Als gevolg van deze ontwikkelingen is de GGD Brabant-Zuidoost bezig met een heroriëntatie van taken.

Risico's

Om risico's te beheersen wordt door de GGD Brabant-Zuidoost actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de Marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken.

Als belangrijkste risico's worden gezien:

Stijging van kosten

- Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

- Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgeldkosten/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.
- Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.
- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bijvoorbeeld duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

Onvoldoende budget

- Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bijvoorbeeld vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat met betrekking tot ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.

Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering

- Het risico dat door een ramp bij Publieke Gezondheid veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.
- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij Publieke Gezondheid leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.

Extra kosten door organisatieverandering

- Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.

Extra kosten door verandering taakuitvoering

- Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.

Extra kosten door afname van markttaken

- Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.

Beveiliging en (onder-)verzekering

- Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.
- Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.

Verbonden partijen

- Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.
- Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Taken op het terrein van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 1.484.105,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	3.261.747	2.107.547
Vreemd vermogen	36.790.211	34.714.024
Exploitatieresultaat 2024		-1.154.200

Ontwikkelingen

Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers

Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroosting van vrijwilligers en beroepskrachten.

De impact voor VRBZO is nog niet helemaal duidelijk, maar zit waarschijnlijk met name in het feit dat het niet meer mogelijk zal zijn vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.

Risico's

Om risicocommunicatie zo effectief mogelijk te laten zijn, zetten we in op die risico's uit het Regionaal Risicoprofiel waarvan zowel de behoefteprioriteit als de risicoprioriteit het hoogst is. De risico's waarvan zowel de behoefte- als de risicoprioriteit het hoogst is worden hieronder opgesomd.

- Pandemie
- Extreem geweld en terrorisme
- Aantasting cybersecurity en cyberbedreigingen
- Zoönosen
- Storm en windhozen
- Verstoring Telecommunicatie en ICT
- Natuurbranden

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is voor de dekking van de kosten van haar taken grotendeels afhankelijk van bijdragen van de regiogemeenten. De omvang van deze gemeentelijke bijdragen is de afgelopen jaren in beperkte mate meegegroeid met de maatschappelijke ontwikkelingen. De VRBZO heeft grote zorgen over de bedrijfscontinuïteit, dat op onderdelen niet of onvoldoende aan wettelijke vereisten wordt voldaan en dat er onvoldoende slagkracht is voor het uitvoeren van zowel reguliere activiteiten als de werkzaamheden in crisissituaties.

Naar aanleiding van besprekingen tijdens de bestuursconferentie op 28 maart 2024 heeft het Algemeen Bestuur opdracht gegeven inzichtelijk te maken waar de VRBZO niet (in voldoende mate) voldoet aan wet- en regelgeving. Op 10 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur besloten de bestuursopdracht verder uit te laten werken en na bespreking in de bestuurscommissies te agenderen voor de bestuursconferentie op 16 oktober 2024. De basis moet op orde worden gebracht en er wordt een strategische visie ongesteld als opmaat naar het regionaal beleidsplan van voor de periode 2027 – 2030.

Voor Eersel zou een verhoging van de bijdrage van € 147.056 in 2026 en van € 187.243 in 2027 worden gevraagd.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Dagelijks bestuur: Vertegenwoordiging vanuit de vijf Kempengemeenten: één burgemeester en één wethouder

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een netwerksamenwerking tussen partners uit de straf- en zorgketen en gemeenten. In de zorg- en veiligheidshuizen werken partners samen om te komen tot een integrale, keten overstijgende aanpak van (potentieel) criminele of ernstig overlast veroorzakende personen of systemen, waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Hiermee wordt voorkomen dat partnerorganisaties ieder slechts een gedeelte van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. De samenwerking in de Zorg- en Veiligheidshuizen richt zich op het oplossen van vraagstukken met een complexe problematiek.

ZVHBZO werkt voor 21 gemeenten en 24 ketenpartners in de regio Zuidoost-Brabant. De rol, werkwijze en positie raakt breed aan gemeentelijke taken, zowel op het terrein van veiligheid en daarmee de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester, als op het terrein van zorg, wat de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder is. De verbinding tussen deze domeinen is niet altijd vanzelfsprekend en vraagt aandacht en afstemming. Het ZVHBZO voert procesregie op complexe casuïstiek, verbindt met de omgeving en levert kennis & expertise.

Relatie

Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (*Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022*).

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 7.428,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	807.531	857.170
Vreemd vermogen	385.719	282.647
Exploitatieresultaat 2024		49.639

Ontwikkelingen

In 2021 heeft het Algemeen Bestuur een doorlopende visie c.q. opdracht voor 2024 en verder vastgesteld voor de ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Daarin staat onder meer een uitbreiding met persoonsgerichte aanpakken gericht op de thema's 'personen met verward gedrag' en 'huiselijk geweld en kindermishandeling'. Verder moet stevig worden ingezet op het samen met partners delen van kennis en het ontwikkelen van expertise. Met de extra middelen van het Rijk is er voldoende financiële ruimte voor het uitvoeren van de regionaal vastgestelde opdracht. Deze inhoudelijke opdracht past nog steeds goed en om te voorkomen dat er naast de reguliere werkzaamheden teveel tegelijkertijd moet worden ontwikkeld wordt er geïnnooveerd 'met de rem erop'.

Op landelijk niveau wordt ook gestuurd op de taken die worden uitgevoerd bij de Zorg- en Veiligheidshuizen, zoals die zijn beschreven in de Meerjarenagenda 2021-2024 en Perspectief 2025 van de landelijke Stuurgroep Zorg & Veiligheid. Daarbij bekijkt de LVMZV hoe hiervoor een landelijk monitoringsinstrument kan worden ingericht, zodat eenduidig over de voortgang kan worden

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

gerapporteerd. In 2024 wordt hiervoor een audit uitgevoerd waaraan ook het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost deelneemt.

Risico's

- Door wisselingen in het team en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting niet snel genoeg op sterkte is óf dat er langere tijd geïnvesteerd moet worden om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken;
- Vanwege de in de statuten van de stichting vastgelegde vorm van het werkgeverschap (alleen op basis van detachering of inhuur) kunnen er mogelijk onvoldoende geschikte medewerkers worden aangetrokken.
- Door onvoldoende (kwalitatieve) bezetting kunnen de activiteiten van het ZVHBZO onder druk komen te staan. De basistaken COM en Radicalisering hebben dan prioriteit, waarbij andere activiteiten wel doorgaan maar daaraan kan dan minder tijd worden besteed.

Door onzekere omstandigheden als energieën de krappe arbeidsmarkt kan er een onvoorziene stijging ontstaan van de kosten voor de bedrijfsvoering en de personeelslasten.

In het komend jaar moet de organisatie in principe vasthouden aan het uitvoeren van de taken en activiteiten die zijn beschreven in dit jaarplan. En pas groeien of uitbreiden als het fundament van de organisatie voldoende stevig is (dit wil zeggen: als de beschreven taken met de bestaande bezetting volledig en op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd).

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke Regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 522.574,- (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	2.481.000	4.183.000
Vreemd vermogen	7.806.000	5.295.000
Exploitatieresultaat 2024		522.000

Ontwikkelingen

- De Meerjarenvisie 2023-2027 (vastgesteld d.d. 30 maart 2023) is leidend voor de inhoudelijke beleidsopgaven van de regio. De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is per 1 juli 2024 in werking getreden. De nieuwe Dienstverleningsovereenkomst tussen de ODZOB en gemeenten per 1 maart 2025.
- Per 1 april 2026 moeten alle omgevingsdiensten voldoen aan landelijke robuustheidscriteria (IBP-VTH). Er is een Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2028 opgesteld. Naast maatregelen om te voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria zijn in de Meerjaren ontwikkelaanpak ook voorstellen uitgewerkt voor de doorontwikkeling van ODZOB.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

Strategische risico's

- Niet benoemd

Informatie risico's

- Ransomware

Procedurele risico's

- Gedeelde proces-verantwoordelijkheid, scheidslijn verantwoordelijkheden tussen deelnemer en de ODZOB

Aansprakelijkheidsrisico's

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

- Niet benoemd

Financiële risico's

Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen.

- Strategische ICT planning, aansluiten bij regionale aanbestedingen.

Personeelsrisico's

- Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten.
- Beschikbare uren en budget voor opleidingen niet evenwichtig
- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als in-huur.
- Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers/inhuur via flexibele schil.

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Algemeen bestuur: Wethouder Kraaijeveld Dagelijks bestuur: Wethouder Kox
Vestigingsplaats Bladel
Doelstelling Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen. Op de lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m ² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempengemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelden de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m ² konden uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen, was de hoofd-doelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.
Relatie De gemeenschappelijke regeling was onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid
Betrokkenen De gemeenschappelijke regeling werd aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.
Financieel belang De betrokkenen participeerden risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten werden gelijkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld.
Financiële gegevens verbonden partij De complete liquidatie van het KBP is nagenoeg afgerond. Dit najaar volgt nog een uitkering van circa € 200.000,- per gemeente.
Ontwikkelingen - De gemeenschappelijke regeling KBP is geliquideerd en niet meer actief op 1 januari 2025. Eind 2025 volgt de eindafrekening van het KBP.
Risico's - Niet van toepassing.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: De vereniging van aangesloten

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

Bizob zet zich in voor ruim 35 gemeenten en publieke organisaties als strategisch partner voor inkoop en aanbestedingen. In nauwe samenwerking met de gemeente Eersel faciliteert Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en contractbeheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT. Het doel is het behalen van voordeel voor alle bij Bizob aangesloten organisaties. De inkoop samenwerking gaat verder dan het bundelen van inkoopvolumes. Door samenwerking wordt kennis opgebouwd van producten, markten en bedrijven, waardoor transactiekosten en inkooprisico's verminderen en de professionaliteit van de inkoopfunctie toeneemt.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 36 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 142.968,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	1.302.202	1.943.604
Vreemd vermogen	1.973.315	1.831.768
Exploitatieresultaat 2024		1.343.481

Ontwikkelingen

Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo.

De komende jaren staat Nederland voor een grote maatschappelijke opgave. Deze kunnen de coalitieakkoorden raken en uitwerken in de operationele uitgaven voor de publieke organisaties. Met inkoop kunnen we kosten besparen, leveringszekerheid borgen en efficiency realiseren zodat financiële ruimte blijft bestaan om de beoogde kwalitatieve doelen te realiseren. Er zijn drie actiepunten geformuleerd waar in 2026 extra aandacht naartoe gaat;

- Besluitvorming omtrent het wetsvoorstel rechtsbescherming, hierin wordt o.a. het verplichte klachtenmeldpunt voor aanbestedingen geregeld.
- Evaluatie van de Europese aanbestedingsrichtlijnen, waaruit mogelijk nieuwe kansen voor Europese aanbestedingsprocedures volgen.
- De impact van de wijzigingen van Europese richtlijnen in het kader van de Green Deal (bijv. de voorgenomen lastenvermindering voor het mkb binnen de CSRD1) en de invloed hiervan op uw toeleveringsketens.

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatietekorten.

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: drie collegeleden

Dagelijks bestuur: burgemeester

Vestigingsplaats

Eersel

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC (Shared Service Center), MD (Maatschappelijke Dienstverlening) en VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 5.522.987,-

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	19.814	-382.271
Vreemd vermogen	15.355.913	14.295.800
Exploitatieresultaat 2024		-606.202

Ontwikkelingen

Als gevolg van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022, een verandering in de bestuursstructuur van de GRSK als gevolg van het proces Opnieuw verbinden en een wijziging in het takenpakket (waaronder het terughalen naar de gemeenten van Personeel en Organisatie, de beleidsvoorbereiding van de taken MD en het cluster Beleid en Juridisch van VTH), is het noodzakelijk geweest om de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten te wijzigen.

Na de verkregen toestemming van de raad heeft het college en de burgemeester op 6 juni 2023 definitief besloten om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling treedt in werking op 1 juli 2023.

In de gewijzigde samenstelling, met een afdeling SSC (ICT), Maatschappelijke Dienstverlening, VTH en een stafafdeling werkt de GRSK haar toekomst uit. Stabiliteit na een roerige tijd is daarbij van groot belang. Richting de toekomst wordt op bestuurlijk vlak strategisch verkend welke ontwikkelingen de toekomstbestendigheid van de GR nog verder kunnen vergroten.

Risico's

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog onvoldoende bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid. Ook dienen taken op het gebied van vergunningverlening overgedragen te worden aan de omgevingsdienst. Door de onzekerheden die er op dat vlak nog zijn eventuele frictiekosten niet uit te sluiten.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Zoveel mogelijk mensen in de Kempen passend werk aanbieden die dat (nog) niet kunnen vinden bij een reguliere werkgever, een inkomen verstrekken aan mensen die niet zelf in het inkomen kunnen voorzien en het uitvoeren van minimaregelingen en (deels) van de Wet inburgering.

Relatie

Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven. Per 1 januari 2022 is de uitvoering van de Wet inburgering 2021 aan het takenpakket toegevoegd. Voor de gemeente Eersel wordt deze taak gedeeltelijk door KempenPlus uitgevoerd. Per 1 januari 2024 is daar ook de bijzondere bijstand en aanverwante regelingen aan toegevoegd.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden, maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2026 ad € 5.236.000,-.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	8.378.144	4.511.507
Vreemd vermogen	12.361.808	17.569.723
Exploitatieresultaat 2024		872.829

Ontwikkelingen

Door een aantal landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen is het noodzakelijk het arrangement van KempenPlus te actualiseren. Het gaat dan onder meer om een afnemende SW-populatie, de focus op het begeleiden van inwoners naar zo regulier mogelijk werk en het werken met loonkostensubsidies. Daarnaast spelen de ontwikkelingen in het kader van de herziening van de Participatiewet een rol. In gezamenlijkheid wordt gewerkt aan een strategie om KempenPlus klaar te maken voor de toekomst.

Risico's

Prijsstijgingen

Vanaf 2021 zien we de prijzen stijgen. Dit was aanvankelijk grotendeels het gevolg van de invloed van corona op de economie en de beschikbaarheid van grondstoffen en (deel)producten. De ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne leiden tot verdere kostenstijging van bouwmaterialen. Ook de energie- en brandstofkosten nemen flink toe en de onzekerheid met betrekking tot de beschikbaarheid en levering van onder andere (technologische) materialen is toegenomen. Dit werkt ook door op de uitgaven van KempenPlus.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Naast een prijsstijging zien we ook dat de druk op loonstijging toeneemt. Dit geldt zowel voor ambtelijk, maar vooral bij het niet-ambtelijk personeel.

KempenPlus merkt ook dagelijks binnen de organisatie het effect dat de prijsstijging op de mensen heeft. De onzekerheid en armoede die de prijsstijging met zich meebrengt, is merkbaar bij medewerkers en cliënten van KempenPlus.

Ontwikkelingen in de doelgroepen

Naast de prijsrisico's heeft KempenPlus te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's van de medewerkers en cliënten die een beroep op KempenPlus doen:

1. Hogere instroom cliënten;
2. Afname van het aantal medewerkers met een Sw-indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers met LKS/BW;
3. Arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af.

Ontwikkelingen in de markt

Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:

1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
2. Aflopende contracten van groen met de gemeenten;
3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
4. Meer instromers dan de markt aan kan, waardoor de tarieven onder druk staan;
5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering.

Chantage door cybercrime

KempenPlus heeft aanzienlijk geïnvesteerd in de beveiliging en het verbeteren van de systemen. Steeds meer organisaties worden echter geconfronteerd met cybercriminaliteit. Dit kan tot hoge kosten voor het beschermen van de systemen leiden en in het uiterste geval zelfs tot afkoopsommen.

Weersomstandigheden

Het veranderende klimaat en de onvoorspelbaarheid van het weer in het algemeen leiden ertoe dat er meer werkzaamheden of op andere tijdstippen uitgevoerd moeten worden. Dit kan leiden tot hogere lasten of tot lagere inkomsten. Stilstand op het ene moment en inhuur/uitzendkrachten op het andere moment.

Eigen risico WW/WIA

De kans bestaat dat medewerkers die de organisatie verlaten hebben in een later stadium een beroep doen op de WW of WIA.

Juridische geschillen

KempenPlus kan te maken krijgen met juridische geschillen. Deze kunnen samenhangen met het personeel of met de uitvoering van werkzaamheden.

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering		
Vestigingsplaats Den Bosch		
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.		
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.		
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,-		
Financiële gegevens verbonden partij		
<i>(bedragen in €)</i>	<i>01-01-2024</i>	<i>31-12-2024</i>
Eigen vermogen	699.235.000	716.350
Vreemd vermogen	618.615.000	694.860
Exploitatieresultaat 2024		17.775
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.		

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vertegenwoordiging

De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.

Vestigingsplaats

Den Haag

Doelstelling

De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Betrokkenen

De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Financieel belang

Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen x € 1.000.000)	01-01-2024	31-12-2024
Eigen vermogen	4,721	4,777
Vreemd vermogen	110,819	123,263
Exploitatieresultaat 2024		294

Risico's

Het uit te keren dividend.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vevat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. Grondbeleid

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden. In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 19 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De begroting 2026 is opgesteld met de beleidsuitgangspunten uit de nota grondbeleid. De uitgangspunten in de grondnota vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

Gronden voor woningbouw

Er is veel vraag naar woningen binnen alle kernen van de gemeente. Als we kijken naar de ontwikkeling van nieuwe locaties kennen we momenteel een tweedeling. Enerzijds zijn we binnen het bestaand stedelijk gebied drukdoende met het faciliteren van initiatiefnemers daar waar het gaat om inbreidings-, transformatie- en herstructureringslocaties. We zien dat deze locaties onvoldoende woningaantallen opleveren om te kunnen voldoen aan de behoefte. Daarom is er een analyse uitgevoerd van onze dorpsranden om te beoordelen waar nieuwe uitleglocaties mogelijk zijn. Deze studie is aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling eind 2022. Er zijn inmiddels enkele grondaankopen verricht, voorkeursrecht gevestigd en de voorbereidingen opgestart om te komen tot nieuwe uitbreidingslocaties in onze kernen.

Gronden voor bedrijventerreinen

De raadsvergadering van februari 2025 heeft duidelijkheid gebracht over de ontwikkeling van nieuwe werklocaties. De ontwikkeling van een Kempisch bedrijven park in de gemeente Eersel is afgewezen en tot 2040 mag er maximaal 11ha netto aan nieuwe werklocaties bijkomen. Het college komt in september 2025 met een raadsvoorstel hoe aan deze opdracht uitvoering gegeven kan worden.

Gronden algemene dienst

De gemeente heeft meerdere gronden in beheer, dit betreft onder andere pachtgronden. De pachtgronden worden verpacht aan plaatselijke agrariërs met als doel de gronden agrarisch te benutten. Verder kunnen we deze gronden strategisch inzetten in projecten die een maatschappelijk belang dienen. De verwachting is dat de pachtinkomsten de komende jaren redelijk stabiel blijven (behoudens invloed vanuit landelijk bepaalde pachtnormen), door het besluit van de gemeenteraad om vast te houden aan circa 245 – 250 hectare pachtgrond in eigendom bij de gemeente. De oppervlakte van 245-250 hectare is exclusief circa 25 hectare erfpacht (conform nota grondbeleid).

In oppervlakten uitgedrukt ziet het pachtareaal van de gemeente er per juni 2025 als volgt uit:

- erfpacht landbouwgronden, circa 25 hectare, vier overeenkomsten;
- meerjarige pacht landbouwgronden, circa 165,5 hectare;
- geliberaliseerde pachtpercelen: circa 70,8 hectare.

Financieel overzicht Bouwgrondexploitatie

Financiële positie

Conform de vastgestelde nota grondbeleid gemeente Eersel dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de jaarrekening (paragraaf grondbeleid) op basis van de IFLO methode zoals vastgelegd in de grondnota.

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie

De gemeente Eersel is VpB-plichtig inzake de bouwgrondexploitaties. De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie zijn tot en met 2024 ingediend. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste van de exploitatie. In de primitieve begroting wordt in 2026 rekening gehouden Vpb-last welke is geraamd op basis van het begrote resultaat 2026 € 536.480,- en bedraagt dan afgerond € 120.000,-. Voor dit bedrag wordt een beschikking over de algemene reserve bouwgrondexploitatie gedaan, waarmee deze incidentele last wordt gedekt. In de reserve wordt immers ook het resultaat van de bouwgrondexploitatie gestort. Per saldo is hiermee de vennootschapsbelasting budgettair neutraal voor de exploitatie.

Bijgevoegde overzichten

In overzicht 1 ziet u het verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht 2 (op de volgende pagina) geeft weer:

1. De onderhanden bouwgrondexploitaties
2. Een samenvatting van de boekwaarden en de naar verwachting nog te maken kosten en de naar verwachting te behalen opbrengsten.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie							overzicht 1	
							(x € 1.000,-)	
(bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo reserve per 1 januari	2.599	2.608	2.695	2.505	2.455	2.566	2.555	2.668
Bij: Bijdrage van Alg.res.	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening wegens verliezen	89	172	0	0	0	0	0	0
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitaties t-1)	4.020	1.115	1.010	170	537	321	413	
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-4.100	-1.200	-1.200	-220	-426	-332	-300	
Saldo reserve per 31 december	2.608	2.695	2.505	2.455	2.566	2.555	2.668	2.668
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	1.115	1.010	170	537	321	413	0	0
Saldo inclusief voorgestelde storting	3.723	3.705	2.675	2.992	2.887	2.968	2.668	2.668
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Tekort (-) danwel overschot (+)	1.223	1.205	175	492	387	468	168	168
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	1.200	1.200	220	426	332	300	0	0

NB. de bijdrage in de algemene reserve vrij besteedbaar conform de iflo-methode is in bovenstaande tabel op basis van de resultaten hier wel verwerkt zodat u raad inzicht heeft in de geraamde storting. In de algemene reserve vrij besteedbaar wordt deze storting pas verwerkt nadat de resultaten zijn gerealiseerd.

Samenvatting verloop bouwgrondexploitatie begroting 2026 met doorkijk													Overzicht 2
Overzicht 2	Raming 2025					Uitgaven vanaf 1 januari 2026							Resultaat vanaf 2026 (+ = voordelig)
	Looptijd t/m	Boekwaarde 1-1-2025	Saldo uitg.- inkom.	Resultaat (+ = voordelig)	Boekwaarde 31-12-2025	Verwerving kosten	Bouwrijp. kosten	Overige kosten	Voorber./ onderzoek	Rente	Verkoop-opbrengsten	Beschik. voorz.verliezen	
Meerheide III	2028	-1.924.056	98.641	90.000	-1.735.415	0	682.467	50.602	112.500	-1.852	0	0	891.698
Duizel NO	2027	-919.555	227.559	80.000	-611.996	0	203.625	106.368	152.000	0	0	0	150.003
Koemeersdijk	2027	-55.619	363.125	0	307.506	0	572.065	51.388	115.333	0	0	1.046.292	0
Boterbochten III	2029	957.419	785.440	0	1.742.859	0	843.936	17.002	210.000	-1.952	2.937.780	0	125.934
Eersel West	2031	71.956	-353.748	0	-281.792	0	188.667	26.975	39.670	0	0	0	26.480
Totaal		-1.869.854	1.121.017	170.000	-578.837	0	2.490.760	252.335	629.503	-3.803	2.937.780	1.046.292	1.194.115

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Wat is de Wet open overheid?

De Wet open overheid (Woo) regelt de openbaarheid van bestuur door openbaarmaking van informatie door de gemeente.

Artikel 3.5 Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In deze paragraaf doen verslag van onze beleidsvoornemens. Daarbij richten wij ons op de drie pijlers van de Woo:

- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

Een belangrijk onderdeel van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van zeventien informatiecategorieën (artikel 3.3 Woo). Actieve openbaarmaking moet plaatsvinden via een digitale infrastructuur die door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in stand wordt gehouden (artikel 3.3.b Woo). Dit is de Woo-index. Het doel daarvan is dat alle informatie die bestuursorganen onder de Woo actief openbaar moeten maken op één plek voor iedereen vindbaar en doorzoekbaar is. De actieve openbaarmaking van de Woo-informatie categorieën zal stapsgewijs worden geïmplementeerd en volgens de wettelijke verplichting gefaseerd – per informatie categorie - (in vier tranches) worden ingevoerd. Vanaf 1 november 2024 worden de eerste informatie categorieën van de Woo actief openbaar gemaakt via de Woo-index. Dit betreft voor de gemeente de categorieën 1) wetten en algemeen verbindende voorschriften, 2) overige besluiten van algemene strekking, 3) organisatie en werkwijze en 4) bereikbaarheidsgegevens.

Het is nog onbekend wanneer de volgende tranches ingaan. Ter voorbereiding brengt de gemeente in kaart waar de informatie uit de zeventien informatie categorieën wordt bewaard. Daarnaast wordt een platform aangeschaft waarop de Woo informatie digitaal ontsloten kan worden via de Woo-index. Vanwege de omvang van de openbaar te maken informatie is de website hiervoor niet geschikt.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Voor het behandelen van een Woo-verzoek mogen geen leges worden geheven, omdat het algemeen belang van openbaarheid niet te zien is als individuele dienstverlening. Wel mogen de redelijke kosten van kopieën in rekening worden gebracht.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is niet nieuw. Jaarlijks worden stappen gezet, mede onder invloed van de digitalisering. De informatiehuishouding wordt in kaart gebracht zodat inzichtelijk is waar informatie zich precies bevindt. Zo is informatie beter te beheren en openbaar te maken indien dit moet.

II. FINANCIËLE BEGROTING

1. Saldo Overzicht van baten en lasten

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2026		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Progr.nr.	Programma	Uitg. 26	Ink. 26	Saldo	Uitg. 26	Ink. 26	Uitg. 26	Ink. 26
0	Sociale voorzieningen	9.934.131	3.449.805	-6.484.326			9.934.131	3.449.805
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	15.266.664	520.867	-14.745.797			15.266.664	520.867
2	Onderwijs en educatie	1.819.474	158.528	-1.660.946			1.819.474	158.528
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	9.986.966	6.875.689	-3.111.277		546.480	9.986.966	6.329.209
4	Milieu	5.717.263	5.510.006	-207.257			5.717.263	5.510.006
5	Veiligheid	2.246.093	217.346	-2.028.747			2.246.093	217.346
6	Verkeer en vervoer	4.278.363	372.022	-3.906.341			4.278.363	372.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.686.357	338.268	-2.348.089			2.686.357	338.268
8	Economische structuur	916.123	652.098	-264.025			916.123	652.098
9	Bestuur en organisatie	2.458.180	469.527	-1.988.653			2.458.180	469.527
	Sub-totaal programma's 0-9	55.309.614	18.564.156	-36.745.458	0	546.480	55.309.614	18.017.676
10	Algemene baten en lasten	780.072	46.466.141	45.686.069			780.072	46.466.141
10	Heffing Vpb	120.000		-120.000	120.000		0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.234.909	1.169.982	-7.064.927	5.137		8.229.772	1.169.982
Saldo van baten en lasten excl. muties reserves		64.454.595	66.200.279	1.745.684	125.137	546.480	64.329.458	65.653.799
Toevoeging en onttrekking reserves per programma:								
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	0	220.834	220.834			0	220.834
2	Onderwijs en educatie	1.633.000	758.166	-874.834			1.633.000	758.166
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	10.000	140.755	130.755	10.000		0	140.755
4	Milieu	0	106.667	106.667			0	106.667
6	Verkeer en vervoer	0	180.564	180.564			0	180.564
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	1.336.880	1.046.643	-290.237	1.336.880	920.400	0	126.243
11	Overhead	0	0	0			0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	2.979.880	2.844.063	-135.817	1.346.880	920.400	1.633.000	1.923.663
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		67.434.475	69.044.342	1.609.867	1.472.017	1.466.880	65.962.458	67.577.462
Waarvan incidentele lasten en baten		1.472.017	1.466.880	-5.137				
Structureel begrotingssaldo		65.962.458	67.577.462	1.615.004		-5.137		1.615.004

Aansluiting totalen per programma met tabel zoals gepresenteerd per programma						
		Uitgaven excl. reserves	inkomsten excl. reserves	totaal ink.minus uitg excl. reserves	mutaties reserves	Totaal ink. minus reserves
0	Sociale voorzieningen	9.934.131	3.449.805	-6.484.326		-6.484.326
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	15.266.664	520.867	-14.745.797	220.834	-14.524.963
2	Onderwijs en educatie	1.819.474	158.528	-1.660.946	-874.834	-2.535.780
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	9.986.966	6.875.689	-3.111.277	130.755	-2.980.522
4	Milieu	5.717.263	5.510.006	-207.257	106.667	-100.590
5	Veiligheid	2.246.093	217.346	-2.028.747		-2.028.747
6	Verkeer en vervoer	4.278.363	372.022	-3.906.341	180.564	-3.725.777
7	Cultuur, sport en recreatie	2.686.357	338.268	-2.348.089	374.684	-1.973.405
8	Economische structuur	916.123	652.098	-264.025	15.750	-248.275
9	Bestuur en organisatie	2.458.180	469.527	-1.988.653		-1.988.653
10	Algemene baten en lasten	910.072	46.466.141	45.556.069	-290.237	45.265.832
11	Overhead	8.234.909	1.169.982	-7.064.927	0	-7.064.927
	Totaal	64.454.595	66.200.279	1.745.684	-135.817	1.609.867

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2027		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Progr.nr.	Programma	Uitg. 27	Ink. 27	Saldo	Uitg. 27	Ink. 27	Uitg. 27	Ink. 27
0	Sociale voorzieningen	9.465.375	3.052.000	-6.413.375			9.465.375	3.052.000
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	15.176.135	576.687	-14.599.448			15.176.135	576.687
2	Onderwijs en educatie	1.730.539	168.241	-1.562.298			1.730.539	168.241
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	7.413.846	3.712.310	-3.701.536		10.000	7.413.846	3.702.310
4	Milieu	5.664.105	5.555.416	-108.689			5.664.105	5.555.416
5	Veiligheid	2.191.816	217.346	-1.974.470			2.191.816	217.346
6	Verkeer en vervoer	4.312.577	272.022	-4.040.555			4.312.577	272.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.819.342	359.780	-2.459.562			2.819.342	359.780
8	Economische structuur	916.123	652.098	-264.025			916.123	652.098
9	Bestuur en organisatie	2.406.540	500.959	-1.905.581			2.406.540	500.959
	Sub-totaal programma's 0-9	52.096.398	15.066.859	-37.029.539	0	10.000	52.096.398	15.056.859
10	Algemene baten en lasten	1.369.827	45.991.740	44.621.913			1.369.827	45.991.740
10	Heffing Vpb			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.225.173	858.620	-7.366.553			8.225.173	858.620
Saldo van baten en lasten		61.701.398	61.917.219	215.821	0	10.000	61.701.398	61.907.219
Toevoeging en onttrekking reserves per programma								
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	0	220.834	220.834			0	220.834
2	Onderwijs en educatie	1.633.000	675.172	-957.828			1.633.000	675.172
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	10.000	73.755	63.755	10.000		0	73.755
4	Milieu	0	106.667	106.667			0	106.667
6	Verkeer en vervoer	0	180.564	180.564			0	180.564
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	0	126.243	126.243			0	126.243
11	Overhead	0	0	0			0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	1.643.000	1.773.669	130.669	10.000	0	1.633.000	1.773.669
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		63.344.398	63.690.888	346.490	10.000	10.000	63.334.398	63.680.888
Waarvan incidentele lasten en baten		10.000	10.000	0				
Structureel begrotingssaldo		63.334.398	63.680.888	346.490		0		346.490

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2028		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Progr.nr.	Programma	Uitg. 28	Ink. 28	Saldo	Uitg. 28	Ink. 28	Uitg. 28	Ink. 28
0	Sociale voorzieningen	9.474.375	3.167.000	-6.307.375			9.474.375	3.167.000
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	15.196.195	576.687	-14.619.508			15.196.195	576.687
2	Onderwijs en educatie	2.573.317	170.333	-2.402.984			2.573.317	170.333
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	7.363.780	3.402.310	-3.961.470		10.000	7.363.780	3.392.310
4	Milieu	5.675.207	5.566.658	-108.549			5.675.207	5.566.658
5	Veiligheid	2.225.539	217.346	-2.008.193			2.225.539	217.346
6	Verkeer en vervoer	4.315.621	272.022	-4.043.599			4.315.621	272.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.821.941	359.780	-2.462.161			2.821.941	359.780
8	Economische structuur	916.123	652.098	-264.025			916.123	652.098
9	Bestuur en organisatie	2.405.220	468.373	-1.936.847			2.405.220	468.373
	Sub-totaal programma's 0-9	52.967.318	14.852.607	-38.114.711	0	10.000	52.967.318	14.842.607
10	Algemene baten en lasten	1.682.402	44.942.480	43.260.078			1.682.402	44.942.480
10	Heffing Vpb			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.605.204	664.245	-7.940.959			8.605.204	664.245
Saldo van baten en lasten		63.264.924	60.459.332	-2.805.592	0	10.000	63.264.924	60.449.332
Toevoeging en onttrekking reserves per programma								
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	0	220.834	220.834			0	220.834
2	Onderwijs en educatie	1.633.000	1.517.951	-115.049			1.633.000	1.517.951
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	10.000	73.755	63.755	10.000		0	73.755
4	Milieu	0	106.667	106.667			0	106.667
6	Verkeer en vervoer	0	180.564	180.564			0	180.564
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	0	126.243	126.243			0	126.243
11	Overhead	0	0	0			0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	1.643.000	2.616.448	973.448	10.000	0	1.633.000	2.616.448
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		64.907.924	63.075.780	-1.832.144	10.000	10.000	64.897.924	63.065.780
Waarvan incidentele lasten en baten		10.000	10.000	0				
Structureel begrotingssaldo		64.897.924	63.065.780	-1.832.144		0		-1.832.144

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2029		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Progr.nr.	Programma	Uitg. 29	Ink. 29	Saldo	Uitg. 29	Ink. 29	Uitg. 29	Ink. 29
0	Sociale voorzieningen	9.477.375	3.167.000	-6.310.375			9.477.375	3.167.000
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	15.198.913	576.687	-14.622.226			15.198.913	576.687
2	Onderwijs en educatie	2.551.106	172.478	-2.378.628			2.551.106	172.478
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	7.188.780	3.482.310	-3.706.470		10.000	7.188.780	3.472.310
4	Milieu	5.669.727	5.564.568	-105.159			5.669.727	5.564.568
5	Veiligheid	2.225.539	217.346	-2.008.193			2.225.539	217.346
6	Verkeer en vervoer	4.458.554	272.022	-4.186.532			4.458.554	272.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.799.950	359.780	-2.440.170			2.799.950	359.780
8	Economische structuur	916.123	652.098	-264.025			916.123	652.098
9	Bestuur en organisatie	2.306.355	293.190	-2.013.165			2.306.355	293.190
	Sub-totaal programma's 0-9	52.792.422	14.757.479	-38.034.943	0	10.000	52.792.422	14.747.479
10	Algemene baten en lasten	2.090.284	45.326.109	43.235.825			2.090.284	45.326.109
10	Heffing Vpb			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	9.442.653	665.147	-8.777.506			9.442.653	665.147
	Saldo van baten en lasten	64.335.359	60.748.735	-3.586.624	0	10.000	64.335.359	60.738.735
	Toevoeging en onttrekking reserves per programma							
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	0	220.834	220.834			0	220.834
2	Onderwijs en educatie	1.633.000	1.495.739	-137.261			1.633.000	1.495.739
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	10.000	73.755	63.755	10.000		0	73.755
4	Milieu	0	106.667	106.667			0	106.667
6	Verkeer en vervoer	0	301.540	301.540			0	301.540
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	0	126.243	126.243			0	126.243
11	Overhead	0	0	0			0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	1.643.000	2.715.212	1.072.212	10.000	0	1.633.000	2.715.212
	Totaal geraamd resultaat primitieve begroting	65.978.359	63.463.947	-2.514.412	10.000	10.000	65.968.359	63.453.947
	Waarvan incidentele lasten en baten	10.000	10.000	0				
	Structureel begrotingssaldo	65.968.359	63.453.947	-2.514.412		0		-2.514.412

Overzicht incidentele baten en lasten

In het besluit begroting en verantwoording is het verplicht is gesteld om per programma de incidentele baten en lasten in beeld te brengen. De belangrijkste posten dienen ten minste te worden gespecificeerd en de overige posten kunnen ook als totaalbedrag worden opgenomen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

Incidentele baten en lasten

Progr.	Omschrijving	mutatie reserves	lasten 2026	baten 2026	lasten 2027	baten 2027	lasten 2028	baten 2028	lasten 2029	baten 2029
3	Resultaat bouwgrondexploitatie	Nee		536.480						
3	Bijdr. bovenwijkse voorzieningen	Nee		10.000		10.000		10.000		10.000
3	Toevoeging aan br. Bovenwijkse voorzieningen	Ja	10.000		10.000		10.000		10.000	
10	Heffing Vpb	Nee	120.000							
10	Onttrekking uit algemene reserve bouwgrondexploitatie			120.000						
10	Toevoeging aan exploitatiesaldo bouwgrondexploitatie	Ja	536.480							
10	Storting in dekkingsreserve lasten voor multimodale knoop	Ja	800.400							
10	Beschikking algemene reserve voor lasten multimodale knoop	Ja		800.400						
11	Bijdrage aan GRSK	Nee	5.137							
	Totaal		1.472.017	1.466.880	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

Programma 3

Bouwgrondexploitatie

Conform de POC-methode (percentage of completion) wordt binnen de gesloten exploitatie van de bouwgrondexploitatie winst genomen. Deze winst van de bouwgrondexploitatie wordt voor 2026 geraamd op € 536.480,- positief (zie ook de storting in programma 10). Dit resultaat wordt aangemerkt als incidentele bate en wordt gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Anterieure overeenkomsten

Bij de raming van de lasten en baten inzake anterieure overeenkomsten wordt er jaarlijks een inkomst geraamd voor een bovenwijkse voorziening. Deze inkomst wordt gestort in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorziening. Zowel deze last als baat wordt aangemerkt als incidentele baat.

Programma 10

Heffing Vpb

Op basis van het geraamde resultaat in bouwgrondexploitatie is er vennootschapsbelasting geraamd. Aangezien het resultaat uit de bouwgrond als incidentele bate wordt aangemerkt, wordt ook deze belasting als incidenteel bestempeld. Voor de exploitatie wordt deze last gedekt middels een incidentele baat, zijnde een beschikking over de bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie.

Multimodale knoop

De jaarlijkse bijdrage in een activa van een derde (station Neckerspoel in gemeente Eindhoven) mogen we volgens het BBV activeren. Door de afschrijvingslasten vervolgens te dekken vanuit een kapitaaldekkingreserve ontlasten we hiermee de exploitatie. In 2026 wordt enerzijds een beschikking over de algemene reserve vrij besteedbaar geraamd en anderzijds een storting in de kapitaaldekkingreserve.

GRSK

Conform de begroting van de GRSK wordt een gedeelte van de bijdrage aangemerkt als incidentele last.

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves

In het besluit begroting en verantwoording is het verplicht gesteld om de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in beeld te brengen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

Progr.	Omschrijving	lasten 2026	baten 2026	lasten 2027	baten 2027	lasten 2028	baten 2028	lasten 2029	baten 2029
1	Maatsch.dienstverl. en gezondheid	0	220.834	0	220.834	0	220.834	0	220.834
2	Onderwijs en educatie	1.633.000	758.166	1.633.000	675.172	1.633.000	1.517.951	1.633.000	1.495.739
3	Ruimt.ordering en volkshuisvesting	0	140.755	0	73.755	0	73.755	0	73.755
4	Milieu	0	106.667	0	106.667	0	106.667	0	106.667
6	Verkeer en vervoer	0	180.564	0	180.564	0	180.564	0	301.540
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	0	374.684	0	374.684	0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	0	15.750	0	15.750	0	15.750
10	Algemene baten en lasten	0	126.243	0	126.243	0	126.243	0	126.243
	Totaal	1.633.000	1.923.663	1.633.000	1.773.669	1.633.000	2.616.448	1.633.000	2.715.212

Lasten

Programma 2

Storting in de bestemmingsreserve "Decentralisatie onderwijshuisvesting"

Op basis van het laatst vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) wordt er een storting gedaan ter dekking van de kapitaallasten van alle investeringen uit het IHP en de bestaande activa omtrent onderwijshuisvesting. Deze storting bedraagt voor 2026 t/m 2029 € 1.633.000,-.

Baten

Programma 1-10

Diverse investering worden gedekt uit een kapitaaldeckingsreserve. Conform het BBV worden deze inkomsten als structurele baten aangemerkt.

2. Financiële positie

Deze uiteenzetting van de financiële positie gaat in op het begrotingsbeleid, de arbeidskosten, de investeringen, het verloop van de reserves en de meerjarenraming.

2.1 Begrotingsbeleid

2.1.1 Uitgangspunten

De begroting 2026 is opgesteld op basis van bestaand beleid, waaronder wordt verstaan het beleid van de door uw raad genomen beslissingen volgens de begroting 2025-2028 en de vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met 1 juli 2025. Daarnaast hebben ook de jaarrekeningcijfers 2024 en de op 1 juli 2025 behandelde voorjaarsnota 2026-2029 (inclusief de raadsinformatiebrief "Financiële gevolgen meicirculaire 2025", allen eveneens als basis gediend voor de samenstelling van de begroting 2026-2029. Ons college heeft met name hetgeen is besproken tijdens de raadsvergadering van 1 juli 2025 (behandeling van de voorjaarsnota 2026-2029) vertaald in de voorliggende begroting 2026-2029. Verder is rekening gehouden met de volgende basisgegevens (conform de uitgangspunten van de voorjaarsnota 2026-2029):

Raming aantal inwoners per 1-1-2026	: 20.600
Salarisstijging personeelskosten	: 3,7%
Prijsstijging	: 2,7% (t.o.v. prijspeil 2025)
Rente financieringstekort	: 3,4%
Rente investeringsprogramma	: 3,4%
Rente overtollige financieringsmiddelen	: 2.5%

Dit hoofdstuk gaat nader in op de wijzigingen die zich hebben voorgedaan nadat de begroting 2025-2028 is vastgesteld en die van invloed zijn geweest op de jaarschijf 2026 en de jaren 2027 tot en met 2029. Een aantal van deze wijzigingen is al door de raad op 1 juli 2025 behandeld bij de voorjaarsnota 2026-2029 en bij (structurele) begrotingswijzigingen 2025.

Hierdoor wordt de ontwikkeling geschetst van het saldo 2026 en de gevolgen voor de meerjarenramingen, inclusief een korte weergave van de cijfers uit de voorjaarsnota 2026-2029 (inclusief bovengenoemde raadsinformatiebrief).

2.1.2 Voorjaarsnota en meicirculaire

Bij het opstellen van de voorjaarsnota is de meicirculaire nog niet bekend. In de voorjaarsnota wordt een stelpost opgenomen ter compensatie van lonen en prijzen.

De meicirculaire heeft een zeer positief effect op de bezuinigingsopgave van onze gemeente in voornamelijk de jaren 2026 en 2027.

Omschrijving (bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Saldo voorjaarsnota 2026-2029	-42.521	-801.239	-1.875.392	-2.584.432
Geactualiseerde begrotingssaldi conform RIB bij meicirculaire 2025	1.903.931	1.764.185	886.855	620.444
Saldo na meicirculaire	1.861.410	962.946	-988.537	-1.963.988

2.1.3 Samenstelling begroting 2026-2029

De saldi uit voorgaande tabel in paragraaf 2.1.2 zijn tijdens het begrotingsproces gewijzigd door enerzijds de vertaalslag die het college heeft gemaakt op basis van de raadsbehandeling van de voorjaarsnota in uw raad waarbij het college geluisterd heeft naar de inbreng van de raad.

Daarnaast heeft het college ervoor gekozen om een aantal ombuigingsmaatregelen niet op te nemen in de begroting 2026 – 2029 omdat deze nog niet noodzakelijk zijn voor een positief begrotingssaldo in de jaren 2026 en 2027.

Als laatste zijn er mutaties door ontwikkelingen die ontstaan zijn tijdens het begrotingsproces.

Uit het volgende overzicht blijken de verschillen per jaar tussen het geactualiseerd beeld (paragraaf 2.1.2 en de volledige begrotingscijfers 2026-2029):

		<i>Negatief bedrag is een nadeel</i>			
	Saldo Voorjaarsnota 2026-2029	-42.521	-801.239	-1.875.392	-2.584.432
	Bijstelling meicirculaire 2026-2029	1.903.931	1.764.185	886.855	620.444
	Saldo na meicirculaire	1.861.410	962.946	-988.537	-1.963.988
A	<i>Vertaalslag Voorjaarsnota</i>				
1	Opnemen volledige bijstelling Jeugdzorg/WMO t.o.v. 1e berap 2025, dus geen ingroei-pad	-502.248	-332.248	-162.248	0
B	<i>Nog niet in te zetten ombuigingen uit voorjaarsnota</i>				
2	Besparing jeugdhulp	-25.000	-50.000	-75.000	-100.000
3	Digitaalhuis niet opheffen	-9.607	-15.000	-15.000	-15.000
4	Ziektekostenverzekering niet verlagen	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
5	OZB-verhoging jaarlijks 5% wijzigen naar eenmalig 2,7% (inflatiecor.)	-117.500	-352.500	-587.500	-822.500
6	Kapvergunning niet afschaffen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
7	Huwelijken niet versoberen	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
8	Tarief toeristenbelasting niet corrigeren	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
9	Ketenaanpak Gala structureel (budgetneutraal opnemen)	0	0	0	0
C	<i>Ontwikkelingen na voorjaarsnota</i>				
10	Actualisatie cijfers uit meicirculaire 2025	65.471	62.045	43.087	15.076
11	Vrijvallen stelpost suppletieuitkering herijking gemeentefonds i.v.m. uitgesteld ingroei-pad	300.000			
12	Voordeel stelpost BCF als gevolg van uitgesteld ingroei-pad	210.000	210.000	3.673	3.673
13	2 fte formatieuitbreiding, deel niet ten laste van projecten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
14	Invulling stelpost WMO en gemeentebalie	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
15	Aanpassingen investeringen	-23.380	75.750	163.450	474.000
16	Spuk Statushouders	110.000	0	0	0
17	Verhoging storting in onderhoudsvoorziening	-44.000	-44.000	-44.000	-44.000
18	Hogere opbrengst omgevingsvergunningen	13.000	43.000	50.000	130.000
19	Hogere dekking vaste lasten door inkomst Spuk CDOKE	46.000	46.000	46.000	46.000
20	Aanbesteding onderhoud sportvelden	53.000	53.000	53.000	53.000
21	Verhoging bijdrage muziekschool en bibliotheek	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000
22	Afbouw piek reisdocumenten	0	0	0	-80.000
23	Dekking krediet uitvoeringsprogramma energie	-100.000	0	0	0
	Overige mutaties kleiner dan de rapporteringsgrens	10.721	-74.503	-81.069	27.327
	Begrotingssaldo ontwerp-begroting 2026-2029	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412

De verschillen in het saldo tussen de voorjaarsnota en de begroting worden hieronder weergegeven. We verdelen deze in 3 categorieën.

A. Vertaalslag voorjaarsnota

1. Opnemen volledige bijstelling Jeugdzorg/Wmo vanaf 2026

In de eerste bestuursrapportage 2025 zijn de stijgende kosten voor jeugdhulp gefaseerd opgenomen in de meerjarenbegroting. Uit de verdiepende analyse vanuit Maatschappelijke Dienstverlening blijkt dat het opnemen van de volledige bijstelling Jeugdzorg/Wmo passend is bij de verwachte uitgaven. Daarnaast bleek ook uit de betogen van de fracties dat het wenselijk is om de kosten voor jeugdhulp volledig op te nemen in de begroting 2026. In de begroting 2026 zijn de volledige kosten meerjarig opgenomen.

B. Nog niet in te zetten ombuigingen uit voorjaarsnota (en raadsvergadering)

2. Besparing programmakosten jeugdhulp

Het ombuigingsformat voor de jeugdhulp programmakosten was in de voorjaarsnota opgenomen en zou gefaseerd voordelen op gaan leveren. Met het gegeven dat in de eerste bestuursrapportage de kosten voor jeugd juist verhoogd worden is het niet passend om dit format te verwerken in de begroting. In de betogen wordt ook aangegeven dat jeugd extra aandacht verdient.

3. DigiTaalhuis niet opheffen

Gezien de strekking van de betogen stellen we voor om het budget voor DigiTaalhuis te behouden en daarmee deze voorziening en de daaraan verbonden acties en projecten voor onze inwoners te kunnen voortzetten. Daardoor blijft het DigiTaalhuis intact in de gemeente Eersel en worden inwoners actief benaderd om deel te nemen aan cursussen gericht op het verbeteren van hun basisvaardigheden. Ook de werkgeversaanpak, die regionaal van opzet is en na een aantal jaren van opbouw nu goede resultaten oplevert, kan door blijven gaan.

4. Ziektekostenverzekering niet verlagen

In de Kadernota Geldzorgen 2025-2028 is bepaald dat onderzoek wordt gedaan naar een passende tegemoetkoming in de kosten van de aanvullende verzekering. Op basis van een vergelijking met de directe regiogemeenten is aanvankelijk de aannahme gedaan dat een vergoeding van € 20,- per maand reëel is (bijdrage in de regiogemeenten variëren van € 0,- tot € 24,-). Inmiddels heeft BS&F, de intermediair tussen gemeenten en zorgverzekeraars, onderzoek gedaan naar een passende tegemoetkoming. Daarbij is niet alleen gekeken naar de vergoeding die landelijk wordt gegeven, maar ook naar het effect van de hoogte van de vergoeding en de wijziging van de vergoeding op het aansluiten bij de collectieve ziektekostenverzekering. Op basis van dit onderzoek lijkt een verlaging naar € 20,- per maand niet passend. Eerder wordt gedacht aan een staffel, waarbij voor de verschillende pakketten een verschillende vergoeding geldt. De staffel leidt tot een afweging bij de inwoner welk pakket voor hem/haar passend is en voorkomt dat inwoners over of onderverzekerd zijn. Hierdoor blijft de collectieve ziektekostenverzekering voor inwoners met hoge zorgkosten betaalbaar. Bovendien kunnen we inwoners begeleiden in de keuze voor een passende zorgverzekering. Voorgesteld wordt om de ombuiging van € 90.000,- niet op te nemen.

5. OZB-verhoging jaarlijks 5% wijzigen naar eenmalig 2.7% (inflatiecorrectie.)

In de voorjaarsnota werd voorgesteld om het meerjarige begrotingstekort gedeeltelijk op te vangen met een gefaseerde verhoging van de OZB met jaarlijks 5%. Na de ontwikkelingen van de meicirculaire wordt voorgesteld om enkel voor het jaar 2026 een inflatiecorrectie toe te passen. De OZB wordt in 2026 verhoogd met 2,7% t.o.v. 2025. Meerjarig is er geen extra verhoging voor de OZB opgenomen in de ontwerpbegroting.

6. Kapvergunningen niet afschaffen

De kapvergunningen worden niet gewijzigd.

7. Huwelijken niet eenvoudiger maken

In de voorjaarsnota werd voorgesteld om een eenvoudigere ceremonie aan te bieden en de gratis ceremonie echt uit te kleden. Hierdoor werd verwacht dat de vraag naar een eenvoudige ceremonie zou toenemen en hierdoor extra legesinkomsten ontvangen zouden worden. Op basis van de betogen wordt dit voorstel niet aangenomen.

8. Tarief toeristenbelasting niet verhogen

Voorgesteld wordt om het tarief van de toeristenbelasting gelijk te houden aan de huidige tarieven. Het ombuigingsformat stelde voor om het laagtarief voor overige accommodaties wat nu 2,5% is, te verhogen naar 4,5%. Gezien de positieve financiële begrotingsruimte in 2026 en 2027, stelt het college voor om de tarieven niet te verhogen.

9. Ketenaanpak Gala structureel (budgetneutraal opnemen)

Met de laatste inzichten vanuit de VNG verwachten we dat de middelen voor de ketenaanpakken structureel gaan worden en dat we hierop in kunnen gaan zetten. Dit wordt in het najaar definitief bekend. Het is daardoor vooralsnog niet nodig om extra geld te ramen voor 2026 en de jaren erna voor de ketenaanpakken. De kosten vallen budgetneutraal weg tegen de rijksbijdrage.

C. Mutaties ontstaan na voorjaarsnotatraject

10. Correctie meicirculaire

In de begroting 2026 zijn enkele maatstaven op basis van actuelere informatie aangepast, waardoor voor de jaren 2026 tot en met 2029 de uitkering ten opzichte van de raadsinformatiebrief stijgt met respectievelijk afgerond € 65.000,-, € 62.000,-, € 43.000,- en € 15.000,-.

11. Vrijvallen stelpost suppletieuitkering i.v.m. uitgesteld ingroeipad

In de stelposten was een bedrag van € 300.000,- opgenomen voor de korting in de algemene uitkering die vanaf 2026 in zou gaan. Omdat het ingroeipad is uitgesteld, komt deze stelpost te vervallen in 2026.

12. Voordeel stelpost BCF als gevolg van uitgesteld ingroeipad

Voor wat betreft de algemene uitkering mogen gemeenten sinds 2025 rekening houden met een onderuitputting van het BTW compensatiefonds. Gelet op de tekorten van de gemeenten is de verwachting dat deze onderuitputting ook rekening technisch zeker zal zijn. In de voorjaarsnota werd samen met de herijking van het gemeentefonds al een voordeel van € 90.000 gepresenteerd. Doordat het ingroeipad nu is uitgesteld, kan de volledige stelpost van € 300.000,- komen te vervallen en levert dit een extra voordeel van € 210.000,- in de exploitatie op.

13. 2 fte formatieuitbreiding

Ter vervanging van langdurige inhuur, wordt in afstemming met het presidium voorgesteld, twee projectleiders in vaste dienst te nemen (team uitvoering en beheer en ruimtelijke ontwikkeling). De kosten drukken voor 20% op de exploitatie en 80% op projecten.

14. Invulling stelpost WMO en gemeentebalie

De invulling van twee functies binnen de WMO en gemeentebalie zijn in totaal € 19.000,- duurder dan de voorziene stelpost van € 100.000,- uit de voorjaarsnota.

15. Aanpassing investeringen

In het proces tussen de voorjaarsnota en de begroting 2026 zijn een aantal aanpassingen en verschuivingen gedaan in kredieten. In 2026 is dit een combinatie van het opnemen van kredieten voorgesteld uit de ombuigingen en het doorschuiven van kredieten. Per saldo een nadeel van € 23.000,-. Vanaf 2027 zijn een aantal kredieten naar achteren verschoven, dit levert vanaf 2027 een meerjarig voordeel op.

16. Spuk Statushouders

Uit de subsidieregeling spuk statushouders blijkt dat we interne kosten mogen verantwoorden onder deze subsidie. Met name interne personeelskosten worden in 2026 gedekt door deze subsidie. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 110.000,-.

17. Verhoging storting in onderhoudsvoorziening

Bij de actualisatie van de onderhoudsvoorzieningen is de storting in de voorzieningen in totaal met € 44.000,- gestegen.

18. Hogere opbrengst omgevingsvergunningen

Op basis van de geactualiseerde woningbouwprojecten en overige vergunningaanvragen zijn de verwachte legesinkomsten voor omgevingsvergunningen positief bijgesteld € 13.000,- in 2026, € 43.000,- in 2027, € 50.000,- in 2028, € 130.000,- in 2029.

19. Hogere inkomst Spuk CDOKE (tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid)

In juli 2025 is vanuit het ministerie bekend geworden dat de uitvoeringsmiddelen voor de CDOKE vanaf 2026 t/m 2030 gaat verhogen en in de toekomst uitkeren via het gemeentefonds. In de begroting 2026 zijn er structureel meer vaste personeelslasten gedekt door deze middelen, dit levert een voordeel op van circa € 46.000,- in de exploitatie.

20. Aanbesteding onderhoud sportvelden

Voor het onderhoud van sportvelden heeft in 2025 een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Door een gunstige inschrijving kan het budget met € 53.000,- worden verlaagd.

21. Verhoging bijdrage muziekschool en bibliotheek

In 2026 is de subsidie voor de bibliotheek 28.000,- hoger dan oorspronkelijk geraamd. Voor de muziekschool is de subsidie in 2026 € 15.000,- hoger. Samen betekent dit een last van € 43.000,-.

22. Afbouw piek reisdocumenten

Tot 2029 is er een piek voor de reisdocumenten vanaf 2029 zal deze piek afnemen, waardoor de inkomsten naar verwachting met € 80.000 zullen afnemen vanaf dat jaar.

23. Dekking krediet uitvoeringsprogramma energie

In de voorjaarsnota werden de kapitaallasten uit het uitvoeringsprogramma energie ineens afgeschreven en middels een beschikking over de algemene reserve vrij besteedbaar volledig gedekt. Aangezien de investeringslast volledig ten laste van de jaarschijf 2026 wordt gebracht. En deze jaarschijf dit kan opvangen wordt voorgesteld om geen beschikking te doen over de algemene reserve maar de kapitaallasten rechtstreeks ten laste van de exploitatie te brengen.

2.2 Arbeidskosten

Formatie

Bij de berekening van de arbeidskosten is voor de begroting 2026 uitgegaan van een reguliere formatie van 123,25 fte (exclusief college en griffie). Deze arbeidskosten zijn ook meegenomen in de kostenverdeling of rechtstreeks geraamd op de functionele begrotingspost c.q. productgroep dan wel geraamd in het nieuwe programma "Overheadkosten".

Bestemmingsreserve wachtgelden ex-wethouders/Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders

Met betrekking tot de wachtgeldverplichtingen (voormalige) wethouders is bestemmingsreserve aanwezig waaruit de verwachte wachtgeldverplichtingen van de huidige en gewezen wethouders kunnen worden betaald. Voor de pensioenverplichtingen van de (voormalige) wethouders is een voorziening aanwezig waaruit de toekomstige verplichting kunnen worden voldaan.

Jaarlijks wordt getoetst of het volume van de bestemmingsreserve en de voorziening toereikend is om aan de (toekomstige) verplichtingen te voldoen en indien nodig wordt deze hierop aangepast.

2.3 Investerings

De gemeente is een inkomensbestedende organisatie. Dit komt ook tot uitdrukking in de vele investeringen die door de gemeente worden gedaan. Deze investeringen zijn bij de totstandkoming van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2004 gesplitst in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met een economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn of waar de gemeente inkomsten mee kan genereren (bijvoorbeeld rioolheffing). Indien een investering niet voldoet aan bovenstaande criteria dan betreft het een investering met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen).

Ten aanzien van de activering van investeringen met een economisch nut werd in 2004 in het Besluit Begroting en Verantwoording BBV aangegeven dat deze geactiveerd moeten worden. De andere investeringen mochten geactiveerd worden. Door deze vrijheid om wel of niet te activeren bestaan er inmiddels grote verschillen in de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan.

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn de artikelen 59 en 64 gewijzigd, zodat investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, beide moeten worden geactiveerd (en over de verwachte toekomstige gebruiksduur dienen te worden afgeschreven). De enige uitzondering op het verplicht activeren zijn kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde, die niet mogen worden geactiveerd (artikel 59, lid 2).

Tevens is er in het nieuwe BBV (vanaf begroting 2017) ook bepaald dat de bijdragen van derden verplicht in mindering moeten worden gebracht op de bruto-investering.

In de "Financiële verordening gemeente Eersel" is als uitgangspunt vastgelegd dat op investeringen groter dan € 25.000,- wordt afgeschreven.

Kredietvoteringsen

Met het vaststellen van de programmabegroting autoriseert de raad het college tot het doen van uitgaven per programma tot de bedragen van het 'overzicht van baten en lasten' (zie onderdeel II Financiële begroting, onderdeel 1, Overzicht van baten en lasten). In de programma's zijn ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar 2026 opgenomen, welke voor meerdere jaren lasten met zich mee kunnen brengen.

Door het vaststellen van de begroting 2026-2029 worden, evenals voorgaande jaren, ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar geautoriseerd.

2.4 Reserves en voorzieningen

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen is uitgegaan van de rekeningcijfers 2024 vermeerderd en verminderd met de reeds genomen besluiten uit 2025. Hieronder volgt een nadere toelichting op de belangrijkste mutaties in de begroting 2026-2029. Een meerjarig overzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage A.

Verloopoverzicht algemene reserve vrij besteedbaar 2025-2026

	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1	€ 11.442.760	€ 18.633.279
Afomen AR Grex jaarstukken 2024	€ 1.200.000	
Storting resultaat jaarstukken 2024	€ 2.740.953	
Opheffen BR sociaal Domein	€ 1.206.329	
Opheffen BR rehabilitatie wegen	€ 4.058.951	
Opheffen voorziening openbare verlichting	€ 500.000	
Totaal Toevoegingen	€ 9.206.233	€ -
Storting DR Innovatie mip 2025	€ 50.000	
Storting DR Dukesvoort	€ 84.000	
Volstorten DR electriciteitsvoorziening zwembad	€ 305.000	€ -
Storting budget dorpen maken het verschil	€ 85.000	
Storting meetnet	€ 30.000	
Resultaatbestemming rekening 2024 opvang BR vluchtelingen	€ 450.000	
Dekking inhuur cyclisch bouwen	€ 117.000	
Resultaatbestemming rekening 2024 bestemmingsreserve bossen	€ 50.000	
Volstorten DR soorten managementplan (SMP)	€ 300.000	
Dekking conform ontwerpbegroting 2025 SK R25.024	€ 206.636	
Vrijvallen AR dekkingsreserve	€ 338.078	
Storting DR multimodale Knoop Eindhoven Centraal		€ 800.400
Totaal onttrekkingen	€ 2.015.714	€ 800.400
Stand reserve 31-12	€ 18.633.279	€ 17.832.879

Algemene reserve vrij besteedbaar

De algemene reserve is in 2024 opgesplitst in de algemene reserve vrij besteedbaar en de algemene reserve dekkingsreserve. In de 2^e bestuursrapportage 2025 wordt de algemene reserve dekkingsreserve leeg geboekt in verschillende dekkingsreserves conform de reeds genomen besluiten. Deze moet conform het BBV via de exploitatie lopen waardoor deze in een nieuw besluit terug komen. Voorheen werd enkel het bedrag in de dekkingsreserve gestort wat al was uitgeven op het krediet (bruto-methode). Mede door de rechtmatigheidsverantwoording wordt met ingang van 2025 direct het volledige bedrag, waarvoor dekking wordt gerealiseerd gestort in een dekkingsreserve. De beginstanden van de begroting 2026-2029 zijn hier reeds op aangepast zodat dit een transparant beeld geeft van de feitelijke situatie per 1-1-2026. Het meerjarig verloop van de algemene reserve is opgenomen in bijlage A.

Bestemmingsreserve rehabilitatie wegen

Voor vervanging van wegen is er tot op heden een bestemmingsreserve rehabilitatie wegen. Hier wordt vanuit de exploitatie een storting in gedaan, ter dekking van de kapitaallasten van rehabilitatie projecten. In de voorjaarsnota is een voorstel gedaan om de bestemmingsreserve bij de jaarrekening 2025 op te heffen en de kosten van vervanging te activeren en af te schrijven ten laste van de exploitatie. In de ontwerpbegroting 2026-2029 is hier een verder vervolg aan gegeven. Het saldo van de bestemmingsreserve zal worden toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar. Dit is reeds verwerkt in het saldo per 1-1-2026, maar hier dient nog wel een formeel besluit voor genomen te worden.

Bestemmingsreserve sociaal domein

De fluctuaties in de kosten van het sociaal domein werden in het verleden opgevangen middels deze bestemmingsreserve. De zorgkosten betreffen een open eind regeling waardoor deze niet voor afloop van het jaar inzichtelijk zijn. Het is dan ook niet meer mogelijk om de kosten binnen het jaar te egaliseren. De afwijkingen komen hierdoor ten laste of gunste van het jaarrekeningresultaat. Bij de jaarrekening 2025 wordt voorgesteld om deze bestemmingsreserve op te heffen. Hiermee is in de doorkijk van de algemene reserve rekening gehouden. Een gedeelte van deze reserve (€750.000,-) wordt conform de voorjaarsnota 2026 gestort in de algemene reserve weerstandvermogen.

Voorziening openbare verlichting

Vervangingen van op openbare verlichting gaan we met ingang van 2026 activeren en afschrijven ten laste van de exploitatie. In plaats van een jaarlijkse storting uit de exploitatie in de voorziening openbare verlichting. Op basis van de verwachte uitgaven in 2025 en de huidige stand van de voorziening hebben we in de doorkijk van de algemene reserve alvast een bedrag van € 500.000 laten vrij vallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar. In 2025 zal de definitieve afrekening van de kosten in 2025 plaats vinden, en wordt bij de jaarrekening 2025 voorgesteld om de voorziening op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Voorziening planmatig onderhoud wegen

Met ingang van 2026 gaan we de toplagen wegen activeren en afschrijven ten laste van de exploitatie. Hierdoor zijn er minder middelen benodigd in de voorziening. In 2025 wordt een nieuw beheerplan wegen opgesteld en voorgelegd aan uw raad. Om te voorkomen dat er een onjuist beeld wordt gepresenteerd is er voor gekozen om nog geen vrijval van de voorziening mee te nemen in de doorkijk van de algemene reserve vrij besteedbaar. De financiële vertaling van het nieuwe beheerplan wegen, de benodigde financiële middelen en de eventuele vrijval van de voorziening planmatig onderhoud wegen zullen tegelijkertijd worden verwerkt.

2.5 Geprognosticeerde balans

In het gewijzigde BBV wordt vanaf begrotingsjaar 2017 een meerjarig geprognosticeerde balans voorgescreven. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. In de balans is rekening gehouden met de geplande investeringen uit het meerjarig investeringsprogramma 2026-2029.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2026-2029						
ACTIVA						
BALANS	Per 31-12-2025	Per 31-12-2026	Per 31-12-2027	Per 31-12-2028	Per 31-12-2029	
Vaste activa	€ 116.746.226	€ 125.178.862	€ 125.713.345	€ 160.222.150	€ 162.010.080	
Vlottende activa						
* voorraad bouwgronden	€ -608.213	€ -1.212.331	€ -798.945	€ -	€ -	
Totaal activa	€ 116.138.013	€ 123.966.531	€ 124.914.400	€ 160.222.150	€ 162.010.080	
Vlottende activa	€ 15.000.000	€ 15.000.000	€ 15.000.000	€ 15.000.000	€ 15.000.000	
Totaal generaal	€ 131.138.013	€ 138.966.531	€ 139.914.400	€ 175.222.150	€ 177.010.080	

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2026-2029						
PASSIVA						
BALANS	Per 31-12-2025	Per 31-12-2026	Per 31-12-2027	Per 31-12-2028	Per 31-12-2029	
Eigen vermogen						
1. Reserves:						
* Algemene reserve	€ 19.383.279	€ 27.148.521	€ 28.042.011	€ 26.540.867	€ 24.449.455	
* Bestemmingsreserves	€ 43.917.298	€ 44.427.667	€ 44.286.999	€ 43.443.553	€ 42.361.343	
Totaal eigen vermogen	€ 63.300.577	€ 71.576.188	€ 72.329.010	€ 69.984.420	€ 66.810.798	
Vreemd vermogen						
2. Voorzieningen	€ 21.870.843	€ 21.309.168	€ 20.157.793	€ 20.155.337	€ 19.963.156	
3. Langlopende schulden						
Leningen + waarborgsommen	€ 4.673.333	€ 3.866.666	€ 4.160.000	€ 25.710.000	€ 56.926.667	
4. Vlottende passiva	€ 41.293.260	€ 42.214.509	€ 43.267.597	€ 59.372.393	€ 33.309.459	
Totaal generaal	€ 131.138.013	€ 138.966.531	€ 139.914.400	€ 175.222.150	€ 177.010.080	

3. Meerjaren investeringsprogramma 2026-2029

Het meerjareninvesteringsprogramma 2026-2029 is enerzijds gebaseerd op het concept, zoals dat bij de behandeling van de voorjaarsnota 2026-2029 op 1 juli 2025 is besproken in de gemeenteraad, en anderzijds heeft ook het coalitieakkoord 2022-2026 als uitgangspunt gediend (zie ook de toelichting in paragraaf 2.3 van het hoofdstuk de 'Financiële begroting').

Programma	Vervanging (V)/ Nieuw (N)	Omschrijving	Uitgaven per jaar				Totale uitgaven	Inkomsten per jaar				Totale inkomsten	Waarvan dekking AR	Activeren	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatielasten)			
			2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029					2026	2027	2028	2029
2		Kindcentrum Eersel Eerste inrichting	53.000	0	0	0	53.000	0	0	0	0	0	0	53.000	15	0	0	0	0
2		Nieuw Schoolgebouw Kern Eersel, Eerste Inrichting	0	0	320.000	0	320.000	0	0	0	0	0	0	320.000	15	0	0	0	0
2		Nieuw schoolgebouw Kern Eersel	0	654.000	6.886.000	0	7.540.000	0	0	0	0	0	0	7.540.000	40	0	0	0	0
2		St. Jan Baptist, Duizel, Nieuwbouw	180.000	0	0	0	180.000	0	0	0	0	0	0	180.000	40	0	0	0	0
2		De Groote Aard, Eersel, nieuwbouw	0	320.000	0	0	320.000	0	0	0	0	0	0	320.000	40	0	0	0	0
2		Rythoviuscollege, Eersel, nieuwbouw	0	0	25.597.000	0	25.597.000	0	0	0	0	0	0	25.597.000	40	0	0	0	0
2		Onderwijs, onvoorzien	45.000	45.000	45.000	45.000	180.000	0	0	0	0	0	0	180.000	15	0	0	0	0
3		Anticiperende verwervingen	2.000.000	0	0	0	2.000.000	0	0	0	0	0	0	2.000.000	0	0	0	0	0
3		Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000	0	0	0	50.000	0	0	0	0	0	0	50.000	0	0	0	0	0
3		Bijdrage EVZ waterbuffers Run / Schadewijkstraat)	0	500.000	500.000	0	1.000.000	0	250.000	250.000	0	500.000	0	500.000	1	0	0	0	0
4		Duurzaam Duizel fase 1 en 2 (riool)	3.562.000	0	0	0	3.562.000	285.000	0	0	0	285.000	0	3.277.000	60	0	0	0	0
4		Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, riool	660.000	0	0	0	660.000	0	0	0	0	0	0	660.000	60	0	0	0	0
4		Opstellen GRP	36.000	0	0	0	36.000	0	0	0	0	0	0	36.000	5	0	0	0	0
4		Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	73.000	169.000	62.000	0	304.000	0	0	0	0	0	0	304.000	15	0	0	0	0
4		Verzwaren riolering Haagdoorn	50.000	877.000	0	0	927.000	0	0	0	0	0	0	927.000	60	0	0	0	0
4		Herinrichting Panken-, vd Boom en vd Zandenstraat (riool)	0	150.000	1.860.000	0	2.010.000	0	0	0	0	0	0	2.010.000	60	0	0	0	0
4		Duurzaam Duizel fase 3 (riool)	0	0	100.000	1.860.000	1.960.000	0	0	0	0	0	0	1.960.000	60	0	0	0	0
4		Herinrichting Groenstraat Wintelre (waterberging)	0	300.000	0	0	300.000	0	0	0	0	0	0	300.000	60	0	0	0	0
4		Poort en slagbomen milieustraat	25.000	0	0	0	25.000	0	0	0	0	0	0	25.000	10	1.675	3.308	3.223	3.138
4		Uitvoeringsprogramma Energie	100.000	0	0	0	100.000	0	0	0	0	0	0	100.000	1	100.000	0	0	0
6		Toplagen wegen	650.000	500.000	400.000	400.000	1.950.000	0	0	0	0	0	0	1.950.000	20	27.300	75.048	111.318	142.623
6		Duurzaam Duizel fase 1 en 2 (wegen)	2.226.000	0	0	0	2.226.000	0	0	0	0	0	0	2.226.000	40	65.667	130.388	128.496	126.604
6		Herinrichting Panken-, vd Boom en vd Zandenstraat (Wegen)	0	0	1.340.000	0	1.340.000	0	0	0	0	0	0	1.340.000	40	0	0	39.530	78.491
6		Rehabilitatie Tasbroekweg	0	285.000	0	0	285.000	0	0	0	0	0	0	285.000	40	0	8.408	16.694	16.452
6		De Kreiel ged Oostelbeersedijk-einde verharding	0	720.000	0	0	720.000	0	0	0	0	0	0	720.000	40	0	21.240	42.174	41.562
6		Rehabilitatie Mosik (zijstraat Domineespad)	0	84.000	0	0	84.000	0	0	0	0	0	0	84.000	40	1.428	3.870	4.849	4.778
6		Vervanging openbare verlichting	400.000	100.000	100.000	100.000	700.000	0	0	0	0	0	0	700.000	20	16.800	37.460	45.095	52.580
6		Duurzaam Duizel fase 3 (wegen)	0	0	0	1.240.000	1.240.000	0	0	0	0	0	0	1.240.000	40	0	0	0	36.580
6		Asfalteren fietspad Hoogcasteren	169.000	0	0	0	169.000	0	0	0	0	0	0	169.000	40	4.986	9.899	9.756	9.612
6		Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, wegen	440.000	0	0	0	440.000	0	0	0	0	0	0	440.000	40	12.980	25.773	25.399	25.025
6		Rehabilitatie rijbaan Voortseweg Eersel (tussen Laaghuizenweg en Kapelweg)	0	180.000	0	0	180.000	0	0	0	0	0	0	180.000	40	0	5.310	10.544	10.391
6		Rehabilitatie Hazenstraat (buiten bebouwde kom)	0	0	0	600.000	600.000	0	0	0	0	0	0	600.000	40	0	0	0	17.700
6		Herinrichting Groenstraat Wintelre	0	0	2.300.000	0	2.300.000	0	0	0	0	0	0	2.300.000	40	0	0	67.850	134.723
6		Fietsverbinding F87 - De kempenroute	50.000	150.000	1.800.000	5.000.000	7.000.000	0	0	1.800.000	2.200.000	4.000.000	0	3.000.000	40	1.475	9.229	16.772	99.203
6		Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel	1.242.000	0	0	0	1.242.000	200.000	0	0	0	200.000	0	1.042.000	40	30.739	61.036	60.149	59.264
6		Elektrische Veegwagens	430.000	0	0	0	430.000	0	0	0	0	0	0	430.000	8	34.185	67.456	65.629	63.801
6		Materieel Gladheidsbestrijding	0	50.000	120.000	50.000	220.000	0	0	0	0	0	0	220.000	7	0	4.421	19.333	33.831
7		Renovatie buitensportaccommodaties	175.000	0	24.000	0	199.000	0	0	0	0	0	0	199.000	40	5.163	10.251	10.810	11.338
7		Renovatie kunstgras hockeyvelden	425.000	0	0	0	425.000	38.000	0	0	0	38.000	0	387.000	12	34.222	67.504	65.624	63.745
11		Vervanging materieel buitendienst	60.000	120.000	100.000	0	280.000	0	0	0	0	0	0	280.000	8	4.770	18.953	35.933	42.906
		Uitgaven / inkomsten	13.101.000	5.204.000	41.554.000	9.295.000	69.154.000	523.000	250.000	2.050.000	2.200.000	5.023.000	0	64.131.000		341.390	559.554	779.178	1.074.327

Financiële toelichting investeringsprogramma 2026-2029

Algemeen

Onderstaande toelichting op het investeringsprogramma betreft een cijfermatige onderbouwing, waarbij met name de dekkingsmiddelen worden aangegeven (de beschikkingen over de algemene reserve en de netto kapitaal- en exploitatielasten worden in afzonderlijke kolommen weergegeven). Indien er sprake is van een te activeren nieuwe- en vervangingsinvestering met daaruit voortvloeiende kapitaallasten, is rekening gehouden met eventueel vrijvallende kapitaallasten zodat in die gevallen enkel de *extra* kapitaallasten zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma. De totaal geraamde kapitaallasten/exploitatielasten voor de jaren 2026 tot en met 2029 zijn in de exploitatie als stelpost opgenomen (programma 10).

Voor een inhoudelijke toelichting voor de investeringen 2026 wordt verwezen naar het desbetreffende programma en de formats in de voorjaarsnota 2026-2029.

Programma 2: Onderwijs

- *Kindcentrum Eersel Eerste inrichting € 53.000*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *St. Jan Baptist, Duizel, Nieuwbouw € 180.000*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

- *Onderwijs, onvoorzien € 45.000*

De kapitaallasten worden gedekt vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

Programma 3: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- *Anticiperende verwervingen (conform nota grondbeleid) en voorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties. Totaal € 2.050.000*

De verwervingen en kosten worden als materieel vaste activa in de balans verwerkt tot het moment dat de grond in exploitatie wordt genomen. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig.

Programma 4: Milieu

- *Duurzaam Duizel fase 1 en 2 (riool) € 3.562.000*

- *Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, (riool) € 660.000*

- *Opstellen GRP € 36.000*

- *Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M € 73.000*

- *Verzwaren riolering Haagdoorn (voorbereiding) € 50.000*

Deze investeringen zijn grotendeels gedekt door van de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2023-2027 wat in 2022 financieel is geactualiseerd. In 2026 wordt het GRP opnieuw geactualiseerd.

- *Poort en slagbomen milieustraat € 25.000*

Deze investering wordt gedekt vanuit de afvalstoffen- en rioolheffing.

- *Uitvoeringsprogramma Energie € 100.000*

Deze investering wordt gedekt vanuit de algemene reserve.

Programma 6: Verkeer en vervoer

- *Toplagen wegen € 650.000*

- *Duurzaam Duizel fase 1 en 2 (wegen) € 2.226.000*

- *Vervanging openbare verlichting € 400.000*

- *Asfalteren fietspad Hoogcasteren € 169.00*

- *Herinrichting Hoolstraat/Aelenstraat, wegen € 440.000*

- *Fietsverbinding F67 - De kempenroute (voorbereiding) 50.000*

- *Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel € 1.242.000*

- *Elektrische Veegwagen € 430.000*

De kapitaallasten van bovenstaande investeringen worden gedekt vanuit de exploitatie

Programma 7: Cultuur, sport en recreatie

- *Renovatie buitensportaccommodaties € 175.000*

- *Renovatie kunstgras hockeyvelden € 425.000*

De kapitaallasten van bovenstaande investeringen worden gedekt vanuit de exploitatie.

Programma 11: Vervanging materieel buitendienst

- *Vervanging materieel buitendienst € 60.000*

De kapitaallasten van bovenstaande investeringen worden gedekt vanuit de exploitatie.

4. Meerjarenbegroting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de meerjarenramingen uitgegaan van een periode van vier jaren. Dus kunnen de meerjarenramingen worden beschouwd als een financiële vertaling van het aanvaard beleid gedurende de komende vier jaren. Zo wordt met name inzicht verkregen of er voldoende middelen zijn om een meerjarig investeringsprogramma tot uitvoering te brengen.

4.1 Algemene uitgangspunten

Evenals bij de systematiek van de berekening van de algemene uitkering is bij de begroting voor de jaren 2026-2028 geen rekening gehouden met algemene loon- en prijsstijgingen. De meerjarenramingen zijn dus berekend op het systeem van constante lonen en prijzen.

Bij de berekening van de kapitaallasten voortvloeiende uit het investeringsschema is uitgegaan van 3,4% rente en is bij de stelpost onderuitputting – conform de financiële verordening – voor het eerste jaar rekening gehouden met een half jaar rentelasten. Verder is uitgegaan van aanvaard beleid inclusief alle begrotingswijzigingen tot en met de raad van 1 juli 2025 en de jaarrekeningcijfers 2024.

4.2 Verloop meerjarenramingen 2026-2029

De begroting 2026-2029 heeft voor de afzonderlijke jaren de volgende saldi:

(bedragen in €)	2026	2027	2028	2029
Inkomsten	69.044.342	63.690.888	63.075.780	63.463.947
Uitgaven	67.434.475	63.344.398	64.907.924	65.978.359
Begrotingssaldo	1.609.867	346.490	-1.832.144	-2.514.412

In onderstaand overzicht worden de wijzigingen ten opzichte van de vorige jaarschijf weergegeven.

Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar (bedragen in €)	Verschil 2027 t.o.v. 2026	Verschil 2028 t.o.v. 2027	Verschil 2029 t.o.v. 2028
Beginsaldo (=eindsaldo vorig begrotingsjaar)	1.609.867	346.490	-1.832.144
Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar			
0. Inkomen	117.195	115.000	0
0. Inwoners met een migratieachtergrond	-81.244	0	0
0. Werk	0	0	0
1. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	169.560	3.744	21.696
1. Sociaal cultureel werk	0	0	0
1. Volksgezondheid	-23.211	-23.804	-24.414
1. Voorzien. jeugd en jongeren	0	0	0
1. Vrijwilligers	0	0	0
2. Wettelijke onderwijstaken	7.981	2.092	2.145
2. Lokaal ondewijs	7.672	0	0
2. Volwasseneducatie	0	0	0
3. Bouwen en wonen	49.601	-263.000	80.000
3. Woonomgeving en leefmilieu	3.000	3.000	0
3. Planologie	-716.480	0	175.000
4. Milieuzorg	0	0	0
4. Voorkomen vervuiling	45.410	11.242	-2.090
5. Brandveiligheid, hulpverl. en rampenbestr.	-64.707	-33.882	0
5. Sociale veiligheid	0	0	0
6. Bereikbaarheid	44.000	-2.400	0
6. Verkeersveiligheid	26.250	1.000	-113.976
7. Sport en recreatie	-93.889	-2.599	2.599
7. Kunst en cultuur	0	0	0
8. Bevord. Econ. Bedrijvigheid	0	0	0
8. Privaatrecht, eigendommen	0	0	0
8. Toerisme en recreatie	0	0	0
9. Bestuursorganen	55.000	0	0
9. Maatschappelijke registratie	28.072	-31.266	-76.318
10. Algemene dekkingsmiddelen	-223.359	-1.203.829	-114.328
11. Overheadkosten	-614.228	-753.932	-632.582
Totaal	346.490	-1.832.144	-2.514.412

Toelichting op voorgaande tabel bij significante afwijkingen (hoger dan 25.000):

Inkomen

In 2027 resp. 2028 wordt de rijksuitkering BUIG opgehoogd ter hoogte van de uitkeringslasten. Het t-2 effect wat ontstaat doordat stijging van de uitkeringslasten vertraagd worden verwerkt in de rijksuitkering BUIG.

Inwoners met een migratieachtergrond

De specifieke uitkering Inburgering is geraamd tot en met 2026. In 2027 €110.000 nadeel doordat regulier salariskosten niet meer door deze rijksuitkering worden gedekt.

Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Vanaf 2027 hogere inkomsten eigen bijdrage Wmo gelet op voorgenomen wetswijziging. NB deze hogere baten zijn gelijk aan de korting in de algemene uitkering (programma 10)

Bouwen en wonen

Door het einde van de pilot extra BOA ontstaat er in 2027 een voordeel van € 93.000,- en in 2028 € 47.000,-. Hiernaast zijn de leges omgevingsvergunningen in 2027 € 30.000,- hoger, in 2028 € 310.000,- lager en in 2029 € 80.000,- hoger. Tot slot, in 2027 vervalt dekking van circa € 60.000,- voor apparaatskosten aangezien de rijksbijdrage voor Oekraïners vooralsnog tot 2026 is geraamd.

Planologie

In de jaren 2027 en 2028 is een grootschalige aanpassing nodig van het omgevingsplan, in verband met de aanpassingen vanuit de omgevingswet. De extra kosten die voor deze aanpassingen nodig zijn worden in 2027 en 2028 geraamd op € 180.000,-. Daarnaast wordt in 2026 het resultaat (€ 536.000,-) van de bouwgrondexploitatie geraamd. Vanaf 2027 wordt geen resultaat geraamd waardoor dit een afwijking geeft ten opzichte van 2026.

Voorkomen vervuiling

De onttrekking uit de voorziening riolering is in 2027 circa € 45.000,- hoger geraamd dan in 2026. Dit komt door stijgende kapitaallasten ten opzichte van 2026.

Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding

In 2027 is de bijdrage aan de veiligheidsregio Brabant-Zuidoost circa € 64.000,- hoger dan in 2026 en in 2028 € 34.000,- hoger dan in 2027.

Bereikbaarheid

In verband met het aanschaffen van een veegmachine kan het veegcontract positief worden verlaagd. Dit levert in 2027 een extra besparing op van circa € 62.000,-. In 2026 is de besparing voor de helft opgenomen omdat de levering van de veegmachine waarschijnlijk een half jaar zal duren. Het klein onderhoud stijgt met € 18.000,- per saldo een voordeel van € 44.000,- in 2027 t.o.v. 2026.

Verkeersveiligheid

Het voordeel bedraagt in 2027 t.o.v. 2026 per saldo circa € 26.000. Dit bedrag bestaat uit een verlaging van de onderhouds- en elektrakosten voor verlichting. Door de vervanging van straatverlichting door ledverlichting dalen deze kosten met € 46.000,-. Hiernaast zijn de kosten voor gladheidsbestrijding in 2027 € 20.000,- hoger dan i.v.m. vervanging van kleine strooiers die gebruikt worden voor gladheidsbestrijding.

Sport en recreatie

In 2027 zijn de inkomsten vanuit de subsidieregeling SPUK gala ter compensatie van de combinatiefunctionaris niet meer opgenomen. Dit levert een verschil op van circa € 94.000,-.

Bestuursorganen

De vergoeding voor burgemeesters en wethouders wordt in 2026 circa € 55.000 i.v.m. de nieuwe raadsperiode waarin het mogelijk is dat nieuwe wethouders worden geïntroduceerd/opgeleid.

Maatschappelijke registratie

De legesopbrengsten worden in 2027 circa € 28.000 hoger geraamd dan in 2026 in verband met een vervangingspiek. Vanaf 2028 zwakt deze vervangingspiek weer af, waardoor de opbrengsten in 2028 en 2029 negatief worden.

Algemene dekkingsmiddelen

Doordat het saldo van de bouwgrondexploitatie in 2026 wordt gestort naar de algemene reserve, levert dit een voordeel van € 536.000,- op in 2027. Hiernaast is de algemene uitkering vanaf 2027 € 220.000,- lager dan in 2026, ook de stelposten worden negatief bijgesteld met € 450.000,- en de rente over toekomstige kapitaaluitgaven wordt met circa € 100.000,- negatief bijgesteld. Per saldo levert dit in 2027 t.o.v. 2026 een negatief verschil op van circa € 220.000,-. In 2028 wordt het verschil groter doordat de algemene uitkering verder daalt.

Overheadkosten

Door oplopende kapitaallasten resulteert dit in meerjarige nadelen van circa € 615.000,- in 2027 ten opzichte van en in 2028 ten opzichte van 2027 € 754.000,- en in 2029 ten opzichte van 2028 circa € 630.000,-

Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen (inclusief toelichtingen)

Meerjarenoverzicht 2026

Reserves ultimo				2026			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen		Beschikkingen		Saldo aan het einde van het dienstjaar	
A1. Reserves							
Algemene reserve	€ 18.633.279	€ -	€ 800.400	€		€ 17.832.879	
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 4.250.000	€ -	€ -	€		€ 4.250.000	
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.505.352	€ 170.000	€ -	€		€ 2.675.352	
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 233.943	€ 10.000	€ -	€		€ 243.943	
Saldo baten en lasten (excl. Grondexploitatie)	€ -	€ 1.609.867		€		€ 1.609.867	
Saldo baten en lasten grondexploitatie	€ -	€ 536.480		€		€ 536.480	
Subtotaal A1	€ 25.622.574	€ 2.326.347	€ 800.400	€		€ 27.148.521	
A2. Bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€		€ 16.806	
Bestemmingsreserve rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€		€ 487.995	
Bestemmingsreserve compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€		€ 1.125.079	
Bestemmingsreserve egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€		€ 250.000	
Bestemmingsreserve Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 689.897	€ -	€ -	€		€ 689.897	
Bestemmingsreserve SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€		€ 21.383	
Bestemmingsreserve gelden ten behoeve van de toeristische sector	€ 5.810	€ -	€ -	€		€ 5.810	
Bestemmingsreserve Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 455.303	€ -	€ -	€		€ 455.303	
Bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds	€ 168.000	€ -	€ -	€		€ 168.000	
Bestemmingsreserve opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€		€ 1.893.000	
Bestemmingsreserve wachtgeld wethouders	€ 333.000	€ -	€ -	€		€ 333.000	
Dekkingsreserves ter dekking van kapitaallasten							
Dekkingsreserve onderwijshuisvesting	€ 7.269.422	€ 1.633.000	€ 699.855	€		€ 8.202.567	
Kapitaaldekkingreserve afschrijving	€ 31.202.232	€ 800.400	€ 1.223.806	€		€ 30.778.826	
Subtotaal A2.	€ 43.917.928	€ 2.433.400	€ 1.923.661	€		€ 44.427.667	
Totaal reserves (A1 + A2)	€ 69.540.502	€ 4.759.747	€ 2.724.061	€		€ 71.576.188	

Voorzieningen				2026			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen		Beschikkingen		Saldo aan het einde van het dienstjaar	
B1. Voorzieningen							
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.913	€ -	€ -	€		€ 30.913	
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 2.929.321	€ -	€ 107.760	€		€ 2.821.561	
Voorziening CAO-voorzieningen	€ 307.262	€ -	€ -	€		€ 307.262	
Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	€ 1.061.044	€ -	€ -	€		€ 1.061.044	
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 223.617	€ -	€ 68.000	€		€ 155.617	
Subtotaal B1.	€ 4.552.157	€ -	€ 175.760	€		€ 4.376.397	
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.938.633	€ 834.885	€ 895.163	€		€ 1.878.355	
Voorziening renovatie tennisbanen	€ 295.565	€ 28.000	€ 281.595	€		€ 41.970	
Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 61.300	€ 18.043	€ -	€		€ 79.343	
Voorziening planmatig onderhoud wegen	€ 2.949.372	€ 545.000	€ 430.000	€		€ 3.064.372	
Voorziening openbare verlichting	€ 49.750	€ -	€ -	€		€ 49.750	
Onderhoudsvoorziening riolering	€ 12.024.066	€ -	€ 205.085	€		€ 11.818.981	
Subtotaal B2.	€ 17.318.686	€ 1.425.928	€ 1.811.843	€		€ 16.932.771	
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2)	€ 21.870.843	€ 1.425.928	€ 1.987.603	€		€ 21.309.168	

Meerjarenoverzicht 2027

Reserves ultimo					2027		
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
A1. Reserves							
Algemene reserve	€ 17.832.879	€ -	€ -	€ 17.832.879			
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 4.250.000	€ -	€ -	€ 4.250.000			
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.675.352	€ 537.000	€ -	€ 3.212.352			
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 243.943	€ 10.000	€ -	€ 253.943			
Saldo baten en lasten (excl. Grondexploitatie)	€ 1.609.867	€ 346.490	€ -	€ 1.956.357			
Saldo baten en lasten grondexploitatie	€ 536.480	€ -	€ -	€ 536.480			
Subtotaal A1	€ 27.148.521	€ 893.490	€ -	€ 28.042.011			
A2. Bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ 16.806			
Bestemmingsreserve rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995			
Bestemmingsreserve compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079			
Bestemmingsreserve egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000			
Bestemmingsreserve Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 689.897	€ -	€ -	€ 689.897			
Bestemmingsreserve SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383			
Bestemmingsreserve gelden ten behoeve van de toeristische sector	€ 5.810	€ -	€ -	€ 5.810			
Bestemmingsreserve Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 455.303	€ -	€ -	€ 455.303			
Bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds	€ 168.000	€ -	€ -	€ 168.000			
Bestemmingsreserve opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000			
Bestemmingsreserve wachtgeld wethouders	€ 333.000	€ -	€ -	€ 333.000			
Dekkingsreserves ter dekking van kapitaallasten							
Dekkingsreserve onderwijshuisvesting	€ 8.202.567	€ 1.633.000	€ 616.861	€ 9.218.706			
Kapitaaldekkingreserve afschrijving	€ 30.778.826	€ -	€ 1.156.806	€ 29.622.019			
Subtotaal A2.	€ 44.427.667	€ 1.633.000	€ 1.773.667	€ 44.286.999			
Totaal reserves (A1 + A2)	€ 71.576.188	€ 2.526.490	€ 1.773.667	€ 72.329.010			

Voorzieningen					2027		
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
B1. Voorzieningen							
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.913	€ -	€ -	€ 30.913			
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 2.821.561	€ -	€ 107.760	€ 2.713.801			
Voorziening CAO-voorzieningen	€ 307.262	€ -	€ -	€ 307.262			
Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	€ 1.061.044	€ -	€ 1.061.044	€ -			
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 155.617	€ -	€ -	€ 155.617			
Subtotaal B1.	€ 4.376.397	€ -	€ 1.168.804	€ 3.207.593			
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.878.355	€ 834.885	€ 675.205	€ 2.038.035			
Voorziening renovatie tennisbanen	€ 41.970	€ 28.000	€ 52.799	€ 17.171			
Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 79.343	€ 18.043	€ -	€ 97.386			
Voorziening planmatig onderhoud wegen	€ 3.064.372	€ 545.000	€ 430.000	€ 3.179.372			
Voorziening openbare verlichting	€ 49.750	€ -	€ -	€ 49.750			
Onderhoudsvoorziening riolering	€ 11.818.981	€ -	€ 250.495	€ 11.568.486			
Subtotaal B2.	€ 16.932.771	€ 1.425.928	€ 1.408.499	€ 16.950.200			
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2)	€ 21.309.168	€ 1.425.928	€ 2.577.303	€ 20.157.793			

Meerjarenoverzicht 2028

Reserves				2028			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
A1. Reserves							
Algemene reserve	€ 17.832.879	€ -	€ -	€ 17.832.879			
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 4.250.000	€ -	€ -	€ 4.250.000			
Algemene reserve grondexploitatie	€ 3.212.352	€ 321.000	€ -	€ 3.533.352			
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 253.943	€ 10.000	€ -	€ 263.943			
Saldo baten en lasten (excl. Grondexploitatie)	€ 1.956.357	€ -1.832.144	€ -	€ 124.213			
Saldo baten en lasten grondexploitatie	€ 536.480	€ -	€ -	€ 536.480			
Subtotaal A1	€ 28.042.011	€ -1.501.144	€ -	€ 26.540.867			
A2. Bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ 16.806			
Bestemmingsreserve rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995			
Bestemmingsreserve compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079			
Bestemmingsreserve egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000			
Bestemmingsreserve Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 689.897	€ -	€ -	€ 689.897			
Bestemmingsreserve SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383			
Bestemmingsreserve gelden ten behoeve van de toeristische sector	€ 5.810	€ -	€ -	€ 5.810			
Bestemmingsreserve Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 455.303	€ -	€ -	€ 455.303			
Bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds	€ 168.000	€ -	€ -	€ 168.000			
Bestemmingsreserve opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000			
Bestemmingsreserve wachtgeld wethouders	€ 333.000	€ -	€ -	€ 333.000			
Dekkingsreserves ter dekking van kapitaallasten							
Dekkingsreserve onderwijshuisvesting	€ 9.218.706	€ 1.633.000	€ 1.319.640	€ 9.532.066			
Kapitaaldekkingreserve afschrijving	€ 29.622.019	€ -	€ 1.156.806	€ 28.465.213			
Subtotaal A2.	€ 44.286.999	€ 1.633.000	€ 2.476.446	€ 43.443.553			
Totaal reserves (A1 + A2)	€ 72.329.010	€ 131.856	€ 2.476.446	€ 69.984.420			

Voorzieningen				2028			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
B1. Voorzieningen							
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.913	€ -	€ -	€ 30.913			
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 2.713.801	€ -	€ 107.760	€ 2.606.041			
Voorziening CAO-voorzieningen	€ 307.262	€ -	€ -	€ 307.262			
Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -			
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 155.617	€ -	€ -	€ 155.617			
Subtotaal B1.	€ 3.207.593	€ -	€ 107.760	€ 3.099.833			
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 2.038.035	€ 834.885	€ 628.887	€ 2.244.033			
Voorziening renovatie tennisbanen	€ 17.171	€ 28.000	€ -	€ 45.171			
Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 97.386	€ 18.043	€ -	€ 115.429			
Voorziening planmatig onderhoud wegen	€ 3.179.372	€ 545.000	€ 430.000	€ 3.294.372			
Voorziening openbare verlichting	€ 49.750	€ -	€ -	€ 49.750			
Onderhoudsvoorziening riolering	€ 11.568.486	€ -	€ 261.737	€ 11.306.749			
Subtotaal B2.	€ 16.950.200	€ 1.425.928	€ 1.320.624	€ 17.055.504			
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2)	€ 20.157.793	€ 1.425.928	€ 1.428.384	€ 20.155.337			

Meerjarenoverzicht 2029

Reserves				2029			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
A1. Reserves							
Algemene reserve	€ 17.832.879	€ -	€ -	€ 17.832.879			
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 4.250.000	€ -	€ -	€ 4.250.000			
Algemene reserve grondexploitatie	€ 3.533.352	€ 413.000	€ -	€ 3.946.352			
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 263.943	€ 10.000	€ -	€ 273.943			
Saldo baten en lasten (excl. Grondexploitatie)	€ 124.213	€ -2.514.412	€ -	€ -2.390.199			
Saldo baten en lasten grondexploitatie	€ 536.480	€ -	€ -	€ 536.480			
Subtotaal A1	€ 26.540.867	€ -2.091.412	€ -	€ 24.449.455			
A2. Bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ 16.806			
Bestemmingsreserve rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995			
Bestemmingsreserve compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079			
Bestemmingsreserve egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000			
Bestemmingsreserve Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 689.897	€ -	€ -	€ 689.897			
Bestemmingsreserve SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383			
Bestemmingsreserve gelden ten behoeve van de toeristische sector	€ 5.810	€ -	€ -	€ 5.810			
Bestemmingsreserve Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 455.303	€ -	€ -	€ 455.303			
Bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds	€ 168.000	€ -	€ -	€ 168.000			
Bestemmingsreserve opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000			
Bestemmingsreserve wachtgeld wethouders	€ 333.000	€ -	€ -	€ 333.000			
Dekkingsreserves ter dekking van kapitaallasten							
Dekkingsreserve onderwijshuisvesting	€ 9.532.066	€ 1.633.000	€ 1.437.428	€ 9.727.638			
Kapitaaldekkingreserve afschrijving	€ 28.465.213	€ -	€ 1.277.782	€ 27.187.430			
Subtotaal A2.	€ 43.443.553	€ 1.633.000	€ 2.715.210	€ 42.361.343			
Totaal reserves (A1 + A2)	€ 69.984.420	€ -458.412	€ 2.715.210	€ 66.810.798			

Voorzieningen				2029			
	Saldo begin van het dienstjaar	Stortingen	Beschikkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar			
B1. Voorzieningen							
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.913	€ -	€ -	€ 30.913			
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 2.606.041	€ -	€ 107.760	€ 2.498.281			
Voorziening CAO-voorzieningen	€ 307.262	€ -	€ -	€ 307.262			
Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -			
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 155.617	€ -	€ -	€ 155.617			
Subtotaal B1.	€ 3.099.833	€ -	€ 107.760	€ 2.992.073			
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 2.244.033	€ 834.885	€ 820.702	€ 2.258.216			
Voorziening renovatie tennisbanen	€ 45.171	€ 28.000	€ -	€ 73.171			
Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 115.429	€ 18.043	€ -	€ 133.472			
Voorziening planmatig onderhoud wegen	€ 3.294.372	€ 545.000	€ 430.000	€ 3.409.372			
Voorziening openbare verlichting	€ 49.750	€ -	€ -	€ 49.750			
Onderhoudsvoorziening riolering	€ 11.306.749	€ -	€ 259.647	€ 11.047.102			
Subtotaal B2.	€ 17.055.504	€ 1.425.928	€ 1.510.349	€ 16.971.083			
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2)	€ 20.155.337	€ 1.425.928	€ 1.618.109	€ 19.963.156			

Naam reserve	Doel	Functie	Minimum/ Maximum
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	Deze reserve dient als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, zoals bijvoorbeeld een tekort op de jaarrekening. Dit deel van de algemene reserve heeft nog geen bestedingsdoel en is daarom vrij besteedbaar.	Bufferfunctie	
Algemene reserve (weerstandvermogen)	Deze reserve is bedoeld om niet structurele financiële risico's op te vangen. In de paragraaf w eerstandsvermogen worden deze risico's in kaart gebracht en toegelicht.	Bufferfunctie	Minimum 3.500.000
Algemene reserve (dekkingsreserve)	Dit deel van de algemene reserve is reeds ingezet ter dekking van (toekomstige) uitgaven voor kredieten.	Financieringsfunctie	
Algemene reserve grondexploitatie	Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeien uit de bouw grondexploitatie.	Bufferfunctie	Minimum 2.500.000
Bovenw ijkse voorzieningen	Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouw grondexploitatieplan.	Bestedingsfunctie	
Kunst	Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde w erkplannen mbt beeldende kunst. Voeding gebeurt door middel van een jaarlijkse vaste storting ten laste van de exploitatie.	Bestedingsfunctie	
Rood met Groenfonds	Deze reserve dient ter verw erving van gronden en het ontw ikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kw aliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsontw ikkelingsplan en de nota "Rood met groen".	Bestedingsfunctie	
Compensatie landbouwgronden	Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouw grond te w aarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit w orden betaald.	Bestedingsfunctie	
Egalisatie bebossing	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen w ordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, w aardoor fluctuaties in de exploitatie w orden geneutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 250.000,--. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verw erken.	Egalisatiefunctie	Maximum 250.000
Kwaliteitsverbetering buitengebied	Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimte gelden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. De uitgaven uit de bestemmingsreserve w aren te verdelen over gebiedsontw ikkeling Kleine Beerze, landschapsontw ikkelingsplan (nu Groen Loont), uitvoering plattelandsontw ikkeling en de sloopstimuleringsregeling, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Structuurvisie, nog niet in w erking laten treden.	Bestedingsfunctie	
SDE Subsidie	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken w aardoor de SDE subsidie over 25 jaar w ordt verdeeld.	Egalisatiefunctie	
Gelden t.b.v. toeristische sector	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.	Bestedingsfunctie	
Vereveningsfonds sociale woningbouw	Op 26 november 2019 heeft uw raad besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen voor doelstelling 40% sociale w oningbouw. Het college heeft het mandaat om achteraf verantw oording af te leggen over de inzet van de in deze bestemmingsreserve gestorte bijdrage derden conform de door uw raad vastgestelde nota impuls sociale w oningbouw .	Bestedingsfunctie	
Duurzaamheidsfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om conform het raadsvoorstel grootschalige zonne- en w indenergie (raadsbehandeling 25-8-2020) voor de jaren 2021 t/m 2024 jaarlijks €250.000,-- te storten in deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.	Bestedingsfunctie	
Opvang vluchtelingen	Algemeen dekkingsmiddel voor de opvang van vluchtelingen, statushouders en andere urgente doelgroepen.	Bestedingsfunctie	
Wachtgelden wethouders	Deze reserve voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten w egens (toekomstige) verplichtingen terzake van (gew ezen) w ethouders te dekken.	Bestedingsfunctie	
<i>Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)</i>			
Decentrale onderwijshuisvesting	Deze reserve is ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te verrekenen. Iedere vier jaar w ordt het IHP geactualiseerd en w ordt het budget opnieuw vastgesteld en v indt eventuele afroaming/aanvulling van het saldo plaats.	Egalisatiefunctie	
Kapitaaldekkingsreserve Afschrijving (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de investering bij aanvang w aaruit vervolgens de jaarlijkse afschrijvingslasten w orden gedekt. Door dekking van de investering uit reserves w ordt de exploitatie niet belast met jaarlijkse afschrijvingslasten. In spraakgebruik w ordt dit ook w el de toepassing van de bruto-methode genoemd.	Financieringsfunctie	

Naam voorziening	Doel	Functie
Voorziening dubieuze debiteuren	Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.	Bestedingsfunctie
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders	Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenw aarde-overdrachten van ex-bestuurders.	Bestedingsfunctie
Voorziening verlofsparen	per 1-1-2023 hebben medewerkers recht op verlofsparen, zoals afgesproken in de cao Gemeenten. Dat betekent dat medewerkers hun verlof mogen sparen voor bijvoorbeeld pensioenvervroeging. Het is een wettelijke verplichting om voor verlofsparen een voorziening in te stellen.	Bestedingsfunctie
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	Deze bestemmingsreserve afvalverwijdering is ingesteld om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing te op te kunnen vangen. Conform het BBV moeten dit een voorziening zijn. Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie.	Egalisatiefunctie
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie	Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verwachten negatieve saldi bij afwikkeling van bestaande bouwgrondexploitatieplannen.	Bestedingsfunctie
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeenschapshuizen, sportgebouwen en overige gebouwen)	Door middel van een meerjarig onderhoudsplan worden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouwen begroot. Dit plan wordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en worden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening inventaris sportgebouwen	Voor de inventaris in de gemeentelijke sportgebouwen wordt op basis van een onderhoudsplan jaarlijks een bedrag gestort, waarna de werkelijke uitgaven hieruit kunnen worden onttrokken. Het gymmaterieel wat hier onderdeel van uit maakt, wordt periodiek door een externe gekeurd en indien noodzakelijk vervangen.	Egalisatiefunctie
Voorziening Overige basisvoorzieningen buitensport	Voorziening voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitensportruimte op sportparken.	Egalisatiefunctie
Voorziening renovatie tennisbanen	De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.	Egalisatiefunctie
Renovatie kunstgrasvelden	De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie kunstgrasvelden.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen	De basis voor de voorziening onderhoud wegen wordt gevormd door het onderhoudsplan wegen. Hierin zijn de te verwachten onderhoudswerkzaamheden aan het wegennet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan wordt elke 5 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen worden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie; het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van wegen. <i>In 2024 is in deze voorziening ook de voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding opgenomen.</i>	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud openbare verlichting	Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie werd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud riolering	De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk rioleringsplan en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioelstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuwe wet- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan meegenomen. Dit jaar (2026) zal aan uw raad een nieuw GRP worden voorgelegd.	Egalisatiefunctie

Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	1.595.085	-1.595.085
0.2	Burgerzaken	469.527	863.095	-393.568
0.4	Overhead	664.787	8.048.528	-7.383.741
0.5	Treasury	805.195	186.381	618.814
0.61	OZB woningen	3.021.196	112.000	2.909.196
0.62	OZB niet-woningen	1.858.893	0	1.858.893
0.64	Belastingen overig	119.850	363.726	-243.876
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	39.987.899	0	39.987.899
0.8	Overige baten en lasten	300.000	314.346	-14.346
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	120.000	-120.000
0.10	Mutaties reserves	2.844.063	2.443.400	400.663
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	3.756.214	-3.756.214
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	82.346	1.649.616	-1.567.270
1.2	Openbare orde en Veiligheid	20.000	496.477	-476.477
2.1	Verkeer en vervoer	272.022	4.276.753	-4.004.731
2.2	Parkeren	6.360	6.360	0
2.5	Openbaar vervoer	0	1.610	-1.610
3.1	Economische ontwikkeling	0	147.355	-147.355
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	516.973	-147.717	664.690
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	2.843	-2.843
3.4	Economische promotie	1.009.703	317.906	691.797
4.1	Openbaar basisonderwijs	124.446	271.830	-147.384
4.2	Onderwijshuisvesting	0	871.831	-871.831
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	144.621	821.425	-676.804
5.2	Sportaccommodaties	322.550	1.683.078	-1.360.528
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	15.718	356.530	-340.812
5.4	Musea	0	274.530	-274.530
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6	Media	0	388.057	-388.057
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	146.960	2.485.920	-2.338.960
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	513.388	5.038.183	-4.524.795
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	82.008	-82.008
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	282.594	-282.594
6.3	Inkomensregelingen	2.934.805	5.338.626	-2.403.821
6.4	WSW en beschut werk	110.000	4.209.366	-4.099.366
6.5	Arbeidsparticipatie	0	141.000	-141.000
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	547.626	-547.626
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	140.000	1.993.460	-1.853.460
6.712	Begeleiding (WMO)	0	1.470.000	-1.470.000
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	470.000	-470.000
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	2.005.000	-2.005.000
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	50.000	-50.000
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	670.000	-670.000
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	20.000	-20.000
6.791	PGB WMO	0	270.000	-270.000
6.792	PGB Jeugd	0	150.000	-150.000
6.821	Jeugdbescherming	0	140.000	-140.000
6.822	Jeugdreclassering	0	30.000	-30.000
7.1	Volksgezondheid	139.180	2.102.126	-1.962.946
7.2	Riolering	2.742.283	2.178.110	564.173
7.3	Afval	2.232.000	1.841.566	390.434
7.4	Milieubeheer	635.723	1.813.479	-1.177.756
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	2.000	-2.000
8.1	Ruimte en leefomgeving	257.500	1.307.165	-1.049.665
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	2.419.650	2.303.170	116.480
8.3	Wonen en bouwen	4.186.704	4.491.551	-304.847
Totaal		69.044.342	70.654.209	-1.609.867

Bijlage C EMU Saldo

Met de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) zijn grenzen gesteld aan de uitkomsten van het begrotingsbeleid waarbinnen keuzes over de uitgaven en ontvangsten van de overheid worden gemaakt. Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven en geeft aan of er sprake is van een overschot of een tekort.

Het begrotingssaldo van de gemeente heeft betrekking op de baten en lasten van de exploitatiebegroting, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond).

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven vanuit de BBV en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een bijlage in de begroting. Via de geprognosticeerde balans krijg je meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Aandachtspunt hierbij is wel dat een aantal componenten uit deze berekening moeilijk te voorspellen zijn.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.948.423	1.745.684	215.821	-2.805.592	-3.586.624
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	46.906.164	8.432.636	534.483	34.508.805	1.787.930
3	Mutatie voorzieningen	181.411	-561.675	-1.151.375	-2.456	-192.181
4	Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	2.322.685	-604.118	-	798.945	-
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		-50.995.861	-6.644.509	-1.470.037	-38.115.798	-5.566.735

Bijlage D Ombuigingen

Ombuigingen	2026	2027	2028	2029
1. Reeël ramen advieskosten	25.000	25.000	25.000	25.000
2. Budget catering keramische kopjes	8.000	8.000	8.000	8.000
3. Opbrengsten verkopen reststroken	15.000	15.000	15.000	15.000
4. Opbrengsten geliberaliseerde pacht	10.000	10.000	10.000	10.000
5. Verledden gemeentewerf	1.100	1.100	1.100	1.200
6. Meerinkomsten catering	15.000	15.000	15.000	15.000
7. Verlagen ontwikkelbudget ICT	10.000	10.000	10.000	10.000
8. Inschaling vacatureruimte	185.000	185.000	185.000	185.000
9. Toeristenbelasting	100.000	125.000	125.000	125.000
10. SPUK sport	35.000	37.000	37.000	37.000
11. Dividend uitkering BNG	39.000	39.000	39.000	39.000
12. VPB	17.000	10.000		
13. Anti discriminatievoorziening	9.500	9.500	9.500	9.500
14. hulp bij de huishouding in de vorm van PGB	30.000	30.000	30.000	30.000
15. Omvormen plantvakken	10.000	13.000	16.000	16.000
16. Doorberekening huisvestingskosten verbonden partijen	12.000	12.000	12.000	12.000
Totaal ombuigingen	521.600	544.600	537.600	537.700

1. Minder begroten advies/onderzoekskosten

Ten behoeve van de ruimtelijke ordening is budget voor inhuur van advies in procedures en ontwikkelingen geraamd. In 2025 en 2026 zijn er extra middelen beschikbaar i.v.m. de omgevingswet. Omdat het budget de afgelopen jaren niet volledig is gebruikt, kan een deel van het structurele budget worden afgeraamd. Eventuele tekorten (in enig jaar) zullen incidenteel worden bijgesteld in de bestuursrapportages.

2. Budget catering a.g.v. keramische kopjes

We stellen het cateringbudget naar beneden bij omdat we minder papieren cups nodig hebben door gebruik van keramische kopjes.

3. Opbrengst verkopen reststroken

Wij raamden tot op heden geen netto opbrengst voor de verkoop van reststroken. Uit een analyse van de afgelopen 3 jaar blijkt echter dat we daadwerkelijk "onder aan de streep" gemiddeld genomen een bedrag overhouden van € 15.000 (opbrengst – kosten). Vandaar dat we dit bedrag opvoeren als opbrengst in onze begroting.

4. Opbrengsten geliberaliseerde pachten

Eens per 6 jaar zetten we bepaalde pachtgronden in de markt, waarbij de prijs op dat moment voor een periode van 6 jaar wordt vastgelegd. De huidige prijzen zijn vastgelegd in 2019 en zullen in 2025 opnieuw (marktconform) worden bepaald. Daardoor realiseren we hogere opbrengsten.

5. Ledverlichting aanbrengen op de gemeentewerf

We gaan de verlichting op de gemeentewerf vervangen door ledverlichting waardoor we besparen op energie.

6. Bijstellen inkomsten catering

We verwachten op basis van de realisatie van voorgaande jaren hogere inkomsten vanuit de catering. Daarnaast verwachten we minder externe kosten o.a. doordat de kantine zelf voor gezelschappen tot 15 personen zelf de lunch gaat verzorgen.

7. Verlagen ontwikkelbudget ICT

Ontwikkelingen op ICT gebied worden gezamenlijk opgepakt binnen de Kempensamenwerking. Daardoor zien we dat we slechts beperkt gebruik maken van het bestaande budget van € 15.000. Enige achtervang blijft noodzakelijk, vandaar dat het budget niet volledig wordt teruggebracht maar met dit bedrag.

8. Inschaling vacatureruimte

Tot en met de begroting 2025 hanteren wij de systematiek om bij de raming van het personele budget (de formatie) in geval van vacatures uit te gaan van het maximum van de betreffende schaal (hoogste periodiek). Uit de analyse van 2023 en 2024 blijkt dat nieuw personeel gemiddeld genomen instroomt op periodiek 7. Door hiervan uit te gaan bij openstaande vacatures daalt het noodzakelijke personeelsbudget.

9. Toeristenbelasting

Op basis van de realisatie 2024 kunnen wij de opbrengst bij gelijkblijvend areaal en de huidige systematiek en tarieven met dit bedrag bijstellen.

10. Inkomsten SPUK sport

Tot op heden hebben we deze inkomsten niet structureel begroot omdat de regeling loopt tot en met 2025. Het ligt in de lijn der verwachting dat er een structurele compensatie komt. Om die reden houden wij rekening met € 35.000 structurele inkomsten.

11. Dividenduitkering BNG

Wij ontvangen jaarlijks dividend als aandeelhouder BNG. Op basis van de actuele inschattingen kunnen wij deze opbrengst positief bijstellen in onze begroting.

12. VPB

Omdat de VPB last een gevolg is van de grondexploitatie, mag de VPB net als de grondexploitatie als incidentele last opgenomen worden in de begroting. Hiermee heeft deze ombuiging een positief effect op het structurele begrotingssaldo.

13. Anti discriminatievoorziening

We doen jaarlijks een bijdrage richting de LEV groep. We willen de toekomstige bijdrage beperken tot de wettelijke taak (exclusief preventie). We kunnen er echter (aanvullend) ook voor kiezen om zelf een voorziening in te richten. Er zijn namelijk geen meldingen bekend voor Eersel.

14. Hulp bij de huishouding in de vorm van PGB

We willen het gebruik van PGB's meer stimuleren door hier actief op te gaan sturen. PGB is, zo blijkt, goedkoper dan zorg in natura. We gaan er vanuit dat we door actieve sturing hier een besparing kunnen realiseren.

15. Omvormen plantvakken

Het omvormen van arbeidsintensieve plantvormen naar onderhoudsarme vergt een eenmalige investeringen en leidt tot jaarlijks lagere lasten doordat in bestekken gerekend kan worden met lagere eenheidsprijzen. Overigens geeft het format aan dat de (beeld)kwaliteit gelijk blijft.

16. Doorberekenen huisvestingskosten verbonden partijen

In het verleden werd er slechts een beperkte werkplekvergoeding in rekening gebracht bij elkaar. Financieel had dit per saldo ook weinig impact doordat de gemeenten ongeveer evenredig een deel van de medewerkers van GRSK huisvesten. Die situatie is nu veranderd. Daarom is er nu een voorstel in voorbereiding om te komen tot marktconforme werkplekvergoedingen. Doordat wij staf GRSK en VTH huisvesten verwachten we dat het per saldo een voordeel oplevert voor de gemeente Eersel als er een marktconforme werkplekvergoeding in rekening wordt gebracht.

Wijzigingen Financieel beleid

Groot onderhoud wegen en activeren deklagen wegen

Tot 2026 vond de vervanging van deklagen en ander groot onderhoud van wegen plaats vanuit de voorziening groot onderhoud wegen. Vanuit de exploitatie vindt een jaarlijkse storting plaats in de voorziening. De lasten van het onderhoud worden direct ten laste van de voorziening gebracht.

In het kader van de ombuigingen is bovenstaande methodiek bekeken en geconcludeerd dat het ook mogelijk is om deklagen van wegen te activeren, omdat dit onderhoud een levensduur verlengend karakter heeft. Dit heeft als voordeel dat de lasten over 20 jaar verspreid worden.

Voorgesteld wordt om de deklagen vanaf 2026 te activeren en af te schrijven in 20 jaar. Dit zorgt ervoor dat storting in de voorziening wegen met circa € 530.000 wordt verlaagd. Jaarlijks zal voor circa

€ 500.000 aan deklagen worden geactiveerd. De kapitaallasten komen ten laste van de exploitatie. Na 20 jaar zullen de kapitaallasten net zo hoog zijn als de verlaging in de storting vanaf 2026. De financiële verordening wordt op basis van deze stelselwijziging aangepast voorafgaand aan de besluitvorming van de begroting 2026-2029.

Voorziening onderhoud verlichting

Een vergelijkbare maatregel zoals is doorgevoerd bij de deklagen wegen wordt vanaf 2026 ook toegepast bij openbare verlichting. Vervanging van openbare verlichting wordt vanaf 2026 geactiveerd en meerjarig

afgeschreven. De voorziening verlichting wordt opgeheven en ook de storting vanuit de exploitatie komt hiermee te vervallen. De vrijval van de storting in de voorziening levert een voordeel van € 130.000 op in de exploitatie. Dit levert op korte termijn een voordeel in de exploitatie wordt geleidelijk minder door de stijgende kapitaallasten.

Vrijval reserve kapitaallasten rehabilitatie wegen en aanpassing afschrijvingstermijn wegen naar 40 jaar

Tot 2026 werd vanuit de exploitatie, jaarlijks een storting gedaan in de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen. De kapitaallasten van wegen die vervangen worden, worden uit deze bestemmingsreserve gedekt. O.a. door vertragingen in de uitvoeringen de afgelopen jaren zijn de werkelijke kapitaallasten een stuk lager dan de storting. Hierdoor is in deze bestemmingsreserve een fors saldo groot ca. € 3.900.000 ontstaan doordat de daadwerkelijke onttrekkingen lager waren dan de stortingen cf. begroting.

In het kader van de ombuigingen hebben we naar deze methodiek gekeken en geconcludeerd dat we via deze systematiek onnodig beslag leggen op middelen. We zijn van mening dat het financieel verantwoord is om deze bestemmingsreserve te laten vervallen en kapitaallasten van wegen voortaan direct op de exploitatie te laten drukken. Het is namelijk zo dat de vervanging van wegen door de jaren geen grote schommelingen laat zien waarvoor het financieel gezien noodzaak is om te werken met een bestemmingsreserve om de kapitaallasten te egaliseren. Uiteraard betekent dit wel dat toekomstige vervangingen van wegen rechtstreeks op de exploitatie drukken en we hier dus ruimte voor zullen moeten vinden in onze begroting. Om die reden wordt voorgesteld om een groot deel van de bestemmingsreserve groot € 3.500.000 nu te laten vervallen en te storten in de algemene reserve vrij besteedbaar.

Tegelijkertijd concluderen we dat de huidige afschrijvingstermijn van 60 jaar voor rehabilitatie wegen aan de lange kant is. Voorgesteld wordt om deze termijn terug te brengen naar 40 jaar. Voor de reeds geactiveerde wegen levert dit extra kapitaallasten op per jaar op.

Vanaf 2026 wordt de storting in de bestemmingsreserve geschrapt. Dit levert een voordeel op van in 2026 € 460.000, in 2027 € 506.000, in 2028 en 2029 € 550.000. De kapitaallasten die ten laste gaan van de exploitatie zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma 2026-2029.

Stelpost BCF

Voor wat betreft de algemene uitkering mogen gemeenten rekening houden met onderuitputting van het BTW compensatiefonds (BCF). Tijdens het traject van de ombuigingen is voorgesteld hier vanaf 2026 rekening mee te houden. Zie voor de uitwerking hiervan programma 10 blz. 70.

Liquiditeit

We hebben onze liquiditeitsprognose aangepast, waarbij we de termijn dat we verwachten dat we financiële middelen gaan uitgeven opgerekt. Daarnaast hebben we de rentepercentages van zowel sparen als lenen geactualiseerd. Dit geeft tezamen een voordelig effect in de exploitatie ten opzichte van hetgeen in de meerjarenbegroting 2025-2029 was opgenomen.

Toerekening overhead aan gesloten exploitaties

Tijdens het traject van ombuigingen is samen met de externe adviseur gekeken naar de wijze waarop het overhead tarief wordt berekend. Hierbij is er de keuze om de overhead anders te berekenen, waarbij het mogelijk is om nog een stuk extra overhead toe te rekenen aan gesloten exploitaties zoals afval, riool en bouwgrondexploitaties. Omdat het uitgangspunt bij de gemeente Eersel is dat deze 100% kostendekkend zijn gaan we dit vanaf 2026 ook doorvoeren.